

Ovaj je tekst namijenjen isključivo dokumentiranju i nema pravni učinak. Institucije Unije nisu odgovorne za njegov sadržaj. Vjerodostojne inačice relevantnih akata, uključujući njihove preambule, one su koje su objavljene u Službenom listu Europske unije i dostupne u EUR-Lexu. Tim službenim tekstovima može se izravno pristupiti putem poveznica sadržanih u ovom dokumentu.

► B DIREKTIVA 2003/87/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA
od 13. listopada 2003.
o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar ► M9 Unije ◀ i
o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ
(Tekst značajan za EGP)
 (SL L 275, 25.10.2003., str. 32.)

Koju je izmijenila:

		Službeni list		
		br.	stranica	datum
► <u>M1</u>	Direktiva 2004/101/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. listopada 2004.	L 338	18	13.11.2004.
► <u>M2</u>	Direktiva 2008/101/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008.	L 8	3	13.1.2009.
► <u>M3</u>	Uredba (EZ) br. 219/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. ožujka 2009.	L 87	109	31.3.2009.
► <u>M4</u>	Direktiva 2009/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009.	L 140	63	5.6.2009.
► <u>M5</u>	Odluka br. 1359/2013/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013.	L 343	1	19.12.2013.
► <u>M6</u>	Uredba (EU) br. 421/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014.	L 129	1	30.4.2014.
► <u>M7</u>	Odluka (EU) 2015/1814 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. listopada 2015.	L 264	1	9.10.2015.
► <u>M8</u>	Uredba (EU) 2017/2392 Europskog parlamenta i vijeća od 13. prosinca 2017.	L 350	7	29.12.2017.
► <u>M9</u>	Direktiva (EU) 2018/410 Europskog parlamenta i Vijeća od 14. ožujka 2018.	L 76	3	19.3.2018.
► <u>M10</u>	Delegirana odluka Komisije (EU) 2020/1071 od 18. svibnja 2020.	L 234	16	21.7.2020.
► <u>M11</u>	Delegirana uredba Komisije (EU) 2021/1416 od 17. lipnja 2021.	L 305	1	31.8.2021.
► <u>M12</u>	Odluka (EU) 2023/136 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. siječnja 2023.	L 19	1	20.1.2023.
► <u>M13</u>	Uredba (EU) 2023/435 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. veljače 2023.	L 63	1	28.2.2023.
► <u>M14</u>	Direktiva (EU) 2023/958 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 2023.	L 130	115	16.5.2023.

-
- **M15** Direktiva (EU) 2023/959 Europskog parlamenta i Vijeća od L 130 134 16.5.2023.
10. svibnja 2023.

Koju je izmijenila:

- **A1** Ugovor o pristupanju Hrvatske (2012.) L 112 21 24.4.2012.

Koju je ispravio:

- **C1** Ispravak, SL L 140, 14.5.2014, str. 177 (421/2014)
► **C2** Ispravak, SL L 125, 11.5.2023, str. 61 (2009/29/EZ)
► **C3** Ispravak, SL L 125, 11.5.2023, str. 62 (2018/410)

▼ B**DIREKTIVA 2003/87/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**

od 13. listopada 2003.

o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar ► M9 Unije ◀ i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ

(Tekst značajan za EGP)

▼ M2

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

▼ B*Članak 1.***Predmet**

Ova Direktiva utvrđuje sustav trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar ► M9 Unije ◀ (dalje u tekstu „► M9 EU sustav trgovanja emisijama ◀“) s ciljem promicanja smanjenja emisija stakleničkih plinova na način koji je učinkovit u troškovnom i gospodarskom smislu.

▼ M15

Ovom se Direktivom predviđaju i veća smanjenja emisija stakleničkih plinova, što doprinosi postizanju razina smanjenja koje se sa znanstvenog stajališta smatraju nužnima za sprečavanje opasnih klimatskih promjena. Njome se doprinosi postizanju cilja klimatske neutralnosti Unije i njezinih klimatskih ciljeva kako su utvrđeni u Uredbi (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, a time i ciljevima Pariškog sporazuma ⁽²⁾.

▼ M4

Isto tako ovom se Direktivom utvrđuju odredbe za ocjenu i provedbu strožih obveza smanjivanja na razini ► M9 Unije ◀, za više od 20 %, koje treba se primjenjivati kad ► M9 Unija ◀ odobri međunarodni sporazum o klimatskim promjenama, što dovodi do smanjenja emisija stakleničkih plinova većih od smanjenja koja se zahtijevaju člankom 9. i na što ukazuje obveza smanjenja od 30 % koja je bila prihvaćena na zasjedanju Europskog vijeća u ožujku 2007.

▼ B*Članak 2.***Područje primjene**▼ M15

1. Ova se Direktiva primjenjuje na djelatnosti navedene u prilogima I. i III. te na stakleničke plinove navedene u Prilogu II. Ako postrojenje koje je uključeno u područje primjene EU sustava trgovanja emisijama zbog rada jedinica za izgaranje čija ukupna nazivna ulazna toplinska snaga prelazi 20 MW promijeni svoje proizvodne procese kako bi smanjilo svoje emisije stakleničkih plinova te više ne dostiže taj prag, država članica u kojoj je smješteno to postrojenje operateru pruža

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2021/1119 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. lipnja 2021. o uspostavi okvira za postizanje klimatske neutralnosti i o izmjeni uredaba (EZ) br. 401/2009 i (EU) 2018/1999 („Europski zakon o klimi“) (SL L 243, 9.7.2021., str. 1.).

⁽²⁾ SL L 282, 19.10.2016., str. 4.

▼ M15

mogućnosti da nakon promjene svojih proizvodnih procesa ostane u području primjene EU sustava trgovanja emisijama do isteka tekućeg i sljedećeg petogodišnjeg razdoblja iz članka 11. stavka 1. drugog podstavka. Operater tog postrojenja može odlučiti da postrojenje ostaje u području primjene EU sustava trgovanja emisijama samo do isteka tekućeg petogodišnjeg razdoblja ili i do isteka sljedećeg petogodišnjeg razdoblja nakon promjene svojih proizvodnih procesa. Dotična država članica obavješćuje Komisiju o promjenama u odnosu na popis dostavljen Komisiji u skladu s člankom 11. stavkom 1.

2. Ova se Direktiva primjenjuje ne dovodeći u pitanje zahtjeve iz Direktive 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

▼ M2

3. Podrazumijeva se da primjena ove Direktive na gibraltarsku zračnu luku ne dovodi u pitanje pravni položaj Kraljevine Španjolske, odnosno Ujedinjene Kraljevine u vezi sa sporom u pogledu suverenosti nad državnim područjem na kojem se ta zračna luka nalazi.

▼ B*Članak 3.***Definicije**

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

(a) „emisijska jedinica” znači pravo na emisiju jedne tone ekvivalenta ugljikovog dioksida tijekom određenog razdoblja, koja može vrijediti samo za potrebe ispunjavanja zahtjeva ove Direktive i može se prenositi u skladu s odredbama ove Direktive;

▼ M15

(b) „emisije” znači ispuštanje stakleničkih plinova iz izvora u postrojenju ili ispuštanje iz zrakoplova pri obavljanju zrakoplovne djelatnosti navedene u Prilogu I. ili iz brodova pri obavljanju djelatnosti pomorskog prometa navedene u Prilogu I. plinova određenih za te djelatnosti ili ispuštanje stakleničkih plinova koje odgovara djelatnosti iz Priloga III.;

▼ M4

(c) „staklenički plinovi” znači plinovi navedeni u Prilogu II. i drugi plinoviti sastavni dijelovi atmosfere, kako prirodni tako i antropogeni, koji apsorbiraju i ponovno emitiraju infracrveno zračenje;

⁽¹⁾ Direktiva 2010/75/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o industrijskim emisijama (integrirano sprečavanje i kontrola onečišćenja) (SL L 334, 17.12.2010., str. 17.).

▼ M15

- (d) „dozvola za emisije stakleničkih plinova” znači dozvola koja se izdaje u skladu s člancima 5., 6. i 30.b;

▼ B

- (e) „postrojenje” znači nepomična tehnička jedinica u kojoj se odvija jedna ili više djelatnosti navedenih u Prilogu I. i bilo koje druge izravno pridružene djelatnosti koje su tehnički povezane s djelatnostima koje se odvijaju na tom mjestu i koje mogu imati utjecaja na emisiju i onečišćavanje;
- (f) „operator” znači svaka osoba koja upravlja postrojenjem ili ga nadzire ili, ako to predviđaju nacionalni propisi, osoba kojoj je povjerena odlučujuća gospodarska ovlast nad tehničkim funkcioniranjem postrojenja;
- (g) „osoba” znači svaka fizička ili pravna osoba;

▼ M9

- (h) „novi sudionik” znači svako postrojenje u kojem se obavlja jedna ili više djelatnosti navedenih u Prilogu I., koje je dobilo dozvolu za emisije stakleničkih plinova prvi put u razdoblju koje započinje tri mjeseca prije datuma dostavljanja popisa iz članka 11. stavka 1. te završava tri mjeseca prije datuma dostavljanja sljedećeg popisa iz tog članka;

▼ B

- (i) „javnost” znači jedna ili više osoba, u skladu s nacionalnim propisima ili praksom, udruge, organizacije ili skupine osoba;
- (j) „tona ekvivalenta ugljikovog dioksida” znači jedna metrička tona ugljikovog dioksida (CO₂) ili količina bilo kojeg stakleničkoga plina navedenog u Prilogu II. s jednakim potencijalom globalnog zagrijavanja;

▼ M1

- (k) „Stranka iz Priloga I.” znači stranka navedena u Prilogu I. Okvirnoj konvenciji Ujedinjenih naroda o promjeni klime (UNFCCC) koja je ratificirala Kyotski protokol kako se navodi u članku 1. stavku 7. Kyotskog protokola;
- (l) „projektna aktivnost” znači projektna aktivnost koju je odobrila jedna ili više stranaka iz Priloga I. u skladu s člankom 6. ili člankom 12. Kyotskog protokola i odlukama koje su usvojene prema UNFCCC-u ili Kyotskom protokolu;
- (m) „jedinica smanjenja emisije” ili „ERU” znači jedinica izdana prema članku 6. Kyotskog protokola i odlukama koje su usvojene prema UNFCCC-u ili Kyotskom protokolu;
- (n) „ovjereno smanjenje emisije” ili „CER” znači jedinica izdana prema članku 12. Kyotskog protokola i odlukama koje su usvojene prema UNFCCC-u ili Kyotskom protokolu;

▼ M2

- (o) „operater zrakoplova” znači osoba koja upravlja zrakoplovom pri obavljanju zrakoplovnih djelatnosti navedenih u Prilogu I. ili, ako identitet te osobe vlasniku nije poznat ili ga ne navede, vlasnik zrakoplova;
- (p) „operater komercijalnog zračnog prijevoza” znači operater koji uz naknadu pruža usluge redovnog ili izvanrednog zračnog prijevoza putnika, tereta ili pošte;
- (q) „nadležna država članica” znači država članica odgovornu za upravljanje primjenom ► **M9** EU sustava trgovanja emisijama ◀ s obzirom na operatere zrakoplova u skladu s člankom 18.a;
- (r) „pripisane emisije iz zrakoplovstva” znači emisije iz svih letova u okviru zrakoplovnih djelatnosti navedenih u Prilogu I., odnosno odlaznih letova iz zračne luke smještene na državnom području države članice i dolaznih letova iz treće zemlje u tu zračnu luku;
- (s) „povijesne emisije iz zrakoplovstva” znači srednja vrijednost prosječnih godišnjih emisija u kalendarskoj godini 2004., 2005. i 2006. iz zrakoplova koji se koriste u okviru zrakoplovnih djelatnosti navedenih u Prilogu I;

▼ M4

- (t) „izgaranje” znači svaka oksidacija goriva, bez obzira na način na koji se proizvedena toplinska, električna ili mehanička energija koristi i sve druge izravno povezane djelatnosti, uključujući pročišćavanje otpadnih plinova;

▼ M15

_____

▼ M14

- (v) „učinci zrakoplovstva koji nisu povezani s emisijama CO₂” znači učinci ispuštanja dušikovih oksida (NO_x), čestica čađe, spojeva oksidiranog sumpora tijekom izgaranja goriva na klimu te učinci vodene pare, uključujući kondenzacijske tragove, iz zrakoplova koji obavlja zrakoplovnu djelatnost navedenu u Prilogu I.;

▼ M15

- (w) „brodarsko društvo” znači brodovlasnik ili bilo koja druga organizacija ili osoba, kao što su upravitelj ili zakupnik broda bez posade, koja je od brodovlasnika preuzela odgovornost za upravljanje brodom i koja je preuzimanjem te odgovornosti pristala preuzeti sve dužnosti i odgovornosti utvrđene Međunarodnim pravilnikom o sigurnom upravljanju brodovima i sprečavanju onečišćenja navedene u Prilogu I. Uredbi (EZ) br. 336/2006 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾;

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 336/2006 Europskog parlamenta i Vijeća od 15. veljače 2006. o provedbi Međunarodnog pravilnika o upravljanju sigurnošću unutar Zajednice i o stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 3051/95 (SL L 64, 4.3.2006., str. 1.).

▼ M15

- (x) „putovanje” znači putovanje kako je definirano u članku 3. točki (c) Uredbe (EU) 2015/757 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾;
- (y) „upravljačko tijelo nadležno za brodarsko društvo” znači tijelo nadležno za upravljanje EU sustavom trgovanja emisijama u pogledu brodarskog društva u skladu s člankom 3.gf;
- (z) „luka pristajanja” znači luka u kojoj se brod zaustavlja radi utovara ili istovara tereta ili kako bi ukrcao ili iskrcao putnike ili luka u kojoj se odobalni brod zaustavlja kako bi zamijenio posadu; izuzeta su zaustavljanja isključivo u svrhu punjenja gorivom, uzimanja namirnica, zamjene posade broda koji nije odobalni brod, smještaja u suhom doku ili popravaka broda ili njegove opreme ili oboje, zaustavljanja u luci jer je brodu potrebna pomoć ili je u nevolji, radi prijenosa s broda na brod koji se obavljaju izvan luke, zaustavljanja isključivo radi zaklona od nepovoljnih vremenskih uvjeta ili uslijed aktivnosti potrage i spašavanja te zaustavljanja kontejnerskih brodova u susjednim lukama za prekrcaj kontejnera koje su navedene u provedbenom aktu donesenom u skladu s člankom 3.ga stavkom 2.;
- (aa) „brod za kružno putovanje” znači putnički brod koji nema palubu za teret i koji je osmišljen isključivo za komercijalni prijevoz putnika s noćenjem tijekom putovanja morem;
- (ab) „ugovor za kompenzaciju razlike” znači ugovor između Komisije i proizvođača proizvoda s niskim ili nultim emisijama ugljika koji je odabran putem mehanizma natječajnog postupka kao što je dražba na temelju kojeg se proizvođaču pruža potpora iz Inovacijskog fonda koja pokriva razliku između pobjedničke cijene koja je poznata i kao izvršna cijena, s jedne strane, i referentne cijene koja proizlazi iz cijene proizvedenog proizvoda s niskim ili nultim emisijama ugljika, tržišne cijene najbliže zamjene ili kombinacije tih dviju cijena, s druge strane;
- (ac) „ugovor za kompenzaciju razlike u odnosu na ugljik” znači ugovor između Komisije i proizvođača proizvoda s niskim ili nultim emisijama ugljika koji je odabran putem mehanizma natječajnog postupka kao što je dražba na temelju kojeg se proizvođaču pruža potpora iz Inovacijskog fonda koja pokriva razliku između pobjedničke cijene koja je poznata i kao izvršna cijena, s jedne strane, i referentne cijene koja proizlazi iz prosječne cijene emisijskih jedinica, s druge strane;

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2015/757 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2015. o praćenju emisija ugljikova dioksida iz pomorskog prometa, izvješćivanju o njima i njihovoj verifikaciji te o izmjeni Direktive 2009/16/EZ (SL L 123, 19.5.2015., str. 55.).

▼ M15

- (ad) „ugovor s fiksnom premijom” znači ugovor između Komisije i proizvođača proizvoda s niskim ili nultim emisijama ugljika koji je odabran putem mehanizma natječajnog postupka kao što je dražba na temelju kojeg se proizvođaču pruža potpora u obliku fiksnog iznosa po jedinici proizvedenog proizvoda;
- (ae) „regulirani subjekt” u svrhe poglavlja IV.a znači svaka fizička ili pravna osoba, osim krajnjeg potrošača goriva, koja obavlja djelatnost navedenu u Prilogu II. i koja pripada jednoj od sljedećih kategorija:
- i. ako gorivo prolazi kroz trošarinsko skladište, kako je definirano u članku 3. točki 11. Direktive Vijeća (EU) 2020/262 ⁽¹⁾, ovlaštení držatelj trošarinskog skladišta, kako je definiran u članku 3. točki 1. te direktive, obveznik je plaćanja trošarine u pogledu koje je nastupila obveza obračuna u skladu s člankom 7. te direktive;
  - ii. ako podtočka i. ove točke nije primjenjiva, bilo koja druga osoba koja je obveznik plaćanja trošarine u pogledu koje je nastupila obveza obračuna u skladu s člankom 7. Direktive (EU) 2020/262 ili člankom 21. stavkom 5. prvim podstavkom Direktive Vijeća 2003/96/EZ ⁽²⁾, a u vezi s gorivima obuhvaćenima poglavljem IV.a ove Direktive;
  - iii. ako podtočke i. i ii. ove točke nisu primjenjive, bilo koja druga osoba koju relevantna nadležna tijela države članice registriraju kako bi bila obveznik plaćanja trošarine, uključujući sve osobe izuzete od plaćanja trošarine iz članka 21. stavka 5. četvrtog podstavka Direktive 2003/96/EZ;
  - iv. ako podtočke i., ii. i iii. nisu primjenjive ili ako je nekoliko osoba solidarno odgovorno za plaćanje iste trošarine, bilo koja druga osoba koju odredi država članica;
- (af) „gorivo” u svrhe poglavlja IV.a ove direktive znači svaki energent iz članka 2. stavka 1. Direktive 2003/96/EZ, uključujući goriva navedena u tablicama A i C Priloga I. toj direktivi te svaki drugi proizvod koji je namijenjen upotrebi, ponuđen na prodaju ili se upotrebljava kao pogonsko gorivo ili gorivo za ogrjev kako je navedeno u članku 2. stavku 3. te direktive, uključujući za proizvodnju električne energije;

⁽¹⁾ Direktiva Vijeća (EU) 2020/262 od 19. prosinca 2019. o općim aranžmanima za trošarine (SL L 58, 27.2.2020., str. 4.).

⁽²⁾ Direktiva Vijeća 2003/96/EZ od 27. listopada 2003. o restrukturiranju sustava Zajednice za oporezivanje energenata i električne energije (SL L 283, 31.10.2003., str. 51.).

▼ **M15**

- (ag) „puštanje u potrošnju” u svrhe poglavlja IV.a ove direktive znači puštanje u potrošnju kako je definirano u članku 6. stavku 3. Direktive (EU) 2020/262;
- (ah) „cijena plina TTF-a” za potrebe poglavlja IV.a znači cijena ugovora plinskih budućnosnica za mjesec unaprijed kojima se trguje na virtualnom mjestu trgovanja Title Transfer Facility (TTF), kojim upravlja Gasunie Transport Services B.V.;
- (ai) ‘cijena sirove nafte tipa Brent’ za potrebe poglavlja IV.a znači cijena budućnosnica mjesec dana unaprijed za sirovu naftu, koja se upotrebljava kao referentna cijena za kupnju nafte.

▼ **M2**

POGLAVLJE II.

▼ **M15****ZRAKOPLOVSTVO I POMORSKI PROMET***Članak 3.a***Područje primjene**

Članci od 3.b do 3.g primjenjuju se na raspodjelu i izdavanje emisijskih jedinica u pogledu zrakoplovnih djelatnosti navedenih u Prilogu I. Članci od 3.ga do 3.gg primjenjuju se u pogledu djelatnosti pomorskog prometa navedenih u Prilogu I.

▼ **M2***Članak 3.b***Zrakoplovne djelatnosti**

Do 2. kolovoza 2009. Komisija je dužna u skladu s regulatornim postupkom spomenutim u članku 23. stavku 1. razviti smjernice za detaljno tumačenje zrakoplovnih djelatnosti navedenih u Prilogu I.

*Članak 3.c***Ukupna količina emisijskih jedinica za zrakoplovstvo**

1. Za razdoblje od 1. siječnja 2012. do 31. prosinca 2012. ukupna količina emisijskih jedinica koja se dodjeljuje operaterima zrakoplova istovjetna je 97 % povijesnih emisija iz zrakoplovstva.

▼ **M14**

_____

▼ **M2**

3. Komisija preispituje ukupnu količinu emisijskih jedinica koje se dodjeljuju operaterima zrakoplova u skladu s člankom 30. stavkom 4.

▼ M8

3.a. Sve dodjele emisijskih jedinica za zrakoplovne djelatnosti prema zračnim lukama smještenima u zemljama izvan Europskoga gospodarskog prostora (EGP) i iz njih nakon 31. prosinca 2023. podliježu preispitivanju iz članka 28.b.

▼ M2

4. Do 2. kolovoza 2009. Komisija je dužna na temelju raspoloživih podataka utvrditi povijesne emisije iz zrakoplovstva, uključujući procjene koje se temelje na informacijama o stvarnom prometu. Ta se odluka razmatra u okviru Odbora spomenutog u članku 23. stavku 1.

▼ M14

5. Komisija utvrđuje ukupnu količinu emisijskih jedinica koje se dodjeljuju za operatere zrakoplova za 2024. na temelju ukupne dodjele emisijskih jedinica za operatere zrakoplova koji su 2023. obavljali zrakoplovne djelatnosti navedene u Prilogu I., umanjeno za linearni faktor smanjenja iz članka 9., i objavljuje tu količinu, kao i količinu za besplatnu dodjelu emisijskih jedinica koje bi se dodijelile 2024. na temelju pravila za besplatnu dodjelu na snazi prije izmjena uvedenih Direktivom (EU) 2023/958 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

6. Za razdoblje od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2030. najviše 20 milijuna ukupne količine emisijskih jedinica iz stavka 5. rezervira se za komercijalne operatere zrakoplova, na transparentnoj, jednakoj i nediskriminirajućoj osnovi, za upotrebu održivih zrakoplovnih goriva i drugih zrakoplovnih goriva, koja nisu dobivena iz fosilnih goriva i koja su utvrđena u uredbi o osiguravanju jednakih uvjeta za održivi zračni prijevoz za izračun ostvarivanja minimalnog udjela održivog zrakoplovnog goriva koji mora sadržavati zrakoplovno gorivo stavljeno na raspolaganje operaterima zrakoplova u zračnim lukama Unije od strane dobavljača zrakoplovnog goriva na temelju te uredbe, za podzvučne letove za koje se emisijske jedinice moraju predati u skladu s člankom 12. stavkom 3. ove Direktive. Ako se prihvatljivo zrakoplovno gorivo ne može fizički pripisati u zračnoj luci određenom letu, emisijske jedinice rezervirane na temelju ovog podstavka dostupne su za prihvatljiva zrakoplovna goriva napunjena u toj zračnoj luci razmjerno emisijama iz letova operatera zrakoplova iz te zračne luke, za koje se emisijske jedinice moraju predati u skladu s člankom 12. stavkom 3. ove Direktive.

Emisijske jedinice rezervirane na temelju prvog podstavka ovog stavka dodjeljuju države članice kako bi se djelomično ili u cijelosti pokrila razlika u cijeni između upotrebe fosilnog kerozina i upotrebe relevantnih prihvatljivih zrakoplovnih goriva, uzimajući u obzir poticaje koji proizlaze iz cijene ugljika i iz usklađenih najnižih razina oporezivanja

⁽¹⁾ Direktiva (EU) 2023/958 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 2023. o izmjeni Direktive 2003/87/EC u pogledu doprinosa zrakoplovstva Unijinu cilju smanjenja emisija u cijelom gospodarstvu i odgovarajuće provedbe globalne tržišno utemeljene mjere (SL L 130, 16.5.2023., str. 115.).

▼ M14

fosilnih goriva. Pri izračunu te razlike u cijeni Komisija uzima u obzir tehničko izvješće koje objavljuje Agencija Europske unije za sigurnost zračnog prometa na temelju uredbe o osiguravanju jednakih uvjeta za održivi zračni prijevoz. Države članice osiguravaju vidljivost financiranja na temelju ovog stavka na način koji odgovara zahtjevima iz članka 30.m stavka 1. točaka (a) i (b) ove Direktive.

Emisijske jedinice dodijeljene na temelju ovog stavka obuhvaćaju:

- (a) 70 % preostale razlike u cijeni između upotrebe fosilnog kerozina i vodika iz obnovljivih izvora energije te naprednih biogoriva kako su definirana u članku 2. drugom stavku točki 34. Direktive (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾, koja imaju emisijski faktor nula u skladu s Prilogom IV. ili u skladu s provedbenim aktom donesenim na temelju članka 14. ove Direktive;
- (b) 95 % preostale razlike u cijeni između upotrebe fosilnog kerozina i obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla u skladu s člankom 25. Direktive (EU) 2018/2001, koja se upotrebljavaju u zrakoplovstvu i koja imaju emisijski faktor nula u skladu s Prilogom IV. ili u skladu s provedbenim aktom donesenim na temelju članka 14. ove Direktive;
- (c) 100 % preostale razlike u cijeni između upotrebe fosilnog kerozina i svih prihvatljivih zrakoplovnih goriva koja nisu dobivena iz fosilnih goriva obuhvaćenih prvim podstavkom ovog stavka, u zračnim lukama koje se nalaze na otocima manjima od 10 000 km² i koje nemaju cestovnu ili željezničku vezu s kopnom, u zračnim lukama koje nisu dovoljno velike da se definiraju kao zračne luke Unije u skladu s uredbom o osiguravanju jednakih uvjeta za održivi zračni prijevoz i u zračnim lukama smještenima u najudaljenijoj regiji;
- (d) u slučajevima osim onih iz točaka (a), (b) i (c), 50 % preostale razlike u cijeni između upotrebe fosilnog kerozina i svih prihvatljivih zrakoplovnih goriva koja nisu dobivena iz fosilnih goriva obuhvaćenih prvim podstavkom ovog stavka.

Pri dodjeli emisijskih jedinica na temelju ovog stavka može se uzeti u obzir moguća potpora iz drugih programa na nacionalnoj razini.

⁽¹⁾ Direktiva (EU) 2018/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora (SL L 328, 21.12.2018., str. 82.).

▼ M14

Komercijalni operateri zrakoplova mogu na godišnjoj osnovi podnijeti zahtjev za dodjelu emisijskih jedinica na temelju količine svakog prihvatljivog zrakoplovnog goriva iz ovog stavka upotrijebljenog na letovima za koje se emisijske jedinice moraju predati u skladu s člankom 12. stavkom 3. u razdoblju od 1. siječnja 2024. do 31. prosinca 2030., isključujući letove za koje se taj zahtjev smatra ispunjenim u skladu s člankom 28.a stavkom 1. Ako je, za određenu godinu, potražnja za emisijskim jedinicama za upotrebu takvih goriva veća od raspoloživosti emisijskih jedinica, količina emisijskih jedinica ujednačeno se smanjuje za sve operatere zrakoplova na koje se odnosi dodjela za tu godinu.

Komisija u *Službenom listu Europske unije* na godišnjoj osnovi za prethodnu godinu objavljuje pojedinosti o prosječnoj razlici u troškovima između fosilnog kerozina, uzimajući u obzir poticaje koji proizlaze iz cijene ugljika i usklađenih najnižih razina oporezivanja fosilnih goriva, te relevantnih prihvatljivih zrakoplovnih goriva.

Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 23. radi dopune ove Direktive utvrđivanjem detaljnih pravila za godišnji izračun razlike u troškovima iz šestog podstavka ovog stavka, dodjelu emisijskih jedinica za upotrebu goriva utvrđenih u prvom podstavku ovog stavka i za izračun emisija stakleničkih plinova uštedenih uslijed upotrebe goriva kako je izvješteno u provedbenom aktu donesenom u skladu s člankom 14. stavkom 1. i utvrđivanjem aranžmana za uzimanje u obzir poticaja koji proizlaze iz cijene ugljika i usklađenih minimalnih razina oporezivanja fosilnih goriva.

Komisija do 1. siječnja 2028. provodi evaluaciju u pogledu primjene ovog stavka i pravodobno iznosi rezultate te evaluacije u izvješću koje podnosi Europskom parlamentu i Vijeću. Izvješću se prema potrebi može priložiti zakonodavni prijedlog za dodjelu količinski i vremenski ograničenih emisijskih jedinica do 31. prosinca 2034. kako bi se dodatno potaknula upotreba goriva utvrđenih u prvom podstavku ovog stavka, posebno upotreba obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla u skladu s člankom 25. Direktive (EU) 2018/2001, koja se upotrebljavaju u zrakoplovstvu i koja imaju emisijski faktor nula u skladu s Prilogom IV. ili u skladu s provedbenim aktom donesenim na temelju članka 14. ove Direktive.

Komisija od 1. siječnja 2028. evaluira primjenu ovog stavka u godišnjem izvješću koje je dužna podnijeti u skladu s člankom 10. stavkom 5.

7. Za letove koji započinju u zračnoj luci smještenoj u EGP-u i završavaju u zračnoj luci smještenoj u EGP-u, Švicarskoj ili Ujedinjenoj Kraljevini i koji nisu bili obuhvaćeni EU sustavom trgovanja emisijama 2023., ukupna količina emisijskih jedinica koja se dodjeljuje operaterima zrakoplova povećava se za razine emisijskih jedinica, uključujući besplatnu dodjelu emisijskih jedinica i prodaju na dražbi, koje bi bile dodijeljene da su te godine bile obuhvaćene EU sustavom trgovanja emisijama, umanjeno za linearni faktor smanjenja iz članka 9.

▼ M14

8. Odstupajući od članka 12. stavka 3., članka 14. stavka 3. i članka 16., države članice smatraju da su zahtjevi utvrđeni u tim odredbama ispunjeni i ne poduzimaju mjere protiv operatera zrakoplova u pogledu emisija ispuštenih do 31. prosinca 2030. iz letova između zračne luke smještene u nekoj od najudaljenijih regija države članice i zračne luke smještene u istoj državi članici, uključujući drugu zračnu luku smještenu u istoj najudaljenijoj regiji ili u drugoj najudaljenijoj regiji iste države članice.

▼ M2*Članak 3.d***Metoda raspodjele emisijskih jedinica za zrakoplovstvo putem dražbe****▼ M14**

1. U 2024. i 2025. na dražbi se nudi 15 % emisijskih jedinica iz članka 3.c stavaka 5. i 7., kao i 25 % u 2024. odnosno 50 % u 2025. od preostalih 85 % tih emisijskih jedinica, za koje bi se provela besplatna dodjela emisijskih jedinica, osim količina emisijskih jedinica iz članka 3.c stavka 6. i članka 10.a stavka 8. četvrtog podstavka. Preostale emisijske jedinice za te godine dodjeljuju se besplatno.

Na dražbi se od 1. siječnja 2026. nudi cijela količina emisijskih jedinica za koje bi se te godine provela besplatna dodjela emisijskih jedinica, osim količina emisijskih jedinica iz članka 3.c stavka 6. i članka 10.a stavka 8. četvrtog podstavka.

1.a Emisijske jedinice koje se dodjeljuju besplatno dodjeljuju se operaterima zrakoplova razmjerno njihovu udjelu verificiranih emisija iz zrakoplovnih djelatnosti prijavljenih za 2023. Tim se izračunom uzimaju u obzir i verificirane emisije iz zrakoplovnih djelatnosti prijavljene u odnosu na letove koji su obuhvaćeni EU sustavom trgovanja emisijama tek od 1. siječnja 2024. Do 30. lipnja relevantne godine nadležna tijela izdaju emisijske jedinice koje su besplatno dodijeljene za tu godinu.

---

3. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 23. radi dopune ove Direktive u pogledu detaljnih aranžmana prema kojima države članice putem dražbe prodaju emisijske jedinice za zrakoplovstvo u skladu sa stavcima 1. i 1.a ovog članka, uključujući detaljne aranžmane za dražbovne prodaje koji su nužni za prijenos dijela prihoda od takve dražbovne prodaje u opći proračun Unije kao vlastita sredstva u skladu s člankom 311. trećim stavkom Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU). Količina emisijskih jedinica koje svaka

▼ M14

država članica u svakom razdoblju prodaje na dražbi razmjernan je njezinu udjelu u ukupnim pripisanim emisijama iz zračnog prometa za sve države članice za referentnu godinu, prijavljenima u skladu s člankom 14. stavkom 3. i verificiranim u skladu s člankom 15. Za svako razdoblje iz članka 13. referentna godina jest kalendarska godina koja završava 24 mjeseca prije početka razdoblja na koje se dražba odnosi. Delegiranim aktima osigurava se poštovanje načela utvrđenih u članku 10. stavku 4. prvom podstavku.;

4. Države članice određuju upotrebu prihoda od dražbovne prodaje emisijskih jedinica obuhvaćenih ovim poglavljem, osim prihoda koji su utvrđeni kao vlastita sredstva u skladu s člankom 311. trećim stavkom UFEU-a i uneseni u opći proračun Unije. Države članice upotrebljavaju prihode dobivene od dražbovne prodaje emisijskih jedinica ili ekvivalent u financijskoj vrijednosti tih prihoda u skladu s člankom 10. stavkom 3. ove Direktive.

▼ M2

5. Podnošenje informacija Komisiji u skladu s ovom Direktivom ne oslobađa države članice od obveze izvješćivanja utvrđene u članku 88. stavku 3. Ugovora.

▼ M14**▼ M15***Članak 3.g***Planovi praćenja i izvješćivanja**

Nadležna država članica mora osigurati da svaki operater zrakoplova nadležnom tijelu te države članice podnese plan praćenja s utvrđenim mjerama za praćenje emisija i izvješćivanje o njima i da te planove odobri nadležno tijelo u skladu s provedbenim aktima iz članka 14.

*Članak 3.ga***Područje primjene na djelatnosti pomorskog prometa**

1. Dodjela emisijskih jedinica i primjena zahtjeva predaje u pogledu djelatnosti pomorskog prometa primjenjuje se u odnosu na pedeset posto (50 %) emisija iz brodova koji obavljaju putovanja iz luke pristajanja u nadležnosti države članice u luku pristajanja izvan nadležnosti države članice, pedeset posto (50 %) emisija iz brodova koji obavljaju putovanja iz luke pristajanja izvan nadležnosti države članice u luku pristajanja u nadležnosti države članice, sto posto (100 %) emisija iz brodova koji obavljaju putovanja iz luke pristajanja u nadležnosti države članice u luku pristajanja u nadležnosti države članice i sto posto (100 %) emisija iz brodova unutar luke pristajanja u nadležnosti države članice.

▼ M15

2. Komisija do 31. prosinca 2023. provedbenim aktima utvrđuje popis susjednih luka za prekrcaj kontejnera i ažurira taj popis do 31. prosinca svake dvije godine nakon toga.

U tim se provedbenim aktima navodi luka kao susjedna luka za prekrcaj kontejnera ako udio prekrcaja kontejnera, mjeren u dvadesetstopnim ekvivalentnim jedinicama, premašuje 65 % ukupnog kontejnerskog prometa te luke tijekom posljednjih dvanaest mjeseci za koje su dostupni relevantni podaci i ako je ta luka smještena izvan Unije, ali manje od 300 nautičkih milja od luke u nadležnosti države članice. Za potrebe ovog stavka smatra se da su kontejneri prekrčani ako su iskrčani iz broda u luku isključivo u svrhu ukrcaja na drugi brod. Popis koji utvrđuje Komisija na temelju prvog podstavka ne uključuje luke smještene u trećoj zemlji, a za koju ta treća zemlja djelotvorno primjenjuje mjere jednakovrijedne ovoj Direktivi.

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2.

3. Članci 9., 9.a i 10. primjenjuju se na djelatnosti pomorskog prometa na isti način na koji se primjenjuju na druge djelatnosti obuhvaćene EU sustavom trgovanja emisijama, uz sljedeću iznimku s obzirom na primjenu članka 10.

Do 31. prosinca 2030. udio emisijskih jedinica dodjeljuje se državama članicama u kojima je omjer brodarskih društava koja bi bila pod njihovom odgovornošću u skladu s člankom 3.gb u odnosu na njihov broj stanovnika 2020. i na temelju podataka dostupnih za razdoblje od 2018. do 2020. viši od 15 brodarskih društava na milijun stanovnika. Količina emisijskih jedinica odgovara 3,5 % dodatne količine emisijskih jedinica zbog povećanja gornje granice za pomorski promet iz članka 9. trećeg stavka u relevantnoj godini. Za godine 2024. i 2025. količina emisijskih jedinica osim toga se množi s postocima primjenjivima za relevantnu godinu u skladu s člankom 3.gb prvim stavkom točkama (a) i (b). Prihodi ostvareni prodajom tog udjela emisijskih jedinica na dražbi trebali bi se upotrebljavati u svrhe iz članka 10. stavka 3. prvog podstavka točke (g), u pogledu pomorskog sektora te točaka (f) i (i). 50 % količine emisijskih jedinica raspodjeljuje se među relevantnim državama članicama na temelju udjela brodarskih društava pod njihovom odgovornošću, a ostatak se dijeli među njima u jednakim udjelima.

*Članak 3.gb***Postupno uvođenje zahtjeva za pomorski promet**

Brodarska društva obvezna su predati emisijske jedinice u skladu sa sljedećim rasporedom:

▼ M15

- (a) 40 % verificiranih emisija o kojima je izviješteno za 2024. koje bi podlijegale zahtjevima predaje u skladu s člankom 12.;
- (b) 70 % verificiranih emisija o kojima je izviješteno za 2025. koje bi podlijegale zahtjevima predaje u skladu s člankom 12.;
- (c) 100 % verificiranih emisija o kojima je izviješteno za 2026. i svaku sljedeću godinu nakon toga, u skladu s člankom 12.

Ako je predano manje emisijskih jedinica u odnosu na verificirane emisije iz pomorskog prometa za 2024. i 2025. godinu, nakon što se utvrdi razlika između verificiranih emisija i predanih emisijskih jedinica za svaku godinu, iznos emisijskih jedinica koji odgovara toj razlici poništava se umjesto da se proda na dražbi u skladu s člankom 10.

*Članak 3.gc***Odredbe za prijenos troškova EU sustava trgovanja emisijama s brodarskog društva na drugi subjekt**

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da, kada krajnju odgovornost za kupnju goriva ili upravljanje brodom ili oboje, na temelju ugovora preuzme subjekt osim brodarskog društva, brodarsko društvo ima pravo da mu taj subjekt nadoknadi troškove koji proizlaze iz predaje emisijskih jedinica.

Za potrebe ovog članka upravljanje brodom znači određivanje tereta koji se prevozi brodom ili rute i brzine broda. Brodarsko društvo ostaje subjekt odgovoran za predaju emisijskih jedinica kako se zahtijeva člankom 3.gb i člankom 12. te za opću usklađenost s odredbama nacionalnog prava kojima se prenosi ova Direktiva. Države članice osiguravaju da brodarska društva pod njihovom odgovornošću ispunjavaju obveze predaje emisijskih jedinica u skladu s člankom 3.gb i člankom 12., bez obzira na pravo takvih brodarskih društava da im komercijalni operateri nadoknade troškove koji proizlaze iz predaje.

*Članak 3.gd***Praćenje emisija iz pomorskog prometa i izvješćivanje o njima**

U pogledu emisija iz djelatnosti pomorskog prometa navedenih u Prilogu I. ovoj Direktivi, upravljačko tijelo nadležno za brodarsko društvo osigurava da brodarsko društvo pod njegovom nadležnošću prati relevantne parametre tijekom razdoblja izvješćivanja i da mu dostavlja objedinjene podatke o emisijama na razini društva u skladu s poglavljem II. Uredbe (EU) 2015/757.

▼ **M15***Članak 3.ge***Pravila o verifikaciji i akreditaciji za emisije iz pomorskog prometa**

Upravljačko tijelo nadležno za brodarsko društvo osigurava da je izvješćivanje o objedinjenim podacima o emisijama na razini brodarskog društva, koje u skladu s člankom 3.gd ove Direktive dostavlja brodarsko društvo, verificirano u skladu s pravilima o verifikaciji i akreditaciji utvrđenima u poglavlju III. Uredbe (EU) 2015/757.

*Članak 3.gf***Upravljačko tijelo nadležno za brodarsko društvo**

1. Upravljačko tijelo nadležno za brodarsko društvo jest:
  - (a) ako je brodarsko društvo registrirano u državi članici, država članica u kojoj je brodarsko društvo registrirano;
  - (b) ako brodarsko društvo nije registrirano u državi članici, država članica s najvećim procijenjenim brojem pristajanja u luke u okviru putovanja koja je obavilo to brodarsko društvo u prethodne četiri godine praćenja i koja su obuhvaćena područjem primjene utvrđenim u članku 3.ga;
  - (c) ako brodarsko društvo nije registrirano u državi članici i u prethodne četiri godine praćenja nije obavilo nijedno putovanje obuhvaćeno područjem primjene utvrđenim u članku 3.ga, država članica u kojoj je brod brodarskog društva započeo ili završio svoje prvo putovanje obuhvaćeno područjem primjene utvrđenim u tom članku.
2. Na temelju najboljih dostupnih informacija Komisija provedbenim aktima utvrđuje:
  - (a) prije 1. veljače 2024. popis brodarskih društava koja su obavljala djelatnost pomorskog prometa navedenu u Prilogu I. koja je na dan 1. siječnja 2024. ili s učinkom od tog dana bila obuhvaćena područjem primjene utvrđenim u članku 3.ga i u tom popisu navodi upravljačko tijelo nadležno za brodarsko društvo u skladu sa stavkom 1. ovog članka;
  - (b) prije 1. veljače 2026. i svake dvije godine nakon toga, ažurirani popis kako bi se brodarska društva registrirana u određenoj državi članici preraspodijelila drugom upravljačkom tijelu nadležnom za brodarsko društvo ako su promijenila državu članicu registracije unutar Unije u skladu sa stavkom 1. točkom (a) ovog članka ili kako bi se na popis uključila brodarska društva koja su naknadno obavljala djelatnost pomorskog prometa navedenu u Prilogu I. koja je bila obuhvaćena područjem primjene utvrđenim u članku 3.ga u skladu sa stavkom 1. točkom (c) ovog članka; i

▼ M15

- (c) prije 1. veljače 2028. i svake četiri godine nakon toga, ažurirani popis kako bi se brodarska društva koja nisu registrirana u državi članici preraspodijelila drugom upravljačkom tijelu nadležnom za brodarsko društvo u skladu sa stavkom 1. točkom (b) ovog članka.

3. Upravljačko tijelo nadležno za brodarsko društvo koje je prema popisu utvrđenom u skladu sa stavkom 2. nadležno za brodarsko društvo zadržava tu nadležnost bez obzira na naknadne promjene u djelatnostima ili registraciji brodarskog društva sve dok se te promjene ne odraze u ažuriranom popisu.

4. Komisija donosi provedbene akte radi utvrđivanja detaljnih pravila u vezi s upravljanjem brodarskim društvima koje provode upravljačka tijela nadležna za brodarsko društvo na temelju ove Direktive. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2.

*Članak 3.gg***Izješćivanje i revizija**

1. Ako Međunarodna pomorska organizacija (IMO) donese globalnu tržišno utemeljenu mjeru za smanjenje emisija stakleničkih plinova iz pomorskog prometa, Komisija revidira ovu Direktivu u svjetlu te donesene mjere.

U tu svrhu Komisija podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću u roku od 18 mjeseci od donošenja takve globalne tržišno utemeljene mjere te prije nego što ona postane operativna. Komisija u tom izvješću ispituje globalnu tržišno utemeljenu mjeru u pogledu:

- (a) njezine razine ambicije s obzirom na ciljeve Pariškog sporazuma;
- (b) njezinog ukupnog okolišnog integriteta, uključujući u usporedbi s odredbama ove Direktive koje obuhvaćaju pomorski promet; i
- (c) svih pitanja povezanih s koherentnošću između EU sustava trgovanja emisijama i te mjere.

Komisija prema potrebi izvješću iz drugog podstavka ovog stavka može priložiti zakonodavni prijedlog za izmjenu ove Direktive na način koji je u skladu s klimatskim ciljem Unije za 2030. i ciljem klimatske neutralnosti utvrđenim u Uredbi (EU) 2021/1119 te s ciljem očuvanja okolišnog integriteta i djelotvornosti djelovanja Unije u području klime kako bi se osigurala usklađenost između provedbe globalne tržišno utemeljene mjere i EU sustava trgovanja emisijama, izbjegavajući pritom svako znatno dvostruko opterećenje.

▼ M15

2. U slučaju da IMO do 2028. ne donese globalnu tržišno utemeljenu mjeru za smanjenje emisija stakleničkih plinova iz pomorskog prometa u skladu s ciljevima Pariškog sporazuma i barem s razinom koja je usporediva s razinom koja proizlazi iz mjera Unije poduzetih na temelju ove Direktive, Komisija podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću u kojem ispituje potrebu za primjenom zahtjeva za dodjelu emisijskih jedinica i predaju emisijskih jedinica u pogledu više od pedeset posto (50 %) emisija iz brodova koji obavljaju putovanja između luke pristajanja pod nadležnošću države članice i luke pristajanja izvan nadležnosti države članice, s obzirom na ciljeve Pariškog sporazuma. Komisija u tom izvješću posebno razmatra napredak na razini IMO-a i ispituje ima li neka treća zemlja tržišno utemeljenu mjeru jednakovrijednu ovoj Direktivi te procjenjuje rizik od povećanja praksi izbjegavanja, među ostalim prelaskom na druge načine prijevoza ili preusmjerenjem lučkih čvorišta u luke izvan Unije.

Izvješće iz prvog podstavka prema potrebi je popraćeno zakonodavnim prijedlogom radi izmjene ove Direktive.

3. Komisija prati provedbu ovog poglavlja u vezi s pomorskim prometom, posebno radi otkrivanja praksi izbjegavanja kako bi se takve prakse spriječile u ranoj fazi, uključujući razmatranje najudaljenijih regija, te podnosi izvješće svake dvije godine od 2024. o provedbi ovog poglavlja u pogledu pomorskog prometa i mogućim trendovima u pogledu brodarskih društava koja žele izbjeći zahtjeve ove Direktive. Komisija prati i učinke u pogledu, među ostalim mogućih povećanja troškova prijevoza, narušavanja tržišta i promjena u lučkom prometu, kao što su izbjegavanje luka i promjene čvorišta za prekrcaj, te ukupne konkurentnosti pomorskog sektora u državama članicama, a posebno učinke na one usluge pomorskog prijevoza koje predstavljaju ključne usluge teritorijalnog kontinuiteta. Komisija prema potrebi, predlaže mjere za osiguravanje djelotvorne provedbe ovog poglavlja u pogledu pomorskog prometa, posebno mjere za rješavanje trendova u pogledu brodarskih društava koja žele izbjeći zahtjeve ove Direktive.

4. Komisija najkasnije 30. rujna 2028. procjenjuje primjerenost produljenja primjene članka 3.ga stavka 3. drugog podstavka nakon 31. prosinca 2030. i, prema potrebi, podnosi zakonodavni prijedlog u tu svrhu.

5. Komisija najkasnije 31. prosinca 2026. podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću u kojem ispituje izvedivost i gospodarske, okolišne i socijalne učinke uključivanja u ovu Direktivu emisija iz brodova, uključujući odobalne brodove, bruto tonaže manje od 5 000 tona, ali ne manje od 400 tona, posebno na temelju analize priložene preispitivanju Uredbe (EU) 2015/757 koja se očekuje do 31. prosinca 2024.

▼ **M15**

U tom se izvješću također razmatra međupovezanost ove Direktive i Uredbe (EU) 2015/757 te se ono temelji na iskustvima stečenima njezinom primjenom. Komisija u tom izvješću također ispituje kako se ovom Direktivom na najbolji način može uzeti u obzir uporaba obnovljivih i niskougljičnih brodskih goriva na temelju životnog ciklusa. Tom se izvješću prema potrebi mogu priložiti zakonodavni prijedlozi.

▼ **M2**

POGLAVLJE III.

STACIONARNA POSTROJENJA

▼ **M15***Članak 3.h***Područje primjene**

Odredbe ovog poglavlja primjenjuju se na dozvole za emisije stakleničkih plinova te na dodjelu i izdavanje emisijskih jedinica za druge djelatnosti navedene u Prilogu I. osim zrakoplovnih i djelatnosti pomorskog prometa.

▼ **M4***Članak 4.***Dozvole za emisije stakleničkih plinova**

Države članice osiguravaju da od 1. siječnja 2005. nijedno postrojenje ne obavlja djelatnosti navedene u Prilogu I. koje dovode do emisija utvrđenih za tu djelatnost, osim ako operater postrojenja ima dozvolu koju mu je za to izdalo nadležno tijelo u skladu s člancima 5. i 6., odnosno ako je to postrojenje isključeno iz ► **M9** EU sustava trgovanja emisijama ◀ u skladu s člankom 27. To vrijedi i za postrojenja uključena u skladu s člankom 24.

▼ **B***Članak 5.***Zahtjev za izdavanje dozvole za emisije stakleničkih plinova**

Zahtjev nadležnom tijelu za izdavanje dozvole za emisije stakleničkih plinova mora sadržavati opis:

- a) postrojenja i njegove djelatnosti uključujući i tehnologiju koja se koristi;
- b) sirovina i pomoćnih materijala, čije korištenje vjerojatno dovodi do emisije plinova navedenih u Prilogu I.;
- c) izvora emisija plinova navedenih u Prilogu I. iz postrojenja; i

▼ **M4**

- d) mjere planirane za praćenje i izvješćivanje o emisijama u skladu s ► **M9** aktima ◀ navedenim u članku 14.

▼ B

Zahtjev mora sadržavati i netehnički sažetak detalja navedenih u prvom podstavku.

*Članak 6.***Uvjeti za izdavanje i sadržaj dozvole za emisije stakleničkih plinova**

1. Nadležno tijelo izdaje dozvolu za emisije stakleničkih plinova iz cijelog ili iz dijela postrojenja ako smatra da operater može pratiti emisije i izvješćivati o njima.

Dozvola za emisije stakleničkih plinova može se odnositi na jedno ili više postrojenja na istom mjestu kojima upravlja isti operater.

▼ M9

_____

▼ B

2. Dozvola za emisije stakleničkih plinova sadržava sljedeće:

- a) naziv i adresu operatera;
- b) opis djelatnosti i emisija iz postrojenja;

▼ M4

c) plan praćenja koji ispunjava zahtjeve iz ► **M9** akata ◀ navedenih u članku 14. Države članice mogu operaterima dopustiti ažuriranje planova praćenja bez mijenjanja dozvole. Sve ažurirane planove operateri podnose na odobrenje nadležnom tijelu;

▼ B

d) zahtjeve s obzirom na izvješćivanje; i

▼ M15

(e) obvezu predaje emisijskih jedinica u količini jednakoj ukupnim emisijama postrojenja u svakoj kalendarskoj godini, u skladu s verifikacijom iz članka 15., do roka utvrđenog u članku 12. stavku 3.

▼ M4*Članak 7.***Izmjene koje se odnose na postrojenja**

Operater obavješćuje nadležno tijelo o svim planiranim promjenama vrste ili rada postrojenja, odnosno o bilo kakvom povećanju ili smanjenju njegovog kapaciteta zbog kojih bi moglo biti potrebno izdati novu dozvolu za emisije stakleničkih plinova. Gdje je to primjeren, nadležno tijelo izdaje novu dozvolu. Kad se mijenja identitet operatera postrojenja, nadležno tijelo izmjenjuje dozvolu dodajući ime i adresu novog operatera.

▼ **M15***Članak 8.***Usklađenost s Direktivom 2010/75/EU**

Države članice poduzimaju potrebne mjere kako bi osigurale da, kada postrojenja obavljaju djelatnosti navedene u Prilogu I. Direktivi 2010/75/EU, uvjeti i postupak za izdavanje dozvole za emisije stakleničkih plinova budu usklađeni s uvjetima i postupkom za izdavanje dozvole iz te direktive. Zahtjevi utvrđeni u člancima 5., 6. i 7. ove Direktive mogu postati sastavni dio postupaka propisanih Direktivom 2010/75/EU.

Komisija preispituje djelotvornost sinergija s Direktivom 2010/75/EU. Dozvole relevantne za okoliš i klimu koordiniraju se kako bi se osigurala učinkovita i brža provedba mjera potrebnih za usklađivanje s klimatskim i energetske ciljevima Unije. Komisija može podnijeti izvješće Europskom parlamentu i Vijeću u kontekstu svakog budućeg preispitivanja ove Direktive.

▼ **M4***Članak 9.***Količina emisijskih jedinica na razini ► **M9** Unije ◀**

Količina emisijskih jedinica koja se na razini ► **M9** Unije ◀ izdaje svake godine, počevši od 2013., mora se početi linearno smanjivati od sredine razdoblja 2008. do 2012. Količina se smanjuje uz primjenu faktora 1,74 % u usporedbi s prosječnom godišnjom ukupnom količinom emisijskih jedinica koje države članice izdaju u skladu s odlukama Komisije o nacionalnim planovima raspodjele emisijskih jedinica za razdoblje od 2008. do 2012. godine. ► **A1** Ukupna količina emisijskih jedinica na razini ► **M9** Unije ◀ povećava se kao rezultat pristupanja Hrvatske samo za količinu emisijskih jedinica koje Hrvatska ponudi na dražbi sukladno članku 10. stavku 1. ◀

▼ **M9**

Počevši od 2021., linearni faktor iznosi 2,2 %.

▼ **M15**

2024-ben az egész Unióra kiterjedő kibocsátásiegység-mennyiséget 90 millió kibocsátási egységgel csökkenteni kell. 2026-ban az egész Unióra kiterjedő kibocsátásiegység-mennyiséget 27 millió kibocsátási egységgel csökkenteni kell. 2024-ben az egész Unióra kiterjedő kibocsátásiegység-mennyiséget 78,4 millió kibocsátási egységgel meg kell növelni a tengeri közlekedés tekintetében. A lineáris tényező 2024-től 2027-ig 4,3 %, 2028-tól pedig 4,4 %. A lineáris tényezőt a tengeri közlekedésből származó, az (EU) 2015/757 rendelettel összhangban 2018-re és 2019-re jelentett, az ezen irányelv 3ga. cikkében tárgyalt átlagos kibocsátásnak megfelelő kibocsátási egységekre is alkalmazni kell. A Bizottság 2023. szeptember 6-ig közzéteszi az egész Unióra kiterjedő kibocsátásiegység-mennyiséget.

2026. január 1-jétől, illetve 2027. január 1-jétől a kibocsátási egységek mennyiségét növelni kell annak érdekében, hogy figyelembe vegyék a tengeri közlekedési tevékenységekből származó, szén-dioxid-kibocsátáson kívüli egyéb üvegházhatásúgáz-kibocsátásokat és a nyílt tengeri

▼ M15

hajók kibocsátásainak lefedését, a legutóbbi olyan évre vonatkozó kibocsátásaik alapján, amelyre vonatkozóan adatok állnak rendelkezésre. A 10. cikk (1) bekezdése ellenére, a mennyiség ezen növeléséből származó kibocsátási egységeket a 10a. cikk (8) bekezdésével összhangban az innováció támogatására kell rendelkezésre bocsátani.

▼ M4*Članak 9.a***Prilagodavanje ukupne količine emisijskih jedinica na razini
► M9 Unije ◀**

1. U pogledu postrojenja koja su u ► M9 EU sustav trgovanja emisijama ◀ bila uključena tijekom razdoblja od 2008. do 2012., u skladu s člankom 24. stavkom 1., količina emisijskih jedinica koje se izdaju od 1. siječnja 2013. mora biti tako prilagođena da odražava prosječnu godišnju količinu emisijskih jedinica izdanih za ta postrojenja tijekom razdoblja u kojem su uključene, prilagođenu uz primjenu linearnog faktora spomenutog u članku 9.

2. U pogledu postrojenja koja obavljaju djelatnosti navedene u Prilogu I., koja se u ► M9 EU sustav trgovanja emisijama ◀ uključuju tek od 2013. godine nadalje, države članice se moraju pobrinuti da operateri takvih postrojenja relevantnom nadležnom tijelu dostave propisno dokumentirane i nezavisno verificirane podatke o emisijama kako bi se uzeli u obzir pri prilagođavanju količina emisijskih jedinica koje trebaju biti izdane za cijelu ► M9 Uniju ◀.

Svi takvi podaci moraju se dostaviti relevantnom nadležnom tijelu do 30. travnja 2010., u skladu s odredbama donesenima u skladu s člankom 14. stavkom 1.

Ako su dostavljeni podaci uredno dokumentirani, nadležno tijelo o tome obavješćuje Komisiju do 30. lipnja 2010., a količina emisijskih jedinica koje trebaju biti izdane, prilagođene primjenom linearnog faktora spomenutog u članku 9., prilagođuju se s tim u skladu. Za postrojenja koja osim CO₂ ispuštaju i druge plinove, nadležno tijelo može izvijestiti o nižem iznosu emisija u skladu s potencijalom za smanjenje emisija tih postrojenja.

3. Komisija prilagođene količine navedene u stavcima 1. i 2. objavljuje do 30. rujna 2010.

4. U pogledu postrojenja koja su isključena iz ► M9 EU sustava trgovanja emisijama ◀ u skladu s člankom 27., količina emisijskih jedinica koje se od 1. siječnja 2013. izdaju na razini ► M9 Unije ◀ prilagođava se na niže, tako da odražava prosječne godišnje verificirane emisije tih postrojenja u razdoblju od 2008. do 2010., korigirane pomoću linearnog faktora spomenutog u članku 9.

▼ M4

Članak 10.

Dražbovna prodaja emisijskih jedinica

▼ M9

1. Države članice od 2019. nadalje na dražbi prodaju sve emisijske jedinice koje nisu besplatno raspodijeljene u skladu s člancima 10.a i 10.c ove Direktive i koje nisu stavljene u rezervu za stabilnost tržišta uspostavljenu Odlukom (EU) 2015/1814 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ („rezerva za stabilnost tržišta”) niti su poništene u skladu s člankom 12. stavkom 4. ove Direktive.

Od 2021. nadalje te ne dovodeći u pitanje moguće smanjenje na temelju članka 10.a stavka 5.a udio emisijskih jedinica koje se prodaju na dražbi iznosi 57 %.

▼ M15

Količina od 2 % ukupne količine emisijskih jedinica od 2021. do 2030. prodaje se na dražbi kako bi se uspostavio fond za poboljšanje energetske učinkovitosti i modernizaciju energetskih sustava određenih država članica („države članice korisnice”), kako je utvrđeno u članku 10.d („Modernizacijski fond”). Države članice korisnice za taj iznos emisijskih jedinica jesu države članice čiji je BDP po stanovniku prema tržišnim cijenama manji od 60 % Unijina prosjeka 2013. Financijska sredstva koja odgovaraju tom iznosu emisijskih jedinica raspodjeljuju se u skladu s dijelom A Priloga II.b.

Osim toga, 2,5 % ukupne količine emisijskih jedinica od 2024. do 2030. prodaje se na dražbi za potrebe Modernizacijskog fonda. Države članice korisnice za taj iznos emisijskih jedinica jesu države članice čiji je BDP po stanovniku prema tržišnim cijenama manji od 75 % Unijina prosjeka u razdoblju od 2016. do 2018. Financijska sredstva koja odgovaraju tom iznosu emisijskih jedinica raspodjeljuju se u skladu s dijelom B Priloga II.b.

▼ M9

Ukupna preostala količina emisijskih jedinica koje države članice prodaju na dražbi raspodjeljuje se u skladu sa stavkom 2.

▼ M7

1a. Kada količina emisijskih jedinica koje će države članice prodavati na dražbi u posljednjoj godini svakog razdoblja iz ► M9 članku 13. ◀ ove Direktive za više od 30 % premašuje očekivanu prosječnu količinu za prodaju na dražbi u prve dvije godine sljedećeg razdoblja prije primjene članka 1. stavka 5. Odluke (EU) 2015/1814, dvije trećine od razlike između količina oduzima se od količina za prodaju na dražbi u posljednjoj godini razdoblja i dodaje se u jednakim dijelovima količinama koje će države članice prodavati na dražbi u prve dvije godine sljedećeg razdoblja.

⁽¹⁾ Odluka (EU) 2015/1814 Europskog parlamenta i Vijeća od 6. listopada 2015. o uspostavi i funkcioniranju rezerve za stabilnost tržišta za sustav trgovanja emisijama stakleničkih plinova Unije i o izmjeni Direktive 2003/87/EZ (SL L 264, 9.10.2015., str. 1.).

▼ M4

2. Ukupna količina emisijskih jedinica koje svaka država članica prodaje na dražbi sastoji se od sljedećeg:

- (a) ► **M9** 90 % ◀ ukupne količine emisijskih jedinica namijenjenih prodaji na dražbi, predviđenih za raspodjelu državama članicama u udjelima koji odgovaraju udjelima verificiranih emisija predmetnih država u okviru ► **M9** EU sustava trgovanja emisijama ◀ za 2005. ili prosjeku za razdoblje od 2005. do 2007., već prema tome koja je od tih količina veća;

▼ M9

- (b) 10 % ukupne količine emisijskih jedinica namijenjenih prodaji na dražbi, predviđenih za raspodjelu određenim državama članicama u svrhe solidarnosti, rasta i međusobne povezanosti unutar Unije, čime se uvećava količina emisijskih jedinica koje te države članice prodaju na dražbi u skladu s točkom (a) za postotke navedene u Prilogu II.a.

▼ M4

U smislu točke (a) udjel država članica koje 2005. godine nisu sudjele u ► **M9** EU sustavu trgovanja emisijama ◀ računa se na temelju njihovih verificiranih emisija u okviru ► **M9** EU sustava trgovanja emisijama ◀ u 2007. godini.

▼ M9

Ako je potrebno, postoci navedeni u točki (b) razmjerno se prilagođavaju kako bi se osiguralo da raspodjela iznosi 10 %.

▼ M15

3. Države članice odlučuju o upotrebi prihoda ostvarenih prodajom na dražbi emisijskih jedinica iz stavka 2. ovog članka, osim za prihode koji su utvrđeni kao vlastita sredstva u skladu s člankom 311. trećim stavkom UFEU-a i uneseni u proračun Unije. Države članice te prihode, osim prihoda koji se upotrebljavaju za nadoknadu neizravnih troškova ugljika iz članka 10.a stavka 6. ove Direktive, ili ekvivalent tih prihoda u financijskoj vrijednosti, upotrebljavaju za jednu ili više sljedećih svrha:

▼ M4

- (a) smanjivanje emisija stakleničkih plinova, uključujući doprinose za Globalni fond za energetske učinkovitost i obnovljive izvore energije i Fond za prilagodbu aktiviran na Konferenciji o klimatskim promjenama u Poznańu (COP 14 i COP/MOP 4), prilagodbu utjecajima klimatskih promjena te financiranje istraživanja i razvoja, kao i demonstracijskih projekata za smanjivanje emisija i prilagodbu klimatskim promjenama, uključujući sudjelovanje u inicijativama u okviru Europskog strateškog plana za energetske tehnologije i europske tehnološke platforme;

▼ M15

- (b) razvoj obnovljivih izvora energije i mreža za prijenos električne energije s ciljem ispunjavanja obveze Unije u pogledu obnovljive energije i ciljeva Unije u pogledu međupovezanosti, kao i za razvoj drugih tehnologija koje doprinose prijelazu na sigurno i održivo gospodarstvo s niskim emisijama ugljika te za pomoć pri ispunjavanju obveze Unije da energetska učinkovitost poveća na razine dogovorene u relevantnim zakonodavnim aktima, uključujući proizvodnju električne energije potrošača vlastite energije iz obnovljivih izvora i zajednica obnovljive energije;

- (c) mjere za sprečavanje odšumljavanja i potporu zaštiti i obnovi tresetišta, šuma i drugih kopnenih ili morskih ekosustava, uključujući mjere kojima se doprinosi zaštiti, obnovi i boljem upravljanju njima, posebno u pogledu zaštićenih morskih područja, te povećanje opsega pošumljavanja i ponovnog pošumljavanja koje potiče biološku raznolikost, uključujući u zemljama u razvoju koje su ratificirale Pariški sporazum i mjere za prijenos tehnologija i lakšu prilagodbu negativnom djelovanju klimatskih promjena u tim zemljama;

- (d) sekvestraciju u šumsku biomasu i tlo u Uniji;

- (e) okolišno sigurno hvatanje i geološko skladištenje CO₂, posebno iz elektrana na fosilna goriva i određenih industrijskih sektora i podsektora, uključujući i one u trećim zemljama, te inovativne tehnološke metode uklanjanja ugljika, kao što su izravno hvatanje iz zraka i skladištenje;

- (f) ulaganje i ubrzanje prelaska na oblike prijevoza koji znatno doprinose dekarbonizaciji sektora, uključujući razvoj klimatski prihvatljivog putničkog i teretnog željezničkog prijevoza te usluga autobusnog prijevoza i tehnologija, mjere za dekarbonizaciju pomorskog sektora, uključujući poboljšanje energetske učinkovitosti brodova, luka, inovativnih tehnologija i infrastrukture te održiva alternativna goriva, kao što su vodik i amonijak koji se proizvode iz obnovljivih izvora energije i pogonske tehnologije s nultom stopom emisija, te za financiranje mjera za potporu dekarbonizaciji zračnih luka u skladu s Uredbom Europskog parlamenta i Vijeća o uvođenju infrastrukture za alternativna goriva i stavljanje izvan snage Direktive 2014/94/EU Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbom Europskog parlamenta i Vijeća o osiguravanju jednakih uvjeta za održivi zračni prijevoz;

▼ M4

- (g) financiranje istraživanja i razvoja u području energetske učinkovitosti i čistih tehnologija u sektorima na koje se odnosi ova Direktiva;

▼ **M15**

- (h) mjere namijenjene za poboljšanje energetske učinkovitosti, sustavâ centraliziranog grijanja i izolacije, za potporu učinkovitim sustavima grijanja i hlađenja iz obnovljivih izvora ili za potporu dubinskoj i postupnoj dubinskoj obnovi zgrada u skladu s Direktivom 2010/31/EU ⁽¹⁾, počevši od obnove zgrada s najlošijim svojstvima;
- (ha) pružanje financijske potpore za rješavanje socijalnih aspekata u kućanstvima s nižim i srednjim dohotkom, među ostalim smanjenjem narušavajućih poreza, te za ciljana smanjenja carina i naknada za električnu energiju iz obnovljivih izvora;
- (hb) financiranje nacionalnih programa dividendi u području klime s dokazanim pozitivnim učinkom na okoliš, kako je dokumentirano u godišnjem izvješću iz članka 19. stavka 2. Uredbe (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾;

▼ **M4**

- (i) za pokrivanje administrativnih troškova upravljanja ► **M9** EU sustavom trgovanja emisijama ◀;

▼ **M9**

- (j) za financiranje mjera u području klime u osjetljivim trećim zemljama, uključujući prilagodbu na utjecaje klimatskih promjena;

▼ **M15**

- (k) za promicanje osposobljavanja i preraspodjele radnika kako bi se u bliskoj suradnji sa socijalnim partnerima doprinijelo pravednom prijelazu na klimatski neutralno gospodarstvo, posebice u regijama najjače zahvaćenim tranzicijom radnih mjesta i za ulaganje u usavršavanje i prekvalifikaciju radnika potencijalno pogođenih prijelazom, uključujući radnike u pomorskom prometu;
- (l) za rješavanje svih preostalih rizika od izmještanja emisija ugljika u sektorima obuhvaćenima Prilogom I. Uredbi (EU) 2023/956 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽³⁾, podupirući tranziciju i pomičući njihovu dekarbonizaciju u skladu s pravilima o državnim potporama.

⁽¹⁾ Direktiva 2010/31/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 19. svibnja 2010. o energetskim svojstvima zgrada (SL L 153, 18.6.2010., str. 13.).

⁽²⁾ Uredba (EU) 2018/1999 Europskog parlamenta i Vijeća od 11. prosinca 2018. o upravljanju energetskom unijom i djelovanjem u području klime, izmjeni uredaba (EZ) br. 663/2009 i (EZ) br. 715/2009 Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva 94/22/EZ, 98/70/EZ, 2009/31/EZ, 2009/73/EZ, 2010/31/EU, 2012/27/EU i 2013/30/EU Europskog parlamenta i Vijeća, direktiva Vijeća 2009/119/EZ i (EU) 2015/652 te stavljanju izvan snage Uredbe (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 328, 21.12.2018., str. 1.).

⁽³⁾ Uredba (EU) 2023/956 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 2023. o uspostavi mehanizma za ugljičnu prilagodbu na granicama (SL L 130, 16.5.2023., str. 52..).

▼ M15

Pri odlučivanju o upotrebi prihoda ostvarenih prodajom na dražbi emisijskih jedinica države članice uzimaju u obzir potrebu za daljnjim povećanjem međunarodnog financiranja borbe protiv klimatskih promjena u ranjivim trećim zemljama iz prvog podstavka točke (j).

Smatra se da su države članice ispunile odredbe ovog stavka ako imaju i provode fiskalnu politiku ili politiku financijskih potpora koja posebno uključuje zemlje u razvoju ili domaću regulatornu politiku koja podržava davanje financijskih potpora, uspostavljene u svrhe utvrđene u prvom podstavku i kojima je vrijednost ekvivalentna prihodima iz prvog podstavka.

Države članice obavješćuju Komisiju o upotrebi prihoda i mjerama poduzetima u skladu s ovim stavkom u svojim izvješćima podnesenima na temelju članka 19. stavka 2. Uredbe (EU) 2018/1999, navodeći, ako je to relevantno i prema potrebi, koji se prihodi upotrebljavaju i koje se mjere poduzimaju za provedbu njihovih integriranih nacionalnih energetske i klimatskih planova podnesenih u skladu s tom uredbom i teritorijalnih planova za pravednu tranziciju sastavljenih u skladu s člankom 11. Uredbe (EU) 2021/1056 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾.

Izvješćivanje mora biti dovoljno detaljno kako bi Komisiji omogućilo procjenu usklađenosti država članica s prvim podstavkom.

▼ M9

4. ► **M15** Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 23. ove Direktive radi dopune ove Direktive u pogledu vremenskog rasporeda, upravljanja i drugih aspekata prodaje na dražbi, uključujući modalitete prodaje na dražbi koji su potrebni radi prijenosa udjela prihoda u proračun Unije kao vanjski namjenski prihod u skladu s člankom 30.d stavkom 4. ove Direktive ili kao vlastita sredstva u skladu s člankom 311. trećim stavkom UFEU-a, kako bi se osiguralo da se prodaja na dražbi provodi na otvoren, transparentan, usklađen i nediskriminirajući način. U tu svrhu taj postupak mora biti predvidljiv, posebno u pogledu vremenskog rasporeda i redosljeda dražbi te procijenjenog iznosa emisijskih jedinica koje se trebaju staviti na raspolaganje. ◀

Tim se delegiranim aktima osigurava da su dražbe organizirane tako da se osigura da:

- (a) operateri, a posebno mala i srednja poduzeća obuhvaćena EU sustavom trgovanja emisijama, imaju potpuni, pravedan i jednak pristup;
- (b) svi sudionici istodobno imaju pristup istim informacijama i da sudionici ne narušavaju odvijanje dražbi;

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2021/1056 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o uspostavi Fonda za pravednu tranziciju (SL L 231, 30.6.2021., str. 1.).

▼ **M9**

(c) organizacija dražbi i sudjelovanje na njima budu troškovno učinkoviti i da se izbjegavaju neopravdani administrativni troškovi; i

(d) emisijske jedinice budu dostupne malim emiterima.

▼ **M4**

Države članice izvješćuju o pravilnoj provedbi pravila o dražbovnoj prodaji, posebno s obzirom na pravednost i otvorenost pristupa, transparentnost, formiranje cijena te tehničke i operativne aspekte. Izvješća se predaju u roku od mjesec dana od predmetne dražbe i objavljuju na internetskoj stranici Komisije.

▼ **M15**

5. Komisija nadzire funkcioniranje europskog tržišta ugljika. Svake godine Europskom parlamentu i Vijeću podnosi izvješće o funkcioniranju tržišta ugljika i o drugim relevantnim klimatskim i energetske politikama, uključujući odvijanje prodaja na dražbi, likvidnost i količine kojima se trguje, te u njemu sažima informacije koje je dostavilo Europsko nadzorno tijelo za vrijednosne papire i tržišta kapitala (ESMA) u skladu sa stavkom 6. ovog članka i informacije koje su dostavile države članice o financijskim mjerama iz članka 10.a stavka 6. Ako je potrebno države članice osiguravaju da se sve relevantne informacije dostave Komisiji najmanje dva mjeseca prije nego Komisija donese izvješće.

6. ESMA redovito prati integritet i transparentnost europskog tržišta ugljika, posebno u pogledu volatilnosti tržišta i razvoja cijena, funkcioniranja dražbi, trgovanja na tržištu u pogledu emisijskih jedinica i njihovih izvedenica, uključujući trgovanje izvan uređenog tržišta, likvidnost i količine kojima se trguje te kategorija i ponašanja sudionika na tržištu pri trgovanju, uključujući pozicije financijskih posrednika. ESMA u svoje procjene uključuje relevantne nalaze i, prema potrebi, daje preporuke Europskom parlamentu, Vijeću, Komisiji i Europskom odboru za sistemske rizike u skladu s člankom 32. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁾. Za potrebe zadaća iz prve rečenice ovog stavka ESMA i relevantna nadležna tijela surađuju i razmjenjuju detaljne informacije o svim vrstama transakcija u skladu s člankom 25. Uredbe (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća⁽²⁾.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 1095/2010 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. studenoga 2010. o osnivanju europskog nadzornog tijela (Europskog nadzornog tijela za vrijednosne papire i tržišta kapitala), izmjeni Odluke br. 716/2009/EZ i stavljanju izvan snage Odluke Komisije 2009/77/EZ (SL L 331, 15.12.2010., str. 84.).

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 596/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. travnja 2014. o zlouporabi tržišta (Uredba o zlouporabi tržišta) te stavljanju izvan snage Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i direktiva Komisije 2003/124/EZ, 2003/125/EZ i 2004/72/EZ (SL L 173, 12.6.2014., str. 1.).

▼ **M4***Članak 10.a***Prijelazna pravila na razini ► **M9** Unije ◀ o usklađenoj dodjeli besplatnih emisijskih jedinica**▼ **M9**

1. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 23. radi dopune ove Direktive u pogledu potpuno usklađenih pravila na razini Unije za dodjelu emisijskih jedinica iz stavaka 4., 5., 7. i 19. ovog članka.

▼ **M4**

U okviru mjera iz prvog podstavka utvrđuju se, koliko to bude moguće, ex-ante referentne vrijednosti na razini ► **M9** Unije ◀ kako bi se osiguralo da se dodjela odvija na način koji potiče smanjivanje emisija stakleničkih plinova i energetske učinkovite tehnike, uzimajući u obzir najučinkovitije tehnike, nadomjesne, alternativne proizvodne procese, visoko učinkovitu kogeneraciju, učinkovito obnavljanje energije iz otpadnih plinova, korištenje biomase te hvatanje i skladištenje CO₂ gdje postoje odgovarajući objekti i oprema, a ne potiču povećavanje emisija. Besplatne emisijske jedinice ne dodjeljuju se ni za kakve oblike proizvodnje električne energije, osim u slučajevima koji pripadaju članku 10.c i za električnu energiju proizvedenu od otpadnih plinova.

▼ **M15**

Ako je postrojenje obuhvaćeno obvezom provedbe energetskog pregleda ili provedbe certificiranog sustava gospodarenja energijom u skladu s člankom 8. Direktive 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁾ i ako preporuke iz izvješća o pregledu ili certificiranog sustava gospodarenja energijom nisu provedene, osim ako je vrijeme povrata relevantnih ulaganja dulje od tri godine ili ako su troškovi tih ulaganja nerazmjerni, tada se iznos besplatne dodjele emisijskih jedinica smanjuje za 20 %. Količina emisijskih jedinica za besplatnu dodjelu ne smanjuje se ako operater dokaže da je proveo druge mjere koje dovode do smanjenja emisija stakleničkih plinova jednakog smanjenju preporučenom u izvješću o pregledu ili certificiranom sustavu upravljanja energijom za dotično postrojenje.

Komisija dopunjuje ovu Direktivu tako što u delegiranim aktima donesenima na temelju ovog stavka i ne dovodeći u pitanje pravila primjenjiva na temelju Direktive 2012/27/EU predviđa administrativno jednostavna usklađena pravila za primjenu trećeg podstavka ovog stavka kojima se osigurava da primjena uvjetovanosti ne ugrožava jednake uvjete, okolišni integritet ili jednako postupanje prema postrojenjima u cijeloj Uniji. Tim usklađenim pravilima posebno se predviđaju rokovi, kriteriji za priznavanje provedenih mjera energetske učinkovitosti, kao i za alternativne mjere za smanjenje emisija stakleničkih plinova, primjenom postupka za nacionalne provedbene mjere u skladu s člankom 11. stavkom 1. ove Direktive.

⁽¹⁾ Direktiva 2012/27/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 25. listopada 2012. o energetske učinkovitosti, izmjeni direktiva 2009/125/EZ i 2010/30/EU i stavljanju izvan snage direktiva 2004/8/EZ i 2006/32/EZ (SL L 315, 14.11.2012., str. 1.).

▼ M15

Uz zahtjeve iz trećeg podstavka ovog stavka, smanjenje za 20 % iz tog podstavka primjenjuje se ako do 1. svibnja 2024. operateri postrojenja čije su razine emisija stakleničkih plinova više od osamdesetog percentila razina emisija u pogledu relevantnih referentnih vrijednosti za proizvod nisu uspostavili plan klimatske neutralnosti za svako od tih postrojenja za njihove djelatnosti obuhvaćene ovom Direktivom. Taj plan sadržava elemente navedene u članku 10.b stavku 4. i utvrđuje se u skladu s provedbenim aktima predviđenima u tom članku. Članak 10.b stavak 4. tumači se kao da se odnosi samo na razinu postrojenja. Postizanje ciljnih vrijednosti i ključnih etapa iz članka 10.b stavka 4. trećeg podstavka točke (b) verificira se u odnosu na razdoblje do 31. prosinca 2025. i u odnosu na svako razdoblje koje završava 31. prosinca svake pete godine nakon toga, u skladu s postupcima verifikacije i akreditacije utvrđenima u članku 15. Besplatne emisijske jedinice iznad 80 % ne dodjeljuju se ako postizanje prijelaznih ciljnih vrijednosti i ključnih etapa nije verificirano u odnosu na razdoblje do kraja 2025. ili u odnosu na razdoblje od 2026. do 2030.

Emisijske jedinice koje nisu dodijeljene zbog smanjenja besplatne dodjele emisijskih jedinica u skladu s trećim i petim podstavkom ovog stavka upotrebljavaju se za izuzimanje postrojenja iz prilagodbe u skladu sa stavkom 5. ovog članka. Ako preostane tih emisijskih jedinica, 50 % tih emisijskih jedinica stavlja se na raspolaganje za potporu inovacijama u skladu sa stavkom 8. ovog članka. Ostalih 50 % tih emisijskih jedinica prodaje se na dražbi u skladu s člankom 10. stavkom 1. ove Direktive, a države članice trebale bi upotrijebiti te prihode za uklanjanje svih preostalih rizika od izmještanja emisija ugljika u sektorima obuhvaćenima Prilogom I. Uredbi (EU) 2023/956, čime se podupire tranzicija i promiče njihova dekarbonizacija u skladu s pravilima o državnim potporama.

Emisijske jedinice ne dodjeljuju se besplatno postrojenjima u sektorima ili podsektorima koji su obuhvaćeni drugim mjerama za ublažavanje rizika od izmještanja emisija ugljika utvrđenima Uredbom (EU) 2023/956. Mjere iz prvog podstavka ovog stavka prilagođavaju se na odgovarajući način.

U načelu se za svaki sektor i podsektor izračunavaju referentne vrijednosti za proizvod, a ne za ulazne sirovine kako bi se u svakom proizvodnom procesu predmetnog sektora ili podsektora maksimalno povećala smanjenja emisija stakleničkih plinova i uštede zbog energetske učinkovitosti. Kako bi se pružili dodatni poticaji za smanjenje emisija stakleničkih plinova i poboljšanje energetske učinkovitosti te osigurati jednaki uvjeti za postrojenja koja upotrebljavaju nove tehnologije kojima se djelomično smanjuju ili u potpunosti uklanjaju emisije stakleničkih plinova i postrojenja koja upotrebljavaju postojeće tehnologije, utvrđene *ex ante* referentne vrijednosti na razini Unije preispituju se u

▼ **M15**

pogledu njihove primjene u razdoblju od 2026. do 2030. s ciljem moguće izmjene definicija i granica sustava postojećih referentnih vrijednosti za proizvod, uzimajući u obzir, kao vodeća načela, potencijal materijala za kružnu uporabu i činjenicu da bi referentne vrijednosti trebale biti neovisne o sirovinama i vrsti proizvodnog procesa ako proizvodni procesi imaju istu svrhu. Komisija nastoji donijeti provedbene akte u svrhu utvrđivanja revidiranih referentnih vrijednosti za besplatnu dodjelu emisijskih jedinica u skladu sa stavkom 2. trećim podstavkom što je prije moguće, a prije početka razdoblja od 2026. do 2030.

▼ **M4**

Pri utvrđivanju načela za određivanje ex-ante referentnih vrijednosti u pojedinačnim sektorima i podsektorima Komisija se savjetuje s relevantnim zainteresiranim stranama, uključujući i predmetne sektore i podsektore.

Kad ► **M9** Unija ◀ odobri neki međunarodni sporazum o klimatskim promjenama koji dovodi do obveznog smanjivanja emisija stakleničkih plinova, usporedivih s onima u ► **M9** Uniji ◀, Komisija preispituje te mjere kako bi osigurala da se besplatne emisijske jedinice dodjeljuju samo u slučajevima kad je to potpuno opravdano u svjetlu toga sporazuma.

▼ **M15**

1.a. Podložno primjeni Uredbe (EU) 2023/956, besplatne emisijske jedinice ne dodjeljuju se za proizvodnju robe navedene u Prilogu I. toj uredbi.

Odstupajući od prvog podstavka ovog stavka, za prve godine primjene Uredbe (EU) 2023/956 na proizvodnju robe navedene u Prilogu I. toj uredbi primjenjuje se besplatna dodjela emisijskih jedinica u smanjenim količinama. Primjenjuje se faktor smanjivanja besplatne dodjele emisijskih jedinica za proizvodnju te robe (faktor CBAM-a). Faktor CBAM-a jednak je 100 % za razdoblje od stupanja na snagu te uredbe do kraja 2025. i, podložno primjeni odredaba iz članka 36. stavka 2. točke (b) te uredbe, jednak je 97,5 % u 2026., 95 % 2027., 90 % u 2028., 77,5 % u 2029., 51,5 % u 2030., 39 % u 2031., 26,5 % u 2032. i 14 % u 2033. Od 2034. ne primjenjuje se faktor CBAM-a.

Smanjenje količine emisijskih jedinica za besplatnu dodjelu izračunava se godišnje kao prosječni udio potražnje za emisijskim jedinicama za besplatnu dodjelu za proizvodnju robe navedene u Prilogu I. Uredbi (EU) 2023/956 u odnosu na izračunanu ukupnu potražnju za emisijskim jedinicama za besplatnu dodjelu za sva postrojenja za relevantno razdoblje iz članka 11. stavka 1. ove Direktive. U ovom izračunu primjenjuje se faktor CBAM-a.

Emisijske jedinice koje su rezultat smanjenja količine emisijskih jedinica za besplatnu dodjelu stavljaju se na raspolaganje za potporu inovacijama u skladu sa stavkom 8.

▼ **M15**

Do 31. prosinca 2024. i u okviru svojeg godišnjeg izvješća Europskom parlamentu i Vijeću u skladu s člankom 10. stavkom 5. ove Direktive Komisija procjenjuje rizik od izmještanja emisija ugljika za robu koja podliježe CBAM-u i koja je proizvedena u Uniji za izvoz u treće zemlje koje ne primjenjuju EU sustav trgovanja emisijama ili sličan mehanizam određivanja cijena ugljika. U izvješću se posebno procjenjuje rizik od izmještanja emisija ugljika u sektorima na koje će se primjenjivati CBAM, posebno ulogu i ubrzano uvođenje vodika, te kretanja u pogledu trgovinskih tokova i ugrađenih emisija robe proizvedene u tim sektorima na globalnom tržištu. Ako se u izvješću zaključi da postoji rizik od izmještanja emisija ugljika za robu proizvedenu u Uniji za izvoz u treće zemlje koje ne primjenjuju EU sustav trgovanja emisijama ili jednakovrijedan mehanizam određivanja cijena ugljika, Komisija prema potrebi podnosi zakonodavni prijedlog za rješavanje tog rizika od izmještanja emisija ugljika na način koji je u skladu s pravilima Svjetske trgovinske organizacije, uključujući članak XX. Općeg sporazuma o carinama i trgovini iz 1994., i uzima u obzir dekarbonizaciju postrojenja u Uniji.

▼ **M4**

2. Početna točka pri definiranju načela za utvrđivanje ex-ante referentnih vrijednosti u pojedinačnim sektorima ili podsektorima mora biti prosječni učinak 10 % najučinkovitijih postrojenja u predmetnom sektoru ili podsektoru u okviru ► **M9** Unije ◀ u razdoblju 2007.-2008. godine. Komisija se pritom savjetuje s relevantnim zainteresiranim stranama, uključujući i predmetne sektore i podsektore.

► **M9** Akti ◀ sukladni člancima 14. i 15. utvrđuju usklađena pravila o praćenju, izvješćivanju i verificiranju emisija stakleničkih plinova povezanih s proizvodnjom u svrhu utvrđivanja ex-ante referentnih vrijednosti.

▼ **M9**

Komisija donosi provedbene akte u svrhu utvrđivanja revidiranih referentnih vrijednosti za besplatnu dodjelu emisijskih jedinica. Ti akti moraju biti usklađeni s delegiranim aktima donesenima na temelju stavka 1. ovog članka i usklađeni sa sljedećim:

- (a) Za razdoblje od 2021. do 2025. referentne vrijednosti utvrđuju se na temelju informacija dostavljenih u skladu s člankom 11. za 2016. i 2017. Na temelju usporedbe tih referentnih vrijednosti s referentnim vrijednostima iz Odluke Komisije 2011/278/EU ⁽¹⁾, kako je donesena 27. travnja 2011., Komisija utvrđuje godišnju stopu smanjenja za svaku referentnu vrijednost i primjenjuje je na referentne vrijednosti primjenjive u razdoblju od 2013. do 2020. za svaku godinu između 2008. i 2023., kako bi utvrdila referentne vrijednosti za razdoblje od 2021. do 2025.

⁽¹⁾ Odluka Komisije 2011/278/EU od 27. travnja 2011. o utvrđivanju prijelaznih propisa na razini Unije za usklađenu besplatnu dodjelu emisijskih jedinica na temelju članka 10.a Direktive 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 130, 17.5.2011., str. 1.).

▼ M9

- (b) Ako godišnja stopa smanjenja premašuje 1,6 % ili je niža od 0,2 %, referentne vrijednosti za razdoblje od 2021. do 2025. jesu referentne vrijednosti primjenjive u razdoblju od 2013. do 2020., umanjene za onu od tih dviju postotnih stopa koja je relevantna, za svaku godinu između 2008. i 2023.

▼ M15

- (c) Za razdoblje od 2026. do 2030. referentne vrijednosti utvrđuju se na način utvrđen u točkama (a) i (d) ovog podstavka, uzimajući u obzir točku (e) ovog podstavka, na temelju informacija dostavljenih u skladu s člankom 11. za 2021. i 2022. te na temelju primjene godišnje stope smanjenja za svaku godinu od 2008. do 2028.

- (d) Ako godišnja stopa smanjenja premašuje 2,5 % ili je manja od 0,3 %, referentne vrijednosti za razdoblje od 2026. do 2030. jesu referentne vrijednosti primjenjive u razdoblju od 2013. do 2020., umanjene za onu od tih dviju postotnih stopa koja je relevantna, za svaku godinu od 2008. do 2028.

- (e) U razdoblju od 2026. do 2030. na godišnju stopu smanjenja referentne vrijednosti za proizvod za topli metal ne utječe promjena definicija referentnih vrijednosti i granica sustava koje se primjenjuju na temelju stavka 1. osmog podstavka.

Odstupajući u pogledu referentnih vrijednosti za arome i sintetički plin, te referentne vrijednosti prilagođavaju se za isti postotak kao i referentne vrijednosti za rafinerije kako bi se osigurali jednaki uvjeti za proizvođače tih proizvoda.

▼ M9

Provedbeni akti iz trećeg podstavka donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2.

Kako bi se promicala učinkovita uporaba energije iz otpadnih plinova, za razdoblje iz trećeg podstavka točke (b) referentna vrijednost za topli metal, koja se uglavnom odnosi na otpadne plinove, ažurira se godišnjom stopom smanjenja od 0,2 %.

▼ M15

5. Kako bi se poštovao udio za prodaju na dražbi utvrđen u članku 10., za svaku godinu u kojoj zbroj besplatno dodijeljenih emisijskih jedinica ne dosegne maksimalni iznos kojim se poštuje udio za prodaju na dražbi, preostala količina emisijskih jedinica do tog iznosa upotrebljava se za sprečavanje ili ograničavanje smanjenja količine besplatno dodijeljenih emisijskih jedinica kako bi se poštovao udio za prodaju na dražbi u sljedećim godinama. Ako je, međutim, maksimalni iznos dosegnut, besplatna dodjela emisijskih jedinica prilagođava se na odgovarajući način. Svaka takva prilagodba obavlja se na ujednačen način. Međutim, od te prilagodbe izuzimaju se postrojenja čije su razine emisija stakleničkih plinova ispod prosjeka 10 % najučinkovitijih postrojenja u sektoru ili podsektoru u Uniji za relevantne referentne vrijednosti u godini primjene prilagodbe.

▼ **M9**

5.a Odstupajući od stavka 5., dodatan iznos od najviše 3 % ukupne količine emisijskih jedinica upotrebljava se, u potrebnoj mjeri, za povećanje maksimalnog iznosa koji je raspoloživ u skladu sa stavkom 5.

5.b Ako je za povećanje maksimalnog iznosa koji je raspoloživ u skladu sa stavkom 5. potrebno manje od 3 % ukupne količine emisijskih jedinica:

— za povećanje količine emisijskih jedinica raspoloživih za potporu inovacijama u skladu s člankom 10.a stavkom 8. upotrebljava se najviše 50 milijuna emisijskih jedinica; i

— za povećanje količine emisijskih jedinica raspoloživih za modernizaciju energetske sustava određenih država članica u skladu s člankom 10.d upotrebljava se najviše 0,5 % ukupne količine emisijskih jedinica.

6. ► **M15** Države članice trebale bi donijeti financijske mjere u skladu s drugim i četvrtim podstavkom ovog stavka u korist sektora ili podsektora koji su izloženi stvarnom riziku od izmještanja ugljika zbog znatnih neizravnih troškova stvarno nastalih zbog troškova emisija stakleničkih plinova ugrađenih u cijene električne energije, uz uvjet da su takve financijske mjere u skladu s pravilima o državnim potporama, osobito u smislu da se njima ne uzrokuju neopravdana narušavanja tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu. Donesenim financijskim mjerama ne bi trebalo nadoknađivati neizravne troškove obuhvaćene besplatnom dodjelom emisijskih jedinica u skladu s referentnim vrijednostima utvrđenima u skladu sa stavkom 1. ovog članka. Ako država članica potroši iznos koji premašuje protuvrijednost 25 % prihoda od dražbi iz članka 10. stavka 3. u godini u kojoj su nastali neizravni troškovi, država članica navodi razloge premašivanja tog iznosa. ◀

Države članice ujedno nastoje za financijske mjere iz prvog podstavka upotrijebiti najviše 25 % prihoda ostvarenih dražbama emisijskih jedinica. U roku od tri mjeseca nakon isteka svake godine države članice koje su donijele takve financijske mjere objavljuju, u lako dostupnom obliku, ukupan iznos nadoknada dodijeljenih po sektorima i podsektorima. Od 2018., u svakoj godini u kojoj država članica za te potrebe upotrebljava više od 25 % prihoda ostvarenih dražbama emisijskih jedinica, ona objavljuje izvješće u kojem se navode razlozi za premašivanje tog iznosa. U izvješću se navode relevantne informacije o cijenama električne energije za velike industrijske potrošače koji ostvaruju koristi od tih financijskih mjera, pri čemu se ne dovode u pitanje zahtjevi u vezi sa zaštitom povjerljivih informacija. Izvješće ujedno sadržava informacije o tome jesu li razmotrene druge mjere u svrhu održiva srednjoročnog do dugoročnog smanjenja neizravnih troškova ugljika.

U izvješću iz članka 10. stavka 5. Komisija navodi, među ostalim, procjenu učinaka takvih financijskih mjera na unutarnje tržište i, prema potrebi, daje preporuke za eventualne mjere koje mogu biti potrebne na temelju te procjene.

▼ M9

Te mjere moraju biti takve da se njima osigurava odgovarajuća zaštita od rizika od ► **C3** izmještanja emisija ugljika ◀ na temelju *ex ante* referentnih vrijednosti za neizravne emisije CO₂ po jedinici proizvodnje. Te *ex-ante* referentne vrijednosti za određeni sektor ili podsektor izračunavaju se kao produkt potrošnje električne energije po jedinici proizvodnje, koja odgovara najučinkovitijim raspoloživim tehnologijama, i emisija CO₂ iz relevantne kombinacije proizvodnje električne energije.

▼ M4

7. ► **M9** Emisijske jedinice iz maksimalnog iznosa iz stavka 5. ovog članka koje nisu besplatno dodijeljene do 2020. izdvajaju se za nove sudionike, zajedno s 200 milijuna emisijskih jedinica stavljenih u rezervu za stabilnost tržišta u skladu s člankom 1. stavkom 3. Odluke (EU) 2015/1814. Od izdvojenih emisijskih jedinica, najviše 200 milijuna vraća se u rezervu za stabilnost tržišta na kraju razdoblja od 2021. do 2030. ako u tom razdoblju nisu dodijeljene. ◀

▼ M15

Emisijske jedinice koje na temelju stavaka 19., 20. i 22. nisu dodijeljene postrojenjima dodaju se od 2021. količini emisijskih jedinica izdvojenih u skladu s prvim podstavkom prvom rečenicom ovog stavka.

▼ M4

Količine dodijeljenih emisijskih jedinica prilagođavaju se uz primjenu linearnog faktora iz članka 9.

Novim sudionicima ne dodjeljuju se emisijske jedinice ni za kakvu proizvodnju električne energije.

▼ M9

_____

▼ M15

8. Fondu („Inovacijski fond“) se na raspolaganje stavlja 345 milijuna emisijskih jedinica iz količine koja bi se inače mogla besplatno dodijeliti u skladu s ovim člankom i 80 milijuna emisijskih jedinica iz količine koja bi se inače mogla prodati na dražbi u skladu s člankom 10. te emisijske jedinice koje su rezultat smanjenja besplatne dodjele emisijskih jedinica iz stavka 1.a ovog članka, a u cilju potpore inovacijama u području niskougljičnih tehnika, procesa i tehnologija i onima s nultim emisijama ugljika kojima se znatno doprinosi dekarbonizaciji sektora obuhvaćenih ovom Direktivom i doprinosi ciljevima nulte stope onečišćenja i kružnosti, uključujući projekte usmjerene na povećanje takvih tehnika, procesa i tehnologija s ciljem njihova širokog uvođenja diljem Unije. Takvi projekti imaju znatan potencijal za smanjenje emisija stakleničkih plinova i doprinose uštedama energije i resursa u skladu s klimatskim i energetske ciljevima Unije za 2030.

Komisija emisijske jedinice iz Inovacijskog fonda stavlja na raspolaganje na početku razdoblja kako bi osigurala da je na raspolaganju odgovarajuća količina sredstava za poticanje inovacija, uključujući za proširenje.

▼ M15

Za potporu inovacijama iz prvog podstavka upotrebljavaju se i emisijske jedinice koje nisu izdane operaterima zrakoplova zbog njihova prestanka rada i koje nisu potrebne za pokrivanje bilo kakvih manjkova u predajama tih operatera.

Nadalje, za potporu inovacijama iz prvog podstavka ovog stavka stavlja se na raspolaganje 5 milijuna emisijskih jedinica iz količine iz članka 3.c stavaka 5. i 7. koje se odnose na emisijske jedinice za zrakoplovstvo za 2026.

Osim toga, 50 milijuna nedodijeljenih emisijskih jedinica iz rezerve za stabilnost tržišta služe kao dopuna svih preostalih prihoda od 300 milijuna emisijskih jedinica, koje su raspoložive u razdoblju od 2013. do 2020. u skladu s Odlukom Komisije 2010/670/EU ⁽¹⁾, te se pravodobno upotrebljavaju za potporu inovacijama iz prvog podstavka ovog stavka.

Inovacijski fond obuhvaća sektore navedene u prilogima I. i III., kao i proizvode i procese koji zamjenjuju one s visokim emisijama ugljika proizvedene ili upotrebljavane u sektorima navedenima u Prilogu I., uključujući inovativne tehnologije za obnovljivu energiju i skladištenje energije te ekološki sigurno hvatanje i korištenje ugljika (CCU) koji znatno doprinose ublažavanju klimatskih promjena, posebno u slučaju neizbježnih emisija iz proizvodnih procesa, te doprinosi poticanju izgradnje i funkcioniranja projekata usmjerenih na okolišno sigurno hvatanje, prijevoz i geološko skladištenje CO₂, posebno za neizbježne emisije iz industrijskih procesa, te izravno hvatanje CO₂ iz atmosfere sigurnim, održivim i trajnim skladištenjem (DACs) na zemljopisno uravnoteženim lokacijama. Inovacijski fond može pružiti potporu i revolucionarnim inovativnim tehnologijama i infrastrukturi, uključujući proizvodnju goriva s niskim i nultim emisijama ugljika, za dekarbonizaciju sektora pomorskog, zračnog, željezničkog i cestovnog prometa, uključujući kolektivne oblike prijevoza kao što su usluge javnog i autobusnog prijevoza.

U zrakoplovstvu njime se također mogu podupirati elektrifikacija i mjere za smanjenje ukupnih klimatskih učinaka zrakoplovstva.

Komisija posebnu pozornost posvećuje projektima u sektorima obuhvaćenima Uredbom (EU) 2023/956 radi pružanja potpore inovacijama u području niskougljičnih tehnologija, hvatanja i upotrebe ugljika, hvatanja i skladištenja ugljika, energije iz obnovljivih izvora i skladištenja energije, na način koji doprinosi ublažavanju klimatskih promjena, s ciljem dodjele projektima u tim sektorima u razdoblju od 2021. do

⁽¹⁾ Odluka Komisije 2010/670/EU od 3. studenoga 2010. o kriterijima i mjerama financiranja komercijalnih demonstracijskih projekata čiji je cilj ekološki sigurno hvatanje i geološko skladištenje CO₂ te demonstracijskih projekata za inovacijske tehnologije na području obnovljivih izvora energije u okviru sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Zajednice uspostavljenog Direktivom 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća (SL L 290, 6.11.2010., str. 39.).

▼ M15

2030. znatnog udjela ekvivalenata u financijskoj vrijednosti emisijskih jedinica iz stavka 1.a četvrtog podstavka ovog članka. Osim toga, Komisija može prije 2027. objaviti pozive na podnošenje prijedloga usmjerenih na sektore obuhvaćene tom uredbom.

Komisija također posebnu pozornost posvećuje projektima kojima se doprinosi dekarbonizaciji pomorskog sektora i prema potrebi uključuje teme posvećene toj svrsi u pozive na podnošenje prijedloga u okviru Inovacijskog fonda, među ostalim za elektrifikaciju pomorskog prometa i rješavanje njegova punog učinka na klimu, uključujući emisije crnog ugljika. U takvim se pozivima na podnošenje prijedloga također posebno uzima u obzir potencijal za povećanje zaštite biološke raznolikosti te smanjenje buke i onečišćenja vode iz projekata i ulaganja.

Inovacijski fond može u skladu sa stavkom 8.a podupirati projekte putem natječajnog postupka, kao što su ugovori za kompenzaciju razlike, ugovori za kompenzaciju razlike u odnosu na ugljik ili ugovori s fiksnom premijom, za potporu tehnologijama dekarbonizacije za koje cijena ugljika možda nije dovoljan poticaj.

Komisija nastoji ostvariti sinergije između Inovacijskog fonda i programa Obzor Europa, posebno u odnosu na europska partnerstva, te, ako je relevantno, nastoji ostvariti sinergije između Inovacijskog fonda i drugih programa Unije.

Prihvatljivi su projekti na državnom području svih država članica, uključujući male i srednje projekte, a za pomorske djelatnosti prihvatljivi su projekti s jasnom dodanom vrijednošću za Uniju. Potpora se pruža tehnologijama koje su inovativne i koje još nisu komercijalno održive u sličnom razmjeru bez potpore, ali koje predstavljaju revolucionarna rješenja ili su dovoljno zrele za primjenu u pretkomercijalnoj fazi.

Komisija osigurava da se emisijske jedinice namijenjene Inovacijskom fondu prodaju na dražbi u skladu s načelima i modalitetima iz članka 10. stavka 4. ove Direktive. Prihodi od prodaje na dražbi čine vanjske namjenske prihode u skladu s člankom 21. stavkom 5. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁾. Proračunske obveze za mjere koje traju dulje od jedne financijske godine mogu se rasporediti na godišnje obroke tijekom nekoliko godina.

⁽¹⁾ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30.7.2018., str. 1.).

▼ M15

Komisija na zahtjev pruža tehničku pomoć državama članicama s niskom razinom stvarnog sudjelovanja u projektima u okviru Inovacijskog fonda u svrhu povećanja kapaciteta države članice koja to zatraži za potporu predlagateljima projekata na njihovim državnim područjima u podnošenju zahtjeva za financiranje iz Inovacijskog fonda kako bi se poboljšalo djelotvorno zemljopisno sudjelovanje u Inovacijskom fondu i povećala ukupna kvaliteta podnesenih projekata. Komisija nastoji ostvariti djelotvornu geografsku pokrivenost utemeljenu na kvaliteti u odnosu na financiranje iz Inovacijskog fonda diljem Unije i osigurava sveobuhvatno praćenje napretka i odgovarajuće daljnje postupanje u tom pogledu.

Podložno suglasnosti podnositelja, nakon zatvaranja poziva na podnošenje prijedloga, Komisija obavješćuje države članice o prijavama za financiranje projekata na njihovim državnim područjima i pruža im detaljne informacije koje se odnose na te prijave kako bi se državama članicama olakšala koordinacija potpore za projekte. Osim toga, Komisija prije dodjele potpore obavješćuje države članice o popisu odabranih projekata.

Projekti se odabiru transparentnim postupkom odabira na tehnološki neutralan način u skladu s ciljevima Inovacijskog fonda kako su utvrđeni u prvom podstavku ovog stavka i na temelju objektivnih i transparentnih kriterija, pri čemu se u vidu ima mjera u kojoj se projektima pruža znatan doprinos klimatskim i energetske ciljevima Unije, uz istodoban doprinos ciljevima nulte stope onečišćenja i kružnosti u skladu s prvim podstavkom ovog stavka, i, ako je relevantno, mjera kojom se tim projektima doprinosi smanjenju emisija znatno ispod referentnih vrijednosti iz stavka 2. Projekti moraju imati potencijal za raširenu primjenu ili znatno smanjenje troškova tranzicije na klimatski neutralno gospodarstvo u predmetnim sektorima. Prednost se daje inovativnim tehnologijama i procesima koji se bave višestrukim utjecajima na okoliš. Projektima koji uključuju okolišno sigurno hvatanje i upotrebu ugljika osigurava se neto smanjenje emisija te izbjegavanje CO₂ ili njegovo trajno skladištenje. Ako se bespovratna sredstva dodijele na temelju poziva na podnošenje prijedloga, potpora može iznositi do 60 % relevantnih troškova projekata, od čega do 40 % ne treba ovisiti o verificiranom izbjegavanju emisija stakleničkih plinova pod uvjetom da su postignuti unaprijed određeni ključni ciljevi, uzimajući u obzir upotrijebljenu tehnologiju. U slučaju da se potpora dodjeljuje putem natječajnog postupka i u slučaju da je riječ o potpori za tehničku pomoć, potpora može iznositi do 100 % relevantnih troškova projekata. Potencijal za smanjenje emisija u više sektora koje nude kombinirani projekti, među ostalim i u obližnjim područjima, uzima se u obzir u kriterijima koji se upotrebljavaju za odabir projekata.

Od projekata koji se financiraju iz Inovacijskog fonda zahtijeva se da razmjenjuju znanje s drugim relevantnim projektima, kao i s istraživačima iz Unije koji imaju legitiman interes. Uvjete razmjene znanja definira Komisija u pozivima na podnošenje prijedloga.

▼ M15

Pozivi na podnošenje prijedloga otvoreni su i transparentni. U pripremi poziva na podnošenje prijedloga Komisija nastoji osigurati da su svi sektori propisno obuhvaćeni. Komisija poduzima mjere kako bi osigurala da se pozivi priopćuju u što širem opsegu, posebno malim i srednjim poduzećima.

Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 23. radi dopune ove Direktive u pogledu pravila o funkcioniranju Inovacijskog fonda, uključujući postupak i kriterije odabira, te prihvatljivih sektora i tehnoloških zahtjeva za različite vrste potpora.

U okviru mehanizma iz ovog stavka nijedan projekt ne može dobiti potporu veću od 15 % ukupnog broja emisijskih jedinica raspoloživih za tu svrhu. Te emisijske jedinice uzimaju se u obzir u skladu sa stavkom 7.

Komisija do 31. prosinca 2023. i svake godine nakon toga izvješćuje Odbor za klimatske promjene iz članka 22.a stavka 1. ove Direktive o provedbi Inovacijskog fonda, navodeći analizu projekata kojima su dodijeljena financijska sredstva, po sektorima i državama članicama te očekivani doprinos tih projekata cilju klimatske neutralnosti u Uniji utvrđenom u Uredbi (EU) 2021/1119. Komisija dostavlja izvješće Europskom parlamentu i Vijeću te objavljuje to izvješće.

8.a. Za ugovore za kompenzaciju razlike i ugovore za kompenzaciju razlike ugljika koji se dodjeljuju po zaključenju mehanizma natječajnog postupka osigurava se odgovarajuće pokriće putem proračunskih obveza koje proizlaze iz primitaka od prodaje na dražbi emisijskih jedinica dostupnih u Inovacijskom fondu te se te proračunske obveze mogu rasporediti na godišnje obroke tijekom nekoliko godina. U prva dva kruga mehanizma natječajnog postupka, pokriće financijske obveze povezane s ugovorima o kompenzaciji razlike i ugovorima o kompenzaciji razlike ugljika u potpunosti se osigurava odobrenim sredstvima koja proizlaze iz primitaka od prodaje na dražbi emisijskih jedinica dodijeljenih Inovacijskom fondu u skladu sa stavkom 8.

Na temelju Komisijine kvalitativne i kvantitativne procjene financijskih rizika koji proizlaze iz provedbe ugovora o kompenzaciji razlike i ugovora o kompenzaciji razlike ugljika, koja se treba provesti nakon zaključenja prvih dvaju krugova mehanizma natječajnog postupka i svaki put kada je nakon toga potrebno u skladu s načelom opreznosti prema kojem se imovina i dobit ne precjenjuju, a obveze i gubici ne podcjenjuju, Komisija može, u skladu s ovlasti iz osmog podstavka, odlučiti pokriti samo dio financijske obveze povezane s ugovorima o kompenzaciji razlike i ugovorima o kompenzaciji razlike ugljika sredstvima iz prvog podstavka, a preostali dio drugim sredstvima. Komisija nastoji ograničiti uporabu drugih sredstava pokrivanja.

▼ M15

Ako se na temelju procjene zaključi da su za ostvarenje punog potencijala ugovora o kompenzaciji razlike i ugovora o kompenzaciji razlike ugljika potrebna druga sredstva pokrivanja, Komisija nastoji postići uravnoteženu kombinaciju drugih sredstava pokrivanja. Odstupajući od članka 210. stavka 1. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, Komisija određuje opseg upotrebe drugih sredstava pokrivanja na temelju delegiranog akta predviđenog u osmom podstavku ovog stavka.

Preostala financijska obveza pokriva se dovoljno, uzimajući u obzir načela iz glave X. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, ako je potrebno, prilagođena posebnostima ugovora o kompenzaciji razlike i ugovora o kompenzaciji razlike ugljika odstupajući od članka 209. stavka 2. točaka (d) i (h), članka 210. stavka 1., članka 211. stavaka 1., 2., 4. i 6., članka 212., 213. i 214., članka 218. stavka 1. i članka 219. stavaka 3. i 6. te uredbe. Ako je primjenjivo, druga sredstva pokrivanja, stopa rezervacija i potrebna odstupanja utvrđuju se delegiranim aktom predviđenim u osmom podstavku ovog stavka.

Komisija ne smije iskoristiti više od 30 % primitaka od prodaje na dražbi emisijskih jedinica dodijeljenih Inovacijskom fondu u skladu sa stavkom 8. za rezervacije za ugovore o kompenzaciji razlike i ugovore o kompenzaciji razlike ugljika.

Stopa rezervacija ne smije biti niža od 50 % ukupne financijske obveze koju snosi proračun Unije za ugovore o kompenzaciji razlike i ugovore o kompenzaciji razlike ugljika. Komisija pri utvrđivanju stope rezervacija uzima u obzir elemente koji bi mogli smanjiti financijske rizike za proračun Unije iznad odobrenih sredstava dostupnih u Inovacijskom fondu, kao što je moguća dobrovoljna podjela odgovornosti s državama članicama ili mogući mehanizam reosiguranja iz privatnog sektora. Komisija preispituje stopu rezervacija najmanje svake tri godine od datuma početka primjene delegiranog akta kojim se ona prvi put utvrđuje.

Kako bi se izbjegli špekulativni zahtjevi, pristup mehanizmu natječajnog postupka može se uvjetovati plaćanjem pologa od strane podnositelja zahtjeva koji se oduzima u slučaju neizvršenja ugovora. Ti oduzeti polazi upotrebljavaju se za Inovacijski fond kao vanjski namjenski prihodi u skladu s člankom 21. stavkom 5. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046. Svaki doprinos koji korisnik plati tijelu koje dodjeljuje bespovratna sredstva u skladu s uvjetima ugovora o kompenzaciji razlike ili ugovora o kompenzaciji razlike ugljika ako je referentna cijena viša od izvršne cijene (vraćena sredstva) upotrebljava se za Inovacijski fond kao vanjski namjenski prihod u skladu s člankom 21. stavkom 5. te uredbe.

Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 23. ove Direktive radi dopune ove Direktive kako bi se osigurala i detaljno opisala druga sredstva pokrivanja, ako postoje, i, ako je primjenjivo, stopu rezervacija i potrebna dodatna odstupanja od glave X. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046, kako je utvrđeno u četvrtom podstavku ovog stavka, te osim toga pravila o funkcioniranju mehanizma natječajnog postupka, posebno u vezi s depozitima i vraćenim sredstvima.

▼ M15

Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 23. radi izmjene petog podstavka ovog stavka podizanjem ograničenja od 30 % iz tog podstavka za najviše 20 postotnih bodova ukupno ako je to potrebno kako bi se odgovorilo na potražnju za ugovorima o kompenzaciji razlike i ugovorima o kompenzaciji razlike ugljika, uzimajući u obzir iskustvo prvih krugova mehanizma natjecajnog postupka i s obzirom na potrebu za uspostavljanjem odgovarajuće ravnoteže u potpori iz Inovacijskog fonda između bespovratnih sredstava i takvih ugovora.

Financijska potpora iz Inovacijskog fonda razmjerna je ciljevima politike navedenima u ovom članku i ne smije dovesti do neopravdanih narušavanja unutarnjeg tržišta. U tu se svrhu potpora dodjeljuje samo za pokrivanje dodatnih troškova ili investicijskih rizika koje ulagatelji ne mogu snositi u normalnim tržišnim uvjetima.

8.b 40 milijuna emisijskih jedinica iz količine koja bi se inače mogla dodijeliti besplatno na temelju ovog članka i 10 milijuna emisijskih jedinica iz količine koja bi se inače mogla prodati na dražbi na temelju članka 10. ove Direktive stavljaju se na raspolaganje za potrebe Socijalnog fonda za klimatsku politiku uspostavljenog Uredbom (EU) 2023/955 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾. Komisija osigurava da se emisijske jedinice namijenjene Socijalnom fondu za klimatsku politiku 2025. godine prodaju na dražbi u skladu s načelima i modalitetima iz članka 10. stavka 4. ove Direktive i s delegiranim aktom donesenim u skladu s tim člankom. Prihodi od te prodaje na dražbi predstavljaju vanjski namjenski prihod u skladu s člankom 21. stavkom 5. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 i upotrebljavaju se u skladu s pravilima primjenjivima na Socijalni fond za klimatsku politiku.

▼ M9

9. Grčka, čiji je bruto domaći proizvod (BDP) po stanovniku prema tržišnim cijenama bio niži od 60 % prosjeka Unije u 2014., prije primjene stavka 7. ovog članka, može zatražiti do 25 milijuna emisijskih jedinica iz maksimalnog iznosa iz stavka 5. ovog članka koje nisu besplatno dodijeljene do 31. prosinca 2020., u svrhu sufinanciranja do 60 % dekarbonizacije opskrbe električnom energijom otoka koji se nalaze unutar njezina državnog područja. Članak 10.d stavak 3. primjenjuje se *mutatis mutandis* na takve emisijske jedinice. Emisijske jedinice mogu se zatražiti ako se, zbog ograničena pristupa međunarodnim tržištima dužničkih vrijednosnih papira, projekt dekarbonizacije opskrbe električnom energijom grčkih otoka ne bi mogao inače ostvariti i ako Europska investicijska banka (EIB) potvrdi da je projekt financijski održiv i da se njime ostvaruju društveno-gospodarske koristi.

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2023/955 Europskog parlamenta i Vijeća od 10. svibnja 2023. o uspostavi Socijalnog fonda za klimatsku politiku i o izmjeni Uredbe (EU) 2021/1060 (SL L 130, 16.5.2023., str. 1.).

▼ **M4**

11. Prema članku 10.b količina emisijskih jedinica koje se 2013. godine besplatno dodjeljuju u skladu sa stavcima 4. do 7. ovog članka iznosi 80 % količine utvrđene u skladu s mjerama navedenima u stavku 1. Nakon toga broj besplatno dodijeljenih emisijskih jedinica svake se godine smanjuje za jednake iznose te 2020. godine iznosi 30 %

► **M9** ————— ◀.

▼ **M9**

—————

▼ **M15**

19. Besplatne emisijske jedinice ne dodjeljuju se postrojenjima koja su prestala s radom. Za postrojenja čija je dozvola za emisije stakleničkih plinova istekla ili je bila povučena te za postrojenja čiji rad ili ponovno započinjanje s radom tehnički nisu mogući, smatra se da su prestala s radom.

▼ **M9**

20. Razina emisijskih jedinica koje se besplatno dodjeljuju postrojenjima čije su se aktivnosti prema ocjeni na temelju pomičnog prosjeka dviju godina povećale ili smanjile za više od 15 % u odnosu na razinu početno upotrijebljenu za određivanje besplatne dodjele emisijskih jedinica za relevantno razdoblje iz članka 11. stavka 1. prilagođava se na odgovarajući način. Takve se prilagodbe provode emisijskim jedinicama iz količine emisijskih jedinica izdvojenih u skladu sa stavkom 7. ovog članka ili dodavanjem emisijskih jedinica toj količini.

21. Kako bi se osigurala učinkovita, nediskriminirajuća i jedinstvena primjena prilagodbi i praga iz stavka 20. ovog članka te kako bi se izbjeglo svako nepotrebno administrativno opterećenje i spriječile manipulacije ili zlouporabe prilagodbi dodjele emisijskih jedinica, Komisija može donijeti provedbene akte kojima se dodatno utvrđuju aranžmani za prilagodbe. Ti provedbeni akti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2.

▼ **M15**

22. Ako je potrebno ispraviti besplatne dodjele emisijskih jedinica u skladu s člankom 11. stavkom 2., takvi se ispravci provode s emisijskim jedinicama izdvojenima iz količine emisijskih jedinica u skladu sa stavkom 7. ovog članka ili dodavanjem emisijskih jedinica toj količini.

▼ **M9**

Članak 10.b

Prijelazne mjere za potporu određenim energetske intenzivnim industrijama u slučaju ► **C3 izmještanja emisija ugljika ◀**

1. Sektori i podsektori u odnosu na koje produkt nastao množenjem intenziteta njihove trgovine s trećim zemljama, definiranog kao omjer ukupne vrijednosti izvoza u treće zemlje plus vrijednost uvoza iz trećih zemalja i ukupne veličine tržišta za Europski gospodarski prostor (godišnji promet plus ukupni uvoz iz trećih zemalja), s njihovim intenzitetom emisija, mjerenim u kgCO₂, podijeljeno s njihovom bruto dodanom vrijednošću (u eurima), premašuje 0,2 smatraju se izloženima riziku od ► **C3** izmještanja emisija ugljika ◀. Takvim sektorima i podsektorima dodjeljuju se besplatne emisijske jedinice za razdoblje do 2030. po stopi od 100 % količine utvrđene u skladu s člankom 10.a.

▼ M9

2. Sektori i podsektori u odnosu na koje produkt nastao množenjem intenziteta njihove trgovine s trećim zemljama intenzitetom njihovih emisija premašuje 0,15 mogu biti uključeni u skupinu iz stavka 1., pri uporabi podataka za godine od 2014. do 2016., na temelju kvalitativne procjene i sljedećih kriterija:

- (a) opsega u kojem je moguće da pojedina postrojenja u dotičnim sektorima ili podsektorima smanje razine emisija ili potrošnju električne energije;
- (b) trenutačnih ili predviđenih obilježja tržišta, uključujući, ako je to relevantno, svaku zajedničku referentnu cijenu;
- (c) profitnih marži kao mogućeg pokazatelja dugoročnih ulaganja ili odluka o premještanju, pri čemu se uzimaju u obzir promjene troškova proizvodnje u vezi sa smanjenjem emisija.

3. Sektori i podsektori koji ne premašuju prag iz stavka 1., ali čiji intenzitet emisija, koji je izmjeren u kgCO₂, podijeljeno s njihovom bruto dodanom vrijednosti (u eurima), premašuje 1,5, također se procjenjuju na četveroznamenkastoj razini (oznaka NACE-4). Komisija javno objavljuje rezultate te procjene.

U roku od tri mjeseca od objave iz prvog podstavka sektori i podsektori iz tog podstavka mogu zatražiti od Komisije ili kvalitativnu procjenu njihove izloženosti istjecanju ugljika na četveroznamenkastoj razini (oznaka NACE-4) ili procjenu na temelju klasifikacije robe koja se upotrebljava za statističke podatke o industrijskoj proizvodnji u Uniji na osmeroznamenkastoj razini (Prodcom). U tu svrhu sektori i podsektori dostavljaju, Unija sa zahtjevom, valjano potkrijepljene, potpune i neovisno verificirane podatke kako bi Komisiji omogućili provedbu procjene.

Ako se sektor ili podsektor odluči za procjenu na četveroznamenkastoj razini (oznaka NACE-4), može se uključiti u skupinu iz stavka 1. na temelju kriterija iz stavka 2. točaka (a), (b) i (c). Ako se sektor ili podsektor odluči za procjenu na osmeroznamenkastoj razini (Prodcom), uključuje se u skupinu iz stavka 1. pod uvjetom da je, na toj razini, premašen prag od 0,2 iz stavka 1.

Sektori i podsektori za koje se besplatna dodjela emisijskih jedinica izračunava na temelju referentnih vrijednosti iz članka 10.a stavka 2. četvrtog podstavka mogu isto tako zatražiti da budu procijenjeni u skladu s trećim podstavkom ovog stavka.

▼ **M9**

Odstupajući od stavaka 1. i 2., država članica može do 30. lipnja 2018. zatražiti razmatranje uključivanja u skupinu iz stavka 1. sektora ili podsektora navedenog u Prilogu Odluci Komisije 2014/746/EU ⁽¹⁾ u pogledu klasifikacija na šesteroznamenkastoj ili osmeroznamenkastoj razini (Prodcorn). Svaki takav zahtjev razmatra se samo ako je država članica koja podnosi zahtjev utvrdila da je primjena tog odstupanja opravdana na temelju valjano obrazloženih, potpunih, verificiranih i revidiranih podataka za zadnjih pet godina koje je dostavio dotičan sektor ili podsektor te je svoj zahtjev popratila svim relevantnim informacijama. Na temelju tih podataka provodi se uključivanje dotičnog sektora ili podsektora u pogledu tih klasifikacija uz uvjet da se, unutar heterogene četveroimenkaste razine (oznaka NACE-4), dokazalo da on ima znatno viši intenzitet trgovine i emisija na šesteroznamenkastoj ili osmeroznamenkastoj razini (Prodcorn), koji premašuje prag iz stavka 1.

4. Za druge sektore i podsektore smatra se da mogu više troškova za emisijske jedinice ugraditi u cijene proizvoda te se njima besplatno dodjeljuje 30 % količina emisijskih jedinica utvrđenih na temelju članka 10.a. Osim ako je drukčije odlučeno u okviru preispitivanja na temelju članka 30., nakon 2026. smanjuje se u jednakim iznosima besplatna dodjela emisijskih jedinica drugim sektorima i podsektorima, uz iznimku centralnog grijanja, kako bi besplatna dodjela emisijskih jedinica dosegla razinu nula u 2030.

▼ **M15**

U državi članici u kojoj je u razdoblju od 2014. do 2018. u prosjeku udio emisija iz centraliziranog grijanja ukupnog iznosa tih emisija u Uniji podijeljen udjelom BDP-a te države članice u ukupnom BDP-u Unije veći od pet, dodatna besplatna dodjela emisijskih jedinica od 30 % količine utvrđene u skladu s člankom 10.a dodjeljuje se centraliziranom grijanju za razdoblje od 2026. do 2030., pod uvjetom da se uloži obujam ulaganja jednak vrijednosti tih dodatnih besplatnih emisijskih jedinica kako bi se znatno smanjile emisije prije 2030. u skladu s planovima klimatske neutralnosti iz trećeg podstavka ovog stavka te da se ostvarenje ciljeva i ključnih etapa iz točke (b) tog podstavka potvrdi verifikacijom provedenom u skladu s četvrtim podstavkom ovog stavka.

Operateri centraliziranoga grijanja do 1. svibnja 2024. uspostavljaju plan klimatske neutralnosti za postrojenja za koja su podnijeli zahtjev za dodjelu dodatnih besplatnih emisijskih jedinica u skladu s drugim podstavkom ovog stavka. Taj plan je usklađen s ciljem klimatske neutralnosti utvrđenim u članku 2. stavku 1. Uredbe (EU) 2021/1119 te se u njemu utvrđuje sljedeće:

- (a) mjere i ulaganja za postizanje klimatske neutralnosti do 2050. na razini postrojenja ili poduzeća, isključujući upotrebu jedinica za neutralizaciju emisija ugljika;

⁽¹⁾ Odluka Komisije 2014/746/EU od 27. listopada 2014. o utvrđivanju, u skladu s Direktivom 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, popisa sektora i podsektora koji se smatraju izloženima značajnom riziku od ► **C3** izmještanja emisija ugljika ◀, za razdoblje od 2015. do 2019. (SL L 308, 29.10.2014., str. 114.)

▼ M15

- (b) prijelazne ciljne vrijednosti i ključne etape do 31. prosinca 2025. i do 31. prosinca svake pete godine nakon toga za mjerenje napretka ostvarenog u postizanju klimatske neutralnosti kako je utvrđeno u točki (a) ovog podstavka;
- (c) procjena utjecaja svake mjere i ulaganja iz točke (a) ovog podstavka u pogledu smanjenja emisija stakleničkih plinova.

Ostvarenje ciljnih vrijednosti i ključnih etapa iz trećeg podstavka točke (b) ovog stavka verificira se u pogledu razdoblja do 31. prosinca 2025. i u pogledu svakog razdoblja koje završava 31. prosinca svake pete godine nakon toga, u skladu s postupcima verifikacije i akreditacije utvrđenima u članku 15. Besplatne emisijske jedinice osim količina iz prvog podstavka ovog stavka ne dodjeljuju se ako postizanje prijelaznih ciljnih vrijednosti i ključnih etapa nije verificirano u pogledu razdoblja do kraja 2025. ili u pogledu razdoblja od 2026. do 2030.

Komisija donosi provedbene akte u radi određivanja minimalnog sadržaja informacija iz trećeg podstavka točaka (a), (b) i (c) ovog stavka i formata planova klimatske neutralnosti iz tog podstavka i iz članka 10.a stavka 1. petog podstavka. Komisija nastoji ostvariti sinergije sa sličnim planovima kako je predviđeno pravom Unije. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2.

▼ M9

5. Komisija je ovlaštena do 31. prosinca 2019. donositi delegirane akte u skladu s člankom 23. za dopunu ove Direktive u pogledu određivanja sektora i podsektora za koje se procjenjuje da su izloženi riziku ► **C3** izmještanja emisija ugljika ◀, kako je navedeno u stavicama 1., 2. i 3. ovog članka, za aktivnosti na četveroznamenkastoj razini (oznaka NACE-4) u pogledu stavka 1. ovog članka, na temelju podataka dostupnih za tri zadnje kalendarske godine.

*Članak 10.c***Mogućnost prijelazne besplatne dodjele emisijskih jedinica za modernizaciju energetskega sektora**

1. Odstupajući od članka 10.a stavaka od 1. do 5. države članice čiji je BDP po stanovniku prema tržišnim cijenama (u eurima) u 2013. bio niži od 60 % prosjeka Unije mogu prijelazne besplatne emisijske jedinice dodijeliti postrojenjima za proizvodnju električne energije radi modernizacije, diversifikacije i održive transformacije energetskega sektora. Ulaganja koja dobiju potporu moraju biti usklađena s prijelazom na sigurno i održivo gospodarstvo s niskim emisijama ugljika, ciljevima okvira klimatske i energetske politike Unije do 2030. i dugoročnim ciljevima iz Pariškog sporazuma. Odstupanje predviđeno ovim stavkom prestaje 31. prosinca 2030.

▼ **M9**

2. Dotična država članica organizira natječajni postupak, koji treba provesti u jednom ili više krugova između 2021. i 2030., za projekte čiji ukupni iznos ulaganja premašuje 12,5 milijuna EUR kako bi odabrala ulaganja koja se financiraju besplatnom dodjelom emisijskih jedinica. U tom natječajnom postupku:

- (a) poštuju se načela transparentnosti, nediskriminacije, jednakog postupanja i dobrog financijskog upravljanja;
- (b) osigurava se da su prihvatljive samo prijave projekata kojima se doprinosi raznovrsnosti kombinacija energije i izvora opskrbe energijom, potrebnom restrukturiranju, unapređenju zaštite okoliša i naknadnoj ugradnji infrastrukture, čistim tehnologijama, kao što su tehnologije u području obnovljive energije, ili modernizaciji sektora proizvodnje energije, kao što je učinkovito i održivo centralno grijanje, sektoru prijenosa i distribucije energije;
- (c) za rangiranje projekata odabiru se jasni, objektivni, transparentni i nediskriminirajući kriteriji za odabir kako bi se osiguralo da se odaberu samo oni projekti:
  - i. kojima se na temelju analize troškova i koristi osigurava pozitivna neto vrijednost u smislu smanjenja emisija i ostvaruju unaprijed utvrđena znatna smanjenja emisije CO₂, pri čemu se uzima u obzir veličina projekata;
  - ii. koji su komplementarni, kojima se jasno odgovara na potrebu za obnovom i modernizacijom te kojima se ne doprinosi tržišno motiviranom rastu potražnje za energijom;
  - iii. kojima se ostvaruje najbolja vrijednost za novac; i
  - iv. kojima se ne doprinosi financijskoj održivosti proizvodnje električne energije koja uključuje visoki intenzitet emisija, niti se takva financijska održivost poboljšava, a niti se njima povećava ovisnost o emisijski intenzivnim fosilnim gorivima.

Odstupajući od članka 10. stavka 1. te ne dovodeći u pitanje posljednju rečenicu stavka 1. ovog članka, u slučaju da je ulaganje koje je odabrano putem natječajnog postupka otkazano ili planirani učinci nisu postignuti, namijenjene emisijske jedinice mogu se nakon isteka najmanje jedne godine upotrijebiti u jednom dodatnom krugu natječajnog postupka za financiranje drugih ulaganja.

Do 30. lipnja 2019. svaka država članica koja namjerava iskoristiti neobveznu prijelaznu besplatnu dodjelu emisijskih jedinica za modernizaciju energetskog sektora objavljuje detaljan nacionalni okvir kojim se utvrđuje natječajni postupak, uključujući planirani broj krugova iz prvog podstavka, i kriterije za odabir kako bi se mogle dostaviti primjedbe javnosti.

▼ M9

Ako se ulaganja čija je vrijednosti niža od 12,5 milijuna EUR trebaju podupirati besplatnom dodjelom emisijskih jedinica, a nisu odabrana u okviru natječajnog postupka iz ovog stavka, država članica odabire projekte na temelju objektivnih i transparentnih kriterija. Rezultati tog postupka odabira objavljuju se kako bi se mogle dostaviti primjedbe javnosti. Na temelju toga dotična država članica do 30. lipnja 2019. utvrđuje, objavljuje i Komisiji dostavlja popis ulaganja. Ako se unutar istog postrojenja provodi više od jednog ulaganja, ona se ocjenjuju kao cjelina kako bi se utvrdilo je li vrijednost navedenog praga od 12,5 milijuna EUR prekoračena, osim ako su ta ulaganja, neovisno, tehnički ili financijski održiva.

3. Vrijednost planiranih ulaganja jednaka je najmanje tržišnoj vrijednosti besplatno dodijeljenih emisijskih jedinica, uzimajući u obzir potrebu za ograničenjem izravno povezanih povećanja cijena. Tržišna je vrijednost prosjek cijene emisijskih jedinica na zajedničkoj dražbovnoj platformi u prethodnoj kalendarskoj godini. Besplatnom dodjelom emisijskih jedinica može se pružiti potpora za najviše 70 % relevantnih troškova ulaganja, pod uvjetom da privatni pravni subjekti financiraju ostatak troškova.

4. Prijelazne besplatno dodijeljene emisijske jedinice oduzimaju se od količine emisijskih jedinica koju bi država članica inače prodala na dražbi. Ukupna količina besplatno dodijeljenih emisijskih jedinica ne smije biti veća od 40 % količine emisijskih jedinica koju će na temelju članka 10. stavka 2. točke (a) dotična država članica primiti u razdoblju od 2021. do 2030. raspoređeno u jednake godišnje količine tijekom tog razdoblja.

5. Ako se na temelju članka 10.d stavka 4. država članica koristi emisijskim jedinicama koje su raspodijeljene za potrebe solidarnosti, rasta i međusobne povezanosti unutar Unije u skladu s člankom 10. stavkom 2. točkom (b), ta država članica, odstupajući od stavka 4. ovog članka, za prijelaznu besplatnu dodjelu emisijskih jedinica može upotrijebiti ukupnu količinu od najviše 60 % emisijskih jedinica koje je primila u razdoblju od 2021. do 2030. na temelju članka 10. stavka 2. točke (a), koristeći se odgovarajućim iznosom emisijskih jedinica koje su raspodijeljene u skladu s člankom 10. stavkom 2. točkom (b).

Sve emisijske jedinice koje do 2020. nisu dodijeljene u skladu s ovim člankom mogu se tijekom razdoblja od 2021. do 2030. dodijeliti za ulaganja odabrana natječajnim postupkom iz stavka 2., osim ako dotična država članica do 30. rujna 2019. obavijesti Komisiju da u razdoblju od 2021. do 2030. ne namjerava dodijeliti sve te emisijske jedinice ili njihov dio te o količini emisijskih jedinica koje bi umjesto toga trebalo prodati na dražbi u 2020. Ako su takve emisijske jedinice dodijeljene u razdoblju od 2021. do 2030., odgovarajući iznos emisijskih jedinica uzima se u obzir pri primjeni ograničenja od 60 % utvrđenog u prvom podstavku ovog stavka.

▼ **M9**

6. Emisijske jedinice dodjeljuju se operaterima uz uvjet da se dokaže da je ulaganje, odabrano u skladu s pravilima natječajnog postupka, provedeno. Ako je zbog ulaganja došlo do povećanja kapaciteta za proizvodnju električne energije, dotični operater ujedno dokazuje da je do početka uporabe dodatnog kapaciteta on sam ili drugi povezani operater iz uporabe povukao odgovarajuću količinu emisijski intenzivnijih kapaciteta za proizvodnju električne energije.

▼ **M15**

7. Države članice zahtijevaju od postrojenja koja proizvode električnu energiju i operatera mreže koji ostvaruju koristi da ih do 28. veljače svake godine izvijeste o provedbi odabranih ulaganja, među ostalim o saldu besplatnih emisijskih jedinica i nastalih rashoda ulaganja te o vrstama ulaganja kojima je dana potpora. Države članice o tome dostavljaju izvješća Komisiji, a Komisija ta izvješća objavljuje.

*Članak 10.ca***Raniji rok za prijelaznu besplatnu dodjelu emisijskih jedinica za modernizaciju energetskega sektora**

Odstupajući od članka 10.c, predmetne države članice mogu dodijeliti prijelazne besplatne emisijske jedinice postrojenjima u skladu s tim člankom samo za ulaganja izvršena do 31. prosinca 2024. Sve emisijske jedinice koje su na raspolaganju dotičnim državama članicama u skladu s člankom 10.c za razdoblje od 2021. do 2030., a koje se ne upotrebljavaju za takva ulaganja, u omjeru koji odredi dotična država članica:

- (a) dodaju se ukupnoj količini emisijskih jedinica koje dotična država članica treba prodati na dražbi u skladu s člankom 10. stavkom 2.; ili
- (b) upotrebljavaju se za potporu ulaganjima u okviru Modernizacijskog fonda iz članka 10.d, u skladu s pravilima koja se primjenjuju na prihode od emisijskih jedinica iz članka 10.d stavka 4.

Dotična država članica do 15. svibnja 2024. obavješćuje Komisiju o povezanim količinama emisijskih jedinica koje treba upotrebljavati u skladu s člankom 10. stavkom 2. prvim podstavkom točkom (a) i, odstupajući od članka 10.d stavka 4. druge rečenice, u skladu s člankom 10.d.

▼ **M9***Članak 10.d***Modernizacijski fond**▼ **M15**

1. Za razdoblje od 2021. do 2030. uspostavlja se fond za potporu ulaganjima koje predlože države članice korisnice, uključujući financiranje projekata malih ulaganja, za modernizaciju energetskega sustava i poboljšanje energetske učinkovitosti („Modernizacijski fond”). Modernizacijski fond financira se prodajom na dražbama emisijskih jedinica kako je utvrđeno u članku 10. za države članice korisnice navedene u tom članku.

▼ M15

Ulaganja koja dobiju potporu moraju biti usklađena s ciljevima ove Direktive, kao i s ciljevima Komunikacije Komisije od 11. prosinca 2019. o europskom zelenom planu i Uredbe (EU) 2021/1119 te s dugoročnim ciljevima iznesenima u Pariškom sporazumu. Države članice korisnice mogu se, prema potrebi, koristiti sredstvima Modernizacijskog fonda za financiranje ulaganja koja uključuju susjedne pogranične regije Unije. Modernizacijski fond ne pruža potporu postrojenjima za proizvodnju energije koja upotrebljavaju fosilna goriva. Međutim, prihodi od emisijskih jedinica obuhvaćenih obaviješću u skladu sa stavkom 4. ovog članka mogu se upotrijebiti za ulaganja koja uključuju plinovita fosilna goriva.

Nadalje, prihodi od emisijskih jedinica iz članka 10. stavka 1. trećeg podstavka ove Direktive mogu se, ako se djelatnost smatra okolišno održivom na temelju Uredbe (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i ako je propisno opravdana radi osiguravanja energetske sigurnosti, upotrebljavati za ulaganja koja uključuju plinovita fosilna goriva, pod uvjetom da se za proizvodnju energije emisijske jedinice prodaju na dražbi prije 31. prosinca 2027., a za ulaganja koja uključuju upotrebu plina niže u lancu, da se emisijske jedinice prodaju na dražbi prije 31. prosinca 2028.

2. Najmanje 80 % prihoda od emisijskih jedinica iz članka 10. stavka 1. trećeg podstavka i od emisijskih jedinica obuhvaćenih obaviješću u skladu sa stavkom 4. ovog članka i najmanje 90 % prihoda od emisijskih jedinica iz članka 10. stavka 1. četvrtog podstavka upotrebljava se za potporu ulaganjima u sljedećim područjima:

- (a) proizvodnja i upotreba električne energije iz obnovljivih izvora, uključujući vodik iz obnovljivih izvora;
- (b) grijanje i hlađenje iz obnovljivih izvora energije;
- (c) smanjenje ukupne potrošnje energije zbog energetske učinkovitosti, među ostalim u području industrije, prometa, zgrada, poljoprivrede i otpada;
- (d) skladištenje energije i modernizacija energetskih mreža, uključujući upravljanje potrošnjom, cjevovode za centralizirano grijanje, elektroenergetske prijenosne mreže, povećanje međusobne povezanosti država članica i infrastruktura za mobilnost s nultom stopom emisije;
- (e) potpora kućanstvima s niskim dohotkom, uključujući ona u ruralnim i udaljenim područjima, radi rješavanja problema energetskog siromaštva i modernizacije njihovih sustava grijanja; i

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2020/852 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2020. o uspostavi okvira za olakšavanje održivih ulaganja i izmjeni Uredbe (EU) 2019/2088 (SL L 198, 22.6.2020., str. 13).

▼ **M15**

- (f) pravedna tranzicija u regijama koje ovise o ugljiku u državama članicama korisnicama kako bi se u dijalogu s civilnim društvom i socijalnim partnerima pružila potpora preraspoređivanju, prekvalifikaciji i usavršavanju radnika, obrazovanju, inicijativama za traženje posla i novoosnovanim poduzećima, na način koji je u skladu s relevantnim mjerama koje su države članice uključile u svoje teritorijalne planove za pravednu tranziciju u skladu s člankom 8. stavkom 2. prvim podstavkom točkom (k) Uredbe (EU) 2021/1056 i na način kojim se doprinosi tim mjerama, ako je to relevantno.

▼ **M9**

3. Modernizacijski fond djeluje pod odgovornošću država članica korisnica. EIB osigurava da se emisijske jedinice prodaju na dražbi u skladu s načelima i modalitetima utvrđenima u članku 10. stavku 4. te je odgovoran za upravljanje prihodima. EIB prosljeđuje prihode državama članicama na temelju odluke Komisije o isplati, ako su te isplate za ulaganja u skladu sa stavkom 2. ovog članka ili, ako ulaganja ne potpadaju pod područja navedena u stavku 2. ovog članka, u skladu s preporukama odbora za ulaganja. Komisija svoju odluku donosi pravodobno. Prihodi se raspodjeljuju među državama članicama i prema udjelima utvrđenima u Prilogu II.b, u skladu sa stavcima od 6. do 12. ovog članka.

4. Svaka dotična država članica može upotrijebiti sve emisijske jedinice besplatno dodijeljene na temelju članka 10.c stavka 4., ili dio tih emisijskih jedinica, te količinu emisijskih jedinica raspodijeljenih za potrebe solidarnosti, rasta i međusobne povezanosti unutar Unije u skladu s člankom 10. stavkom 2. točkom (b), ili dio te količine, u skladu s člankom 10.d, kako bi se pružila potpora ulaganjima u okviru Modernizacijskog fonda, čime se povećavaju raspodijeljena sredstva za tu državu članicu. Dotična država članica do 30. rujna 2019. obavješćuje Komisiju o povezanim količinama emisijskih jedinica koje treba upotrebljavati u skladu s člankom 10. stavkom 2. točkom (b), člankom 10.c i člankom 10.d.

5. Osniva se odbor za ulaganja za potrebe Modernizacijskog fonda. Odbor za ulaganja sastoji se od po jednog predstavnika iz svake države članice korisnice, Komisije i EIB-a, kao i od triju predstavnika koje su druge države članice izabrale na razdoblje od pet godina. Njime predsjedja predstavnik Komisije. Po jedan predstavnik iz svake države članice koja nije članica odbora za ulaganja može sudjelovati na sastancima u svojstvu promatrača.

Odbor za ulaganja djeluje na transparentan način. Sastav odbora za ulaganja, životopisi njegovih članova, kao i njihove izjave o interesima stavljaju se na raspolaganje javnosti i, prema potrebi, ažuriraju.

6. Prije nego što odluči o financiranju ulaganja iz svojeg udjela u Modernizacijskom fondu, država članica korisnica odboru za ulaganja i EIB-u predstavlja projekt ulaganja. Ako EIB potvrdi da ulaganje potpada pod područja navedena u stavku 2., država članica može pristupiti financiranju projekta ulaganja iz svojeg udjela.

▼ M9

Ako ulaganje u modernizaciju energetske sustava, u pogledu kojeg se predlaže financiranje sredstvima Modernizacijskog fonda, ne potpada pod područja navedena u stavku 2., odbor za ulaganja procjenjuje tehničku i financijsku održivost tog ulaganja, uključujući smanjenje emisija koje se njima postiže, te izdaje preporuku o financiranju ulaganja sredstvima Modernizacijskog fonda. Odbor za ulaganja osigurava da se svim ulaganjima koja se odnose na centralno grijanje postiže znatno poboljšanje energetske učinkovitosti i smanjenje emisija. Ta preporuka može sadržavati prijedloge u vezi s odgovarajućim financijskim instrumentima. Sredstvima iz Modernizacijskog fonda može se poduprijeti do 70 % relevantnih troškova ulaganja koje ne potpada pod područja navedena u stavku 2. uz uvjet da preostale troškove financiraju privatni pravni subjekti.

7. Odbor za ulaganja nastoji preporuke donijeti konsenzusom. Ako odbor za ulaganja ne može odlučiti konsenzusom unutar roka koji odredi predsjedatelj, odluku donosi običnom većinom.

Ako predstavnik EIB-a ne potvrdi financiranje ulaganja, preporuka se donosi samo ako dvotrećinska većina svih članova glasuje za njezino donošenje. U tom slučaju predstavnik države članice u kojoj se ulaganje treba odvijati i predstavnik EIB-a nemaju pravo glasovati. Ovaj podstavak ne primjenjuje se na male projekte financirane zajmovima koje daje nacionalna razvojna banka ili bespovratnim sredstvima kojima se doprinosi provedbi nacionalnog programa kojim se postižu posebni ciljevi u skladu s ciljevima Modernizacijskog fonda, uz uvjet da se u okviru tog programa ne upotrijebi više od 10 % udjela države članice iz Priloga II.b.

8. Svi akti ili preporuke EIB-a ili odbora za ulaganja doneseni na temelju stavaka 6. i 7. donose se pravodobno te se u njima navode razlozi na kojima se temelje. Takvi se akti i preporuke objavljuju.

9. Države članice korisnice odgovorne su za praćenje provedbe odabranih projekata.

10. Države članice korisnice svake godine izvješćuju Komisiju o ulaganjima koja se financiraju sredstvima Modernizacijskog fonda. Izvješće se objavljuje, a uključuje:

- (a) informacije o financiranim ulaganjima po državi članici korisnici;
- (b) procjenu dodane vrijednosti u pogledu energetske učinkovitosti ili modernizacije energetske sustava koja se postiže ulaganjem.

▼ M15

11. Odbor za ulaganja svake godine izvješćuje Komisiju o iskustvima s evaluacijom ulaganja, posebno u smislu smanjenja emisija i troškova tih smanjenja. Komisija, uzimajući u obzir nalaze odbora za ulaganja, do 31. prosinca 2024. preispituje područja za projekte iz stavka 2. te osnovu na kojoj odbor za ulaganja daje svoje preporuke.

Odbor za ulaganja organizira objavu godišnjeg izvješća. Komisija dostavlja to godišnje izvješće Europskom parlamentu i Vijeću.

▼ M9

12. Komisija donosi provedbene akte u pogledu detaljnih pravila o funkcioniranju Modernizacijskog fonda. Ti provedbeni akti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2.

▼ M13*Članak 10.e***Mehanizam za oporavak i otpornost**

1. Kao izvanredna jednokratna mjera, do 31. kolovoza 2026. emisijske jedinice koje se prodaju na dražbi na temelju stavaka 2. i 3. ovog članka prodaju se na dražbi sve dok ukupni iznos prihoda ostvaren takvom prodajom na dražbi ne dosegne 20 milijardi EUR. Taj prihod stavlja se na raspolaganje Mehanizmu za oporavak i otpornost uspostavljenom Uredbom (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ i izvršavaju se u skladu s odredbama te uredbe.

2. Odstupajući od članka 10.a stavka 8., do 31. kolovoza 2026. dio emisijskih jedinica iz tog stavka prodaje se na dražbi u svrhu potpore ciljevima navedenima u članku 21.c stavku 3. točkama od (b) do (f) Uredbe (EU) 2021/241 sve dok iznos prihoda ostvaren takvom prodajom na dražbi ne dosegne 12 milijardi EUR.

3. Do 31. kolovoza 2026. broj emisijskih jedinica iz dijela koji bi države članice inače prodale na dražbi od 1. siječnja 2027. do 31. prosinca 2030. na temelju članka 10. stavka 2. točke (a) prodaje se na dražbi u svrhu potpore ciljevima navedenima u članku 21.c stavku 3. točkama od (b) do (f) Uredbe (EU) 2021/241 sve dok iznos prihoda ostvaren takvom prodajom na dražbi ne dosegne 8 milijardi EUR. Te se emisijske jedinice u načelu prodaju na dražbi u jednakim godišnjim količinama tijekom relevantnog razdoblja.

4. Odstupajući od članka 1. stavka 5.a Odluke (EU) 2015/1814, do 31. prosinca 2030., 27 milijuna nedodijeljenih emisijskih jedinica u rezervi za stabilnost tržišta iz dijela koji bi inače prestao vrijediti upotrebljava se za potporu inovacijama, kako je navedeno u članku 10.a stavku 8. prvom podstavku ove Direktive.

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17.).

▼ **M13**

5. Komisija osigurava da se emisijske jedinice koje se prodaju na dražbi na temelju stavaka 2. i 3., uključujući, prema potrebi, za plaćanja pretfinanciranja u skladu s člankom 21.d Uredbe (EU) 2021/241, prodaju na dražbi u skladu s načelima i modalitetima utvrđenima u članku 10. stavku 4. ove Direktive te u skladu s člankom 24. Uredbe Komisije (EU) br. 1031/2010 ⁽¹⁾ kako bi se osigurao odgovarajući iznos sredstava za inovacijski fond u razdoblju od 2023. do 2026. Razdoblje za prodaju na dražbi iz ovog članka preispituje se godinu dana nakon njegova početka s obzirom na učinak prodaje na dražbi predviđene u ovom članku na tržište i cijenu ugljika.

6. EIB je dražbovatelj emisijskih jedinica koje se prodaju na dražbi u skladu s ovim člankom na dražbovnoj platformi imenovanoj na temelju članka 26. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1031/2010. te Komisiji predaje prihode ostvarene prodajom na dražbi.

7. Prihodi ostvareni prodajom emisijskih jedinica na dražbi čine vanjske namjenske prihode u skladu s člankom 21. stavkom 5. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾.

▼ **M15***Članak 10.f***Načelo ,nenanošenja bitne štete'**

Od 1. siječnja 2025. države članice korisnice i Komisija upotrebljavaju prihode od prodaje na dražbi emisijskih jedinica namijenjenih Inovacijskom fondu na temelju članka 10.a stavka 8. ove Direktive i emisijskih jedinica iz članka 10. stavka 1. trećeg i četvrtog podstavka ove Direktive, u skladu s kriterijima nenanošenja bitne štete iz članka 17. Uredbe (EU) 2020/852, ako se takvi prihodi upotrebljavaju za gospodarsku djelatnost za koju su utvrđeni kriteriji tehničke provjere na temelju kojih se utvrđuje nanosi li gospodarska djelatnost bitnu štetu jednom relevantnom okolišnom cilju ili više njih u skladu s člankom 10. stavkom 3. točkom (b) te uredbe.

⁽¹⁾ Uredba Komisije (EU) br. 1031/2010 od 12. studenoga 2010. o rasporedu, upravljanju i drugim aspektima dražbi emisijskih jedinica stakleničkih plinova prema Direktivi 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Zajednice (SL L 302, 18.11.2010., str. 1.).

⁽²⁾ Uredba (EU, Euratom) 2018/1046 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. srpnja 2018. o financijskim pravilima koja se primjenjuju na opći proračun Unije, o izmjeni uredaba (EU) br. 1296/2013, (EU) br. 1301/2013, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 1304/2013, (EU) br. 1309/2013, (EU) br. 1316/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) br. 283/2014 i Odluke br. 541/2014/EU te o stavljanju izvan snage Uredbe (EU, Euratom) br. 966/2012 (SL L 193, 30.7.2018., str. 1.).

▼ **M4***Članak 11.***Nacionalne provedbene mjere**

1. Svaka država članica do 30. rujna 2011. dostavlja Komisiji popis postrojenja na njezinom teritoriju na koja se odnosi ova Direktiva i emisijske jedinice koje su besplatno dodijeljene svakom postrojenju na njezinom teritoriju, izračunane u skladu s pravilima navedenima u članku 10.a stavku 1. i članku 10.c.

▼ **M9**

Popis postrojenja obuhvaćenih ovom Direktivom za petogodišnje razdoblje koje započinje 1. siječnja 2021. podnosi se do 30. rujna 2019., a popisi za svako sljedeće petogodišnje razdoblje dostavljaju se svakih pet godina nakon toga. Svaki popis uključuje informacije o proizvodnim aktivnostima, prijenosima topline i plinova, proizvodnji električne energije i emisijama na razini potpostrojenja tijekom pet kalendarskih godina prije njihova dostavljanja. Besplatne emisijske jedinice dodjeljuju se samo postrojenjima koja su dostavila takve informacije.

▼ **M4**

2. Do ► **M15** 28. veljače ◀ svake godine nadležna tijela izdaju količinu emisijskih jedinica koje se raspodjeljuju za tu godinu, izračunanu u skladu s člancima 10., 10.a i 10.c.

3. Države članice ne smiju izdavati besplatne emisijske jedinice iz stavka 2. postrojenjima čije je stavljanje na popis iz stavka 1. Komisija odbila.

▼ **M2**

POGLAVLJE IV.

▼ **M15****ODREDBE KOJE SE PRIMJENJUJU NA ZRAKOPLOVSTVO, POMORSKI PROMET I STACIONARNA POSTROJENJA**▼ **M4***Članak 11.a***Korištenje jedinica CER i ERU iz projektnih aktivnosti u ► **M9** EU sustavu trgovanja emisijama ◀ prije stupanja na snagu međunarodnog sporazuma o klimatskom promjenama**▼ **M14**

1. Podložno stavcima 2. i 3. ovog članka, operateri zrakoplova koji posjeduju svjedodžbu o sposobnosti zračnog prijevoza koju je izdala država članica ili su registrirani u državi članici, uključujući najudaljenije regije te pridružena i druga područja te države članice, mogu upotrebljavati sljedeće jedinice kako bi ispunili svoje obveze poništavanja jedinica u pogledu količine prijavljene u skladu s člankom 12. stavkom 6. kako je utvrđeno u članku 12. stavku 9.:

(a) jedinice emisija koje su odobrile stranke koje sudjeluju u mehanizmu uspostavljenom u skladu s člankom 6. stavkom 4. Pariškog sporazuma;

▼ **M14**

- (b) jedinice emisija koje su odobrile stranke koje sudjeluju u programima odobravanja jedinica emisija koje Vijeće ICAO-a smatra prihvatljivima kako je utvrđeno u provedbenom aktu donesenom u skladu sa stavkom 8.;
- (c) jedinice emisija koje su odobrile stranke sporazumâ u skladu sa stavkom 5.;
- (d) jedinice emisija izdane za projekte na razini Unije u skladu s člankom 24.a.

2. Jedinice iz stavka 1. točaka (a) i (b) mogu se upotrebljavati ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:

- (a) potječu iz države koja je stranka Pariškog sporazuma u trenutku upotrebe;
- (b) potječu iz države koja je navedena u provedbenom aktu donesenom u skladu s člankom 25.a stavkom 3. kao država koja sudjeluje u ICAO-vom Programu za neutralizaciju i smanjenje emisija ugljika za međunarodno zrakoplovstvo (CORSIA). Ovaj se uvjet ne primjenjuje u pogledu emisija ispuštenih prije 2027. niti se primjenjuje u pogledu najmanje razvijenih zemalja i malih otočnih država u razvoju, kako ih definiraju Ujedinjeni narodi, osim država čiji je BDP po stanovniku jednak ili veći od prosjeka Unije.

3. Jedinice iz stavka 1. točaka (a), (b) i (c) mogu se upotrebljavati ako su uspostavljeni aranžmani temeljem kojih stranke sudionice izdaju odobrenja, ako se provode pravovremene prilagodbe izvješćivanja o antropogenim emisijama po izvorima i uklanjanjima ponorima obuhvaćenima nacionalno utvrđenim doprinosima stranaka sudionica te ako se izbjegava dvostruko računanje i neto povećanje globalnih emisija.

Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuju detaljni zahtjevi za aranžmane iz prvog podstavka ovog stavka, koji mogu uključivati zahtjeve u pogledu izvješćivanja i registra, te za uvrštavanje na popis država ili programa koji primjenjuju te aranžmane. U tim se aranžmanima uzimaju u obzir fleksibilne mogućnosti dodijeljene najmanje razvijenim zemljama i malim otočnim državama u razvoju u skladu sa stavkom 2 ovog članka. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2.

▼ **M4**

5. Ako količine jedinica CER i ERU koje su države članice odobrile operaterima postrojenja ili operatorima zrakoplova za korištenje u razdoblju od 2008. do 2012. ne budu iskorištene u potpunosti ili ako je u skladu sa stavkom 8. odobreno pravo na korištenje jedinica emisija i u slučaju da pregovori o međunarodnom sporazumu o klimatskim promjenama ne budu zaključeni do 31. prosinca 2009., jedinice emisija iz projekata ili drugih aktivnosti vezanih uz smanjivanje emisija mogu se koristiti u okviru ► **M9** EU sustava trgovanja emisijama ◀ u skladu sa sporazumima sklopljenima s trećim zemljama, u kojima su navedene količine jedinica za korištenje. U skladu s takvim sporazumima operateri mogu koristiti jedinice emisija iz projektnih aktivnosti u tim trećim zemljama kako bi ispunili svoje obveze u okviru ► **M9** EU sustava trgovanja emisijama ◀.

▼ **M4**

6. U sporazumima navedenima u stavku 5. mora se predvidjeti korištenje jedinica emisija u ► **M9** EU sustavu trgovanja emisijama ◀ iz projekata koji ispunjavaju uvjete za korištenje u ► **M9** EU sustavu trgovanja emisijama ◀ tijekom razdoblja od 2008. do 2012., uključujući tehnologije koje koriste obnovljive izvore energije i energetske učinkovitost, i koji promiču prijenos tehnologija i održivi razvoj. Takvim se sporazumom isto tako može utvrditi korištenje jedinica emisija iz projekata u kojima je korištena osnovica ispod razine besplatne dodjele emisijskih jedinica u okviru mjera iz članka 10.a ili ispod razina koje zahtijeva zakonodavstvo ► **M9** Unije ◀.

7. Nakon postizanja međunarodnog sporazuma o klimatskim promjenama od 1. siječnja 2013. u ► **M9** EU sustav trgovanja emisijama ◀ prihvaćaju se samo jedinice emisija iz projekata iz trećih zemalja koje su ratificirale sporazum.

▼ **M9**▼ **M14**

8. Komisija donosi provedbene akte u kojima se navode jedinice koje Vijeće ICAO-a smatra prihvatljivima i koje ispunjavaju uvjete utvrđene u stavcima 2. i 3. ovog članka. Komisija po potrebi donosi i provedbene akte radi ažuriranja tog popisa. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2.

▼ **M1***Članak 11.b***Projektne aktivnosti**

1. Države članice poduzimaju sve potrebne mjere kako bi osigurale da referentne vrijednosti za usporedbu projektnih aktivnosti, prema definicijama iz naknadnih odluka usvojenih na temelju UNFCCC-a ili Kyotskog protokola, koje se poduzimaju u državama koje su s Unijom potpisale Ugovor o pristupanju budu u potpunosti usklađene s pravnom stečevinom, uključujući privremena odstupanja navedena u Ugovoru o pristupanju.

▼ **M4**

► **M9** Unija ◀ i njezine države članice odobravaju projektne aktivnosti samo ako svi sudionici u projektu imaju sjedište u zemlji koja je sklopila međunarodni sporazum u vezi s takvim projektima, odnosno u zemlji, ili saveznom ili regionalnom entitetu koji je povezan sa ► **M9** EU sustavom trgovanja emisijama ◀ u skladu s člankom 25.

▼ **M1**

2. Osim prema odredbama iz stavaka 3. i 4., države članice koje su domaćini projektnih aktivnosti osiguravaju da se jedinice ERU i CER ne izdaju za smanjenja ili ograničenja emisija stakleničkih plinova iz ► **M2** aktivnosti koje su obuhvaćene ◀ ovom Direktivom.

3. Do 31. prosinca 2012., za aktivnosti projektnih mehanizama zajedničke provedbe (JI) i čistoga razvoja (CDM) kojima se emisije postrojenja koja su obuhvaćena ovom Direktivom smanjuju ili ograničavaju neposredno, jedinice ERU i CER moguće je izdati samo ako se za to postrojenje poništi jednak broj emisijskih jedinica.

▼ **M1**

4. Do 31. prosinca 2012., za aktivnosti projektnih mehanizama zajedničke provedbe (JI) i čistoga razvoja (CDM) kojima se razina emisije postrojenja koja su obuhvaćena ovom Direktivom posredno smanjuje ili ograničava, jedinice ERU i CER moguće je izdati samo ako se u nacionalnom registru te države članice poništi jednak broj emisijskih jedinica koje proizlaze iz jedinica ERU ili CER.

5. Država članica koja ovlasti privatna ili javna tijela za sudjelovanje u projektnim aktivnostima, ostaje odgovorna za ispunjavanje svojih obveza prema Konvenciji i Kyotskom protokolu i osigurava da to sudjelovanje bude usklađeno s relevantnim smjernicama, modalitetima i postupcima koji su usvojeni prema UNFCCC ili Kyotskom protokolu.

6. Kad se radi o projektnim aktivnostima proizvodnje hidro-električne energije kapaciteta preko 20 MW, kod odobravanja takvih projekata, države članice osiguravaju da će se tijekom odvijanja tih projektnih aktivnosti poštovati relevantni međunarodni kriteriji i smjernice, uključujući i one sadržane u izvješću iz studenoga 2000. Svjetske komisije za brane pod naslovom „Brane i razvoj – novi okvir za donošenje odluka”.

▼ **M9**

_____

▼ **B**

Članak 12.

Prijenos, predaja i poništavanje emisijskih jedinica

1. Države članice osiguravaju da se emisijske jedinice mogu prenositi između:

- a) osoba unutar ► **M9** Unije ◀;
- b) osoba unutar ► **M9** Unije ◀ i osoba u trećim zemljama, ako su takve emisijske jedinice priznate u skladu s postupkom iz članka 25. bez drugih ograničenja osim onih koje sadrži ova Direktiva ili koja su donesena na temelju njezinih odredbi.

▼ **M4**

1.a. Komisija do 31. prosinca 2010. ispituje je li tržište emisijskih jedinica dovoljno zaštićeno od nezakonite kupoprodaje na temelju povlaštenih informacija i manipulacije tržišta te prema potrebi daje prijedloge u pogledu osiguravanja takve zaštite. Relevantne odredbe Direktive 2003/6/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 28. siječnja 2003. o nezakonitoj kupoprodaji dionica i manipuliranju tržištem (zlouporabi tržišta) ⁽¹⁾ mogu se primjenjivati sa svim odgovarajućim prilagodbama potrebnima za njihovo korištenje u robnoj trgovini.

⁽¹⁾ SL L 96, 12.4.2003., str. 16.

▼ M15

2. Države članice osiguravaju da emisijske jedinice koje je izdalo nadležno tijelo druge države članice budu priznate u svrhu ispunjavanja obveza operatera, operatera zrakoplova ili brodarskog društva iz stavka 3.

---

3. Države članice, nadležne države članice i upravljačka tijela nadležna za brodarsko društvo osiguravaju da do 30. rujna svake godine:

- (a) operater svakog postrojenja preda broj emisijskih jedinica koji je jednak ukupnim emisijama iz tog postrojenja u prethodnoj kalendarskoj godini, verificiranih u skladu s člankom 15.;
- (b) svaki operater zrakoplova preda broj emisijskih jedinica koji je jednak njegovim ukupnim emisijama u prethodnoj kalendarskoj godini, verificiranih u skladu s člankom 15.;
- (c) svako brodarsko društvo preda broj emisijskih jedinica koji je jednak njegovim ukupnim emisijama u prethodnoj kalendarskoj godini, verificiranih u skladu s člankom 3.ge.

Države članice, nadležne države članice i upravljačka tijela nadležna za brodarsko društvo osiguravaju da se emisijske jedinice predane u skladu s prvim podstavkom nakon toga ponište.

3.-e Odstupajući od stavka 3. prvog podstavka točke (c), brodarska društva mogu predati 5 % manje emisijskih jedinica od svojih verificiranih emisija iz brodova kategoriziranih za plovidbu područjima s ledom ispuštenih do 31. prosinca 2030., pod uvjetom da ti brodovi imaju klasu IA ili IA Super ili ekvivalentnu klasu utvrđenu na temelju Preporuke 25/7 HELCOM-a.

Ako je predano manje emisijskih jedinica u odnosu na verificirane emisije, nakon što se utvrdi razlika između verificiranih emisija i predanih emisijskih jedinica za svaku godinu, količina emisijskih jedinica koja odgovara toj razlici poništava se umjesto da se proda na dražbi u skladu s člankom 10.

3.-d Odstupajući od stavka 3. prvog podstavka točke (c) ovog članka i članka 16., Komisija na zahtjev države članice provedbenim aktom osigurava da države članice smatraju da su zahtjevi utvrđeni u tim odredbama ispunjeni i da ne poduzimaju mjere protiv brodarskih društava u pogledu emisija ispuštenih do 31. prosinca 2030. tijekom putovanja koja obavljaju putnički brodovi i ro-pax brodovi, osim putničkih brodova za kružna putovanja, između luke otoka pod nadležnošću te države članice koja podnosi zahtjev, koji nema cestovnu ili željezničku vezu s kopnom i koji ima broj stanovnika manji od 200 000 osoba sa stalnim boravištem prema posljednjim najboljim podacima dostupnima 2022., te luke pod nadležnošću te iste države članice te tijekom djelatnosti takvih brodova unutar luke u vezi s takvim putovanjima.

▼ M15

Komisija objavljuje popis otoka iz prvog podstavka i dotičnih luka te taj popis ažurira.

3.-c Odstupajući od stavka 3. prvog podstavka točke (c) ovog članka i članka 16., Komisija na zajednički zahtjev dviju država članica, od kojih jedna nema kopnenu granicu s drugom državom članicom, a druga je država članica geografski najbliža država članica državi članici bez takve kopnene granice, provedbenim aktom osigurava da države članice smatraju da su zahtjevi utvrđeni u tim odredbama ispunjeni i da ne poduzimaju mjere protiv brodarskih društava u pogledu emisija ispuštenih do 31. prosinca 2030. tijekom putovanja koja obavljaju putnički brodovi ili ro-pax brodovi u okviru transnacionalnog ugovora o javnim uslugama ili transnacionalne obveze pružanja javne usluge koja su utvrđena u zajedničkom zahtjevu, koji povezuju te dvije države članice te tijekom djelatnosti takvih brodova unutar luke u vezi s takvim putovanjima.

3.-b Obveza predaje emisijskih jedinica ne nastaje u pogledu emisija ispuštenih do 31. prosinca 2030. tijekom putovanja između luke smještene u najudaljenijoj regiji države članice i luke u istoj državi članici, uključujući putovanja između luka unutar najudaljenije regije i putovanja između luka u najudaljenijim regijama iste države članice, te tijekom djelatnosti takvih brodova unutar luke u vezi s takvim putovanjima.

3.-a Kad je to potrebno i sve dok je to potrebno, kako bi se zaštitio okolišni integritet EU sustava trgovanja emisijama, operaterima, operaterima zrakoplova i brodarskim društvima u EU sustavu trgovanja emisijama zabranjuje se upotreba emisijskih jedinica koje je izdala država članica, a za koje obveze za operatere, operatere zrakoplova i brodarska društva istječu. Delegirani akti iz članka 19. stavka 3. uključuju mjere potrebne u slučajevima iz ovog stavka.

▼ M4

3.a Obveza predaje emisijskih jedinica ne odnosi se na emisije koje su verificirane kao uhvaćene i transportirane u prostor za stalno skladištenje, za koji postoji važeća dozvola u skladu s Direktivom 2009/31/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o geološkom skladištenju ugljikovog dioksida ⁽¹⁾.

▼ M15

3.b Obveza predaje emisijskih jedinica ne nastaje u pogledu emisija stakleničkih plinova za koje se smatra da su uhvaćeni i upotrijebljeni tako da su postali trajno kemijski vezani u proizvodu tako da ne ulaze u atmosferu uobičajenom upotrebom, uključujući svaku uobičajenu aktivnost koja se odvija nakon kraja životnog vijeka proizvoda.

Komisija donosi delegirane akte u skladu s člankom 23. radi dopune ove Direktive u pogledu zahtjeva koje treba ispuniti da bi se smatralo da su staklenički plinovi postali trajno kemijski vezani kako je navedeno u prvom podstavku ovog stavka.

⁽¹⁾ SL L 140, 5.6.2009., str. 114.

▼ M15

4. Države članice poduzimaju potrebne korake da bi osigurale da se emisijske jedinice u bilo koje vrijeme poništavaju na zahtjev osobe koja ih posjeduje. U slučaju zatvaranja kapaciteta za proizvodnju električne energije na njihovom državnom području zbog dodatnih nacionalnih mjera, države članice mogu poništiti emisijske jedinice, i snažno se na to potiču, iz ukupne količine emisijskih jedinica, koje namjeravaju prodati na dražbi, iz članka 10. stavka 2. do iznosa koji odgovara prosjeku verificiranih emisija dotičnog postrojenja tijekom petogodišnjeg razdoblja koje prethodi zatvaranju. Dotična država članica obavješćuje Komisiju o takvoj namjeri poništavanja, ili razlozima za neponišćavanje, u skladu s delegiranim aktima donesenima na temelju članka 10. stavka 4.

▼ M4

5. Stavci 1. i 2. primjenjuju se ne dovodeći u pitanje članak 10.c.

▼ M14

6. U skladu s metodologijom utvrđenom u provedbenom aktu iz stavka 8. ovog članka države članice izračunavaju zahtjeve u vezi s neutralizacijom svake godine za prethodnu kalendarsku godinu za letove u države te iz država i između država navedenih u provedbenom aktu donesenom na temelju članka 25.a stavka 3. i za letove između Švicarske ili Ujedinjene Kraljevine i država navedenih u provedbenom aktu donesenom na temelju članka 25.a stavka 3. te o tome obavješćuju operatere zrakoplova do 30. studenoga svake godine.

U skladu s metodologijom utvrđenom u provedbenom aktu iz stavka 8. ovog članka države članice izračunavaju i ukupne konačne zahtjeve u vezi s neutralizacijom za određeno razdoblje usklađivanja s CORSIA-om te obavješćuju operatere zrakoplova koji ispunjavaju uvjete utvrđene u trećem podstavku ovog stavka o tim zahtjevima do 30. studenoga godine koja slijedi nakon posljednje godine relevantnog razdoblja usklađivanja CORSIA-e.

Države članice obavješćuju operatere zrakoplova koji ispunjavaju sve sljedeće uvjete o razinama neutralizacije:

- (a) operater zrakoplova posjeduje svjedodžbu o sposobnosti zračnog prijevoza koju je izdala država članica ili je registriran u državi članici, uključujući najudaljenije regije te pridružena i druga područja te države članice; i
- (b) godišnje proizvode emisije CO₂ veće od 10 000 tona iz upotrebe zrakoplova s najvećom certificiranom masom pri uzlijetanju većom od 5 700 kg koji obavljaju letove obuhvaćene Prilogom I., osim onih koji započinju i završavaju u istoj državi članici, uključujući najudaljenije regije iste države članice, od 1. siječnja 2021.

Za potrebe prvog podstavka točke (b), ne uzimaju se u obzir emisije CO₂ iz sljedećih vrsta letova:

▼ M14

- i. državnih letova;
- ii. humanitarnih letova;
- iii. medicinskih letova;
- iv. vojnih letova;
- v. vatrogasnih letova;
- vi. letova koji su prethodili nekom humanitarnom, medicinskom ili vatrogasnom letu ili mu uslijedili, pod uvjetom da su se takvi letovi obavljali istim zrakoplovom i da su bili potrebni kako bi se obavile povezane humanitarne, medicinske ili vatrogasne aktivnosti ili da bi se nakon tih aktivnosti zrakoplov premjestio na sljedeću aktivnost.

▼ M12

7. Do donošenja zakonodavnog akta o izmjeni ove Direktive u pogledu doprinosa zrakoplovstva Unijinu cilju smanjenja emisija na razini cijeloga gospodarstva i o pravilnoj provedbi globalne tržišno utemeljene mjere, te ako razdoblje za prenošenje takvog zakonodavnog akta ne istekne do 30. studenoga 2023., a faktor rasta sektora (SGF) za emisije u 2022., koji ICAO treba objaviti, bude jednak nuli, države članice do 30. studenoga 2023. obavješćuju operatere zrakoplova da za 2022. njihovi zahtjevi u vezi s neutralizacijom u smislu stavka 3.2.1. ICAO-vih SARP-ova za CORSIA-u iznose nula.

▼ M14

8. Izračun zahtjeva u vezi s neutralizacijom iz stavka 6. ovog članka za potrebe CORSIA-e obavlja se u skladu s metodologijom koju utvrđuje Komisija za letove u države te iz država i između država navedenih u provedbenom aktu donesenom na temelju članka 25.a stavka 3. te za letove između Švicarske ili Ujedinjene Kraljevine i država navedenih u provedbenom aktu donesenom na temelju članka 25.a stavka 3.

Komisija donosi provedbene akte kojima se utvrđuje metodologija za izračun zahtjeva u vezi s neutralizacijom za operatere zrakoplova iz prvog podstavka ovog stavka.

U tim se provedbenim aktima posebno detaljnije opisuje primjena zahtjeva koji proizlaze iz relevantnih odredaba ove Direktive, posebno članaka 3.c, 11.a, 12. i 25.a te, u mjeri u kojoj je to moguće s obzirom na relevantne odredbe ove Direktive, iz Međunarodnih standarda i preporučenih praksi u području zaštite okoliša za CORSIA-u (SARP-ovi za CORSIA-u).

Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2. Prvi takav provedbeni akt donosi se do 30. lipnja 2024.

▼ M14

9. Operateri zrakoplova koji posjeduju svjedodžbu o sposobnosti zračnog prijevoza koju je izdala država članica ili su registrirani u državi članici, uključujući najudaljenije regije, pridružena i druga područja te države članice, poništavaju jedinice iz članka 11.a samo u pogledu količine o kojoj je ta država članica obavijestila, u skladu sa stavkom 6., za relevantno razdoblje usklađivanja s CORSIA-om. Poništenje se provodi do 31. siječnja 2025. za emisije u razdoblju od 2021. do 2023. i do 31. siječnja 2028. za emisije u razdoblju od 2024. do 2026.

▼ M9*Članak 13.***Valjanost emisijskih jedinica**

Emisijske jedinice, koje se izdaju od 1. siječnja 2013. nadalje, vrijede neograničeno. Emisijske jedinice, koje se izdaju od 1. siječnja 2021. nadalje, uključuju naznaku o tome u kojem su desetogodišnjem razdoblju od 1. siječnja 2021. nadalje izdane te su valjane za emisije od prve godine tog razdoblja nadalje.

▼ M4*Članak 14.***Praćenje i izvješćivanje o emisijama****▼ M9**

1. ► **M15** Komisija donosi provedbene akte o detaljnim aranžmanima za praćenje emisija i izvješćivanje o njima, i, ako je to relevantno, o podacima o aktivnostima, koje proizlaze iz djelatnosti navedenih u Prilogu I. ovoj Direktivi, i o učincima zrakoplovstva koji nisu povezani s emisijama CO₂ na rutama za koje se izvješćuje o emisijama na temelju ove Direktive, koji se temelje na načelima praćenja i izvješćivanja utvrđenima u Prilogu IV. ovoj Direktivi i zahtjevima utvrđenima u stavcima 2. i 5. ovog članka. U tim se provedbenim aktima ujedno navodi potencijal za globalno zagrijavanje svakog stakleničkog plina i uzimaju u obzir ažurirane znanstvene spoznaje o učincima emisija u zrakoplovstvu koje nisu CO₂ u okviru zahtjeva za praćenje tih emisija i njihovih učinaka, uključujući učinke u zrakoplovstvu koji nisu povezani s emisijama CO₂, i izvješćivanje o njima. U tim provedbenim aktima predviđa se primjena kriterijâ održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova za upotrebu biomase utvrđeni Direktivom (EU) 2018/2001, uz sve potrebne prilagodbe za primjenu u okviru ove Direktive, kako bi takva biomasa imala nultu stopu. U njima se utvrđuje način uzimanja u obzir uskladištenih emisija iz mješavine izvora s nultom stopom i izvora koji nemaju nultu stopu. U njima se utvrđuje i način uzimanja u obzir emisija iz obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla i goriva iz recikliranog ugljika, čime se osigurava uzimanje u obzir takvih emisija i izbjegavanje dvostrukog računanja. ◀

▼ M9

Ti provedbeni akti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2.

▼ M4

2. U ►**M9** aktima ◀ iz stavka 1. uzimaju se u obzir najtočniji i najnoviji raspoloživi znanstveni dokazi, posebno oni od strane IPCC-a, a mogu se navesti i zahtjevi za operatere u pogledu izvješćivanja o emisijama vezanima uz proizvodnju robe u energetske intenzivnim industrijama koje mogu podlijegati međunarodnom tržišnom natjecanju. U tim ►**M9** aktima ◀ može se isto tako zahtijevati da te informacije podliježu nezavisnoj verifikaciji.

Ti zahtjevi mogu uključivati izvješćivanje o razinama emisija pri proizvodnji električne energije, na koje se primjenjuje ►**M9** EU sustav trgovanja emisijama ◀ povezan s proizvodnjom takve robe.

3. Države članice moraju osigurati da svaki operater postrojenja ili operator zrakoplova prati i nadležno tijelo izvješćuje o emisijama ispuštenim tijekom svake kalendarske godine iz predmetnog postrojenja, odnosno od 1. siječnja 2010., iz zrakoplova kojima upravlja, po isteku te godine, u skladu s ►**M9** aktima ◀ navedenim u stavku 1.

4. ►**M9** Akti ◀ navedeni u stavku 1. mogu uključivati zahtjeve u pogledu korištenja automatiziranih sustava i oblika razmjene podataka radi usklađivanja komunikacije vezane uz planove praćenja, godišnja izvješća o emisijama i djelatnostima u vezi s verifikacijom između operatera, verifikatora i nadležnih tijela.

▼ M14

5. Operateri zrakoplova jednom godišnje izvješćuju o učincima zrakoplovstva koji nisu povezani s emisijama CO₂ nastalima od 1. siječnja 2025. Komisija u tu svrhu do 31. kolovoza 2024. donosi provedbeni akt u skladu sa stavkom 1. kako bi se učinci zrakoplovstva koji nisu povezani s emisijama CO₂ uključili u okvir za praćenje, izvješćivanje i verifikaciju. Taj okvir za praćenje, izvješćivanje i verifikaciju sadržava barem dostupne trodimenzionalne podatke o putanji zrakoplova te vlažnosti i temperaturi okoline kako bi se omogućilo navođenje ekvivalenta CO₂ po letu. Komisija osigurava, ovisno o dostupnim resursima, dostupnost alata radi olakšavanja i, u mjeri u kojoj je to moguće, automatizacije praćenja, izvješćivanja i verifikacije kako bi se administrativno opterećenje svelo na najmanju moguću mjeru.

Države članice od 1. siječnja 2025. osiguravaju da svaki operater zrakoplova prati i nakon kraja svake godine u skladu s provedbenim aktima iz stavka 1. izvješćuje nadležno tijelo o učincima koji nisu povezani s CO₂ iz svakog zrakoplova kojim upravlja tijekom svake kalendarske godine.

▼ M14

Komisija jednom godišnje od 2026., kao dio izvješća iz članka 10. stavka 5., podnosi izvješće o rezultatima primjene okvira za praćenje, izvješćivanje i verifikaciju iz prvog podstavka ovog stavka.

Komisija do 31. prosinca 2027. podnosi izvješće na temelju rezultata primjene okvira za praćenje, izvješćivanje i verifikaciju za učinke u zrakoplovstvu koji nisu povezani s emisijama CO₂ i, prema potrebi te nakon prethodnog provođenja procjene učinka, podnosi zakonodavni prijedlog radi ublažavanja učinaka zrakoplovstva koji nisu povezani s emisijama CO₂ proširenjem područja primjene EU sustava trgovanja emisijama na učinke u zrakoplovstvu koji nisu povezani s emisijama CO₂.

6. Komisija na način prilagođen korisnicima objavljuje barem sljedeće objedinjene godišnje podatke povezane s emisijama iz zrakoplovnih djelatnosti o kojima su obaviještene države članice ili koji su dostavljeni Komisiji u skladu s Provedbenom uredbom Komisije (EU) 2018/2066 ⁽¹⁾ i člankom 7. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/1603 ⁽²⁾, najkasnije tri mjeseca nakon odgovarajućeg roka za izvješćivanje:

(a) po paru zračnih luka unutar EGP-a:

- i. emisije iz svih letova;
- ii. ukupan broj letova;
- iii. ukupan broj putnika;
- iv. tipove zrakoplova;

(b) po operateru zrakoplova:

- i. podatke o emisijama iz letova unutar EGP-a, iz letova koji započinju u EGP-u, letova koji završavaju u EGP-u i letova između dviju trećih zemalja, raščlanjene po parovima država i podatke o emisijama koje podliježu obvezi poništavanja prihvatljivih jedinica emisija CORSIA-e;
- ii. količinu zahtjeva u vezi s neutralizacijom izračunanu u skladu s člankom 12. stavkom 8.;

⁽¹⁾ Provedbena uredba Komisije (EU) 2018/2066 od 19. prosinca 2018. o praćenju i izvješćivanju o emisijama stakleničkih plinova u skladu s Direktivom 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i o izmjeni Uredbe Komisije (EU) br. 601/2012 (SL L 334, 31.12.2018., str. 1.).

⁽²⁾ Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/1603 od 18. srpnja 2019. o dopuni Direktive 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća u vezi s mjerama koje je donijela Međunarodna organizacija za civilno zrakoplovstvo za praćenje, izvješćivanje i verifikaciju emisija u zrakoplovstvu u svrhu provedbe globalne tržišno utemeljene mjere (SL L 250, 30.9.2019., str. 10.).

▼ **M14**

- iii. količinu i vrstu jedinica emisija u skladu s člankom 11.a upotrijebljenih za usklađivanje sa zahtjevima u vezi s neutralizacijom operatera zrakoplova iz podtočke ii. ove točke;
- iv. količinu i vrstu upotrijebljenih goriva za koje je emisijski faktor nula u skladu s ovom Direktivom ili na temelju kojih operater zrakoplova ima pravo primati emisijske jedinice u skladu s člankom 3.c stavkom 6.

Za točke (a) i (b) prvog podstavka, u posebnim okolnostima u kojima operater zrakoplova djeluje u vrlo ograničenom broju parova zračnih luka ili u vrlo ograničenom broju parova država koji podliježu zahtjevima u vezi s neutralizacijom ili u vrlo ograničenom broju parova država koji ne podliježu zahtjevima u vezi s neutralizacijom, taj operater zrakoplova može zatražiti od nadležne države članice da ne objavljuje takve podatke na razini operatera zrakoplova, uz objašnjenje zašto smatra da bi otkrivanje naštetilo njegovim komercijalnim interesima. Na temelju tog zahtjeva nadležna država članica može zatražiti od Komisije da objavi te podatke na višoj razini objedinjavanja. Komisija odlučuje o zahtjevu.

▼ **M2***Članak 15.*▼ **M4****Verifikacija i akreditacija**▼ **M2**

Države članice osiguravaju da izvješća koja podnesu operateri i operateri zrakoplova u skladu s člankom 14. stavkom 3. budu verificirane u skladu s kriterijima utvrđenima u Prilogu V. i svim detaljnim odredbama koje Komisija donese u skladu s ovim člankom te da nadležno tijelo bude o tome obaviješteno.

Države članice osiguravaju da operater zrakoplova čije izvješće ne bude verificirano kao zadovoljavajuće do 31. ožujka svake godine za emisije iz prethodne godine, u skladu s kriterijima utvrđenima u Prilogu V. i svim detaljnim odredbama koje Komisija donese u skladu s ovim člankom, ne može dalje prenositi emisijske jedinice dok prijava tog operatera ili operatera zrakoplova ne bude verificirana kao zadovoljavajuća.

Komisija može donositi detaljne odredbe za verifikaciju prijave u skladu s člankom 14. stavkom 3. i zahtjeva u skladu s člancima 3.e i 3.f koje podnose operateri zrakoplova, uključujući i postupke za verifikaciju koje trebaju koristiti verifikatori, u skladu s regulatornim postupkom iz članka 23. stavka 2.

▼ **M9**

Komisija donosi provedbene akte o verifikaciji izvješća o emisijama na temelju načela utvrđenih u Prilogu V., kao i za akreditaciju i nadzor verifikatora. Komisija može donijeti i provedbene akte za verifikaciju izvješća, koja podnose operateri zrakoplova na temelju članka 14. stavka 3., i zahtjevâ u skladu s člancima 3.e i 3.f, među ostalima i postupke za verifikaciju koje trebaju koristiti verifikatori. U njima se utvrđuju uvjeti za akreditaciju i povlačenje akreditacije, za uzajamno priznavanje te, prema potrebi, za istorazinsko ocjenjivanje akreditacijskih tijela.

▼ M9

Ti provedbeni akti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2.

▼ M4*Članak 15.a***Otkrivanje informacija i poslovna tajna**

Države članice i Komisija osiguravaju da se sve odluke i izvješća vezana uz količinu i dodjelu emisijskih jedinica te za praćenje, izvješćivanje i verifikaciju emisija odmah obznanjaju na ispravan način koji osigurava nediskriminirajući pristup.

Informacije koje su poslovna tajna ne smiju se obznanjivati drugim osobama ili tijelima, osim na temelju važećih zakona i drugih propisa.

▼ B*Članak 16.***Kazne**

1. Države članice donose pravila o kaznama primjenjivima na kršenje nacionalnih odredbi donesenih u skladu s ovom Direktivom i poduzimaju sve potrebne mjere da bi osigurale da se ta pravila primjenjuju. Propisane kazne moraju biti učinkovite, razmjerne i moraju odvraćati od kršenja. Države članice o tim odredbama obavješćuju Komisiju ► **M2** ————— ◀ a obavješćuju je bez odlaganja i o svim daljnjim izmjenama koje na njih utječu.

▼ M15

2. Države članice osiguravaju da imena operatera, operatera zrakoplova i brodarskih društava koji krše zahtjeve predaje dovoljnog broja emisijskih jedinica u skladu s ovom Direktivom budu objavljena.

▼ M2

3. Države članice osiguravaju da svaki operater ili operater zrakoplova koji do ► **M15** 30. rujna ◀ svake godine ne preda dovoljan broj emisijskih jedinica za pokrivanje svojih emisija tijekom prethodne godine, bude dužan platiti kaznu za prekomjerne emisije. Kazna za prekomjerne emisije iznosi EUR 100 za svaku emitiranu tonu ekvivalenta ugljikovog dioksida za koju operater ili operater zrakoplova nije predao emisijske jedinice. Plaćanje kazne za prekomjerne emisije ne oslobađa operatera ili operatera zrakoplova od obveze da preda iznos emisijskih jedinica jednak tim prekomjernim emisijama kad predaje emisijske jedinice za sljedeću kalendarsku godinu.

▼ M15

3.a Kazne utvrđene u stavku 3. primjenjuju se i na brodarska društva.

▼ M4

4. Kazne za prekomjerne emisije vezane uz emisijske jedinice izdane od 1. siječnja 2013. nadalje povećavaju se u skladu s europskim indeksom potrošačkih cijena.

▼M2

5. U slučaju da operater zrakoplova ne ispuni zahtjeve iz ove Direktive i kad druge izvršne mjere ne osiguraju ispunjavanje tih zahtjeva, država članica koja je za njega nadležna može zatražiti od Komisije da donese odluku o nametanju zabrane poslovanja predmetnom operateru zrakoplova.

6. Svaki zahtjev nadležne države članice u skladu sa stavkom 5. mora uključivati:

(a) dokaz da operater zrakoplova nije ispunio svoje obveze u skladu s ovom Direktivom;

(b) pojedinosti o izvršnim mjerama koje je poduzela ta država članica;

(c) obrazloženje za nametanje zabrane poslovanja na razini ►**M9** Unije ◀; i

(d) preporuku za obim zabrane poslovanja na razini ►**M9** Unije ◀ i sve uvjete koje bi trebalo primijeniti.

7. Kada se zahtjevi poput onih spomenutih u stavku 5. upute Komisiji, Komisija mora o tome obavijestiti druge države članice preko njihovih predstavnika u Odboru iz članka 23. stavka 1. u skladu s pravilima postupka Odbora.

8. Ako to bude primjereno i izvedivo, prije donošenja odluke na temelju zahtjeva u skladu sa stavkom 5. konzultiraju se tijela nadležna za regulatorni nadzor nad predmetnim operaterom zrakoplova. Kad god je moguće, konzultacije zajednički obavljaju Komisija i države članice.

9. Kad Komisija razmatra mogućnost donošenja odluke na temelju zahtjeva u skladu sa stavkom 5., predmetnom operateru zrakoplova mora priopćiti bitne činjenice i razloge koji čine osnovu za donošenje takve odluke. Predmetni operater zrakoplova ima mogućnost Komisiji dostaviti svoje primjedbe u pisanom obliku u roku od 10 radnih dana od datuma priopćenja.

10. U skladu s ►**M9** postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2. ◀, Komisija može na zahtjev države članice donijeti odluku i nametnuti zabranu poslovanja predmetnom operateru zrakoplova.

11. Svaka država članica na svojem državnom području provodi sve odluke donesene u skladu sa stavkom 10. O svim mjerama poduzetima za provođenje tih odluka obavještava Komisiju.

▼ M15

11.a Ako brodarsko društvo nije ispunilo obveze predaje tijekom dvaju ili više uzastopnih razdoblja izvješćivanja i ako se drugim izvršnim mjerama nije osigurala usklađenost, nadležno tijelo države članice u kojoj je ulazna luka može, nakon što predmetnom brodarskom društvu omogući podnošenje očitovanja, izdati nalog o protjerivanju o kojemu se obavješćuje Komisiju, Europsku agenciju za pomorsku sigurnost (EMSA), druge države članice i predmetnu državu zastave. Zbog izdavanja takvog naloga o protjerivanju svaka država članica, osim države članice pod čijom zastavom brod plovi, odbija brodovima pod odgovornošću predmetnog brodarskog društva ulazak u sve svoje luke sve dok brodarsko društvo ne ispuni svoje obveze predaje u skladu s člankom 12. Ako brod plovi pod zastavom države članice i uđe u jednu od njezinih luka ili ga ondje zateknu, ta država članica, nakon što dotičnom brodarskom društvu omogući podnošenje očitovanja, brod zadržava sve dok brodarsko društvo ne ispuni svoje obveze predaje.

Ako se brod iz prvog podstavka zatekne jednoj od luka države članice pod čijom zastavom brod plovi, dotična država članica može, nakon što dotičnom brodarskom društvu omogući podnošenje očitovanja, izdati nalog države zastave o zadržavanju broda sve dok brodarsko društvo ne ispuni svoje obveze predaje. Država članica o tome izvješćuje Komisiju, EMSA-u i druge države članice. Zbog izdavanja takvog naloga države zastave o zadržavanju broda, svaka država članica poduzima iste mjere kao i one koje se moraju poduzeti nakon izdavanja naloga o protjerivanju u skladu s prvim podstavkom drugom rečenicom.

Ovim stavkom ne dovode se u pitanje međunarodna pomorska pravila koja se primjenjuju u slučaju brodova u nevolji.

▼ M9

12. Komisija donosi provedbene akte o detaljnim pravilima u vezi s postupcima iz ovog članka. Ti provedbeni akti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2.

▼ M1*Članak 17.***Pristup informacijama**

Odluke koje se odnose na dodjelu emisijskih jedinica, informacije o projektnim aktivnostima u kojima države članice sudjeluju ili ovlašćuju za sudjelovanje privatna ili javna tijela te izvješća o emisijama koja se zahtijevaju u dozvolama za emisije stakleničkih plinova, a drže ih nadležna tijela, stavljaju se na raspolaganje javnosti u skladu s Direktivom 2003/4/EZ.

▼ B*Članak 18.***Nadležno tijelo**

Države članice poduzimaju potrebne administrativne mjere, uključujući imenovanje odgovarajućeg nadležnog tijela ili više njih, da bi osigurale provedbu pravila iz ove Direktive. U slučajevima kada se odredi više od jednog nadležnog tijela, rad tih tijela, u skladu s ovom Direktivom, mora biti koordiniran.

▼ M1

Države članice posebno osiguravaju koordinaciju između osobe ili tijela koje su sa svoje strane odredile ključnim za odobrenje projektnih aktivnosti prema članku 6. stavku 1. točki (a) Kyotskog protokola i svojega nadležnog tijela određenoga za provedbu članka 12. Kyotskog protokola, koji su oboje postavljeni u skladu s naknadnim odlukama usvojenima u skladu s UNFCCC-om ili Kyotskim protokolom.

▼ M2*Članak 18.a***Nadležna država članica**

1. Nadležna država članica za operatera zrakoplova je:

- (a) država članica koja je tom operateru zrakoplova izdala poslovnu dozvolu, kad se radi o operateru zrakoplova s važećom poslovnom dozvolom koju mu je država članica izdala u skladu s odredbama Uredbe Vijeća (EEZ) br. 2407/92 od 23. srpnja 1992. o licenciranju zračnih prijevoznika ⁽¹⁾ i
- (b) u svim ostalim slučajevima, država članica s najvećim procijenjenim pripisanim emisijama iz zrakoplovstva ispuštenih tijekom letova koje je taj operater zrakoplova obavio u baznoj godini.

▼ M14

2. Ako se u prve dvije godine bilo kojega razdoblja iz članka 13. nijedna od pripisanih zrakoplovnih emisija iz letova koje obavi operater zrakoplova iz stavka 1. točke (b) ovog članka ne pripíše državi članici koja je za njega nadležna, taj se operater zrakoplova za sljedeće razdoblje prebacuje pod nadležnost druge države članice. Nova nadležna država članica jest država članica s najvećim procijenjenim pripisanim zrakoplovnim emisijama iz letova koje je taj operater zrakoplova obavio tijekom prve dvije godine prethodnog razdoblja.

▼ M2

3. Na temelju najboljih raspoloživih informacija, Komisija će:

- (a) prije 1. veljače 2009. objaviti popis operatera zrakoplova koji su 1. siječnja 2006. ili nakon toga obavljali zrakoplovne djelatnosti navedene u Prilogu I., u kojem za svakog operatera zrakoplova navodi nadležnu državu članicu u skladu sa stavkom 1.; i

⁽¹⁾ SL L 240, 24.8.1992., str. 1.

▼ **M14**

- (b) od 2024. barem svake dvije godine ažurirati popis tako da se uključe operateri zrakoplova koji su naknadno obavljali zrakoplovnu djelatnost navedenu u Prilogu I; ako operater zrakoplova nije obavljao zrakoplovnu djelatnost navedenu u Prilogu I. tijekom četiri uzastopne kalendarske godine koje prethode ažuriranju popisa, taj operater zrakoplova ne uvrštava se na popis.

▼ **M2**

4. U skladu s ► **M9** postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2. ◀ Komisija može razviti smjernice za upravljanje operaterima u skladu s ovom Direktivom, po kojima će se ravnati nadležne države članice.

5. U smislu stavka 1., „bazna godina” za operatera koji je u ► **M9** Uniji ◀ počeo poslovanje nakon 1. siječnja 2006. znači prvu kalendarsku godinu poslovanja, a u svim drugim slučajevima znači kalendarsku godinu koja započinje 1. siječnja 2006.

▼ **M15***Članak 18.b***Pomoć Komisije, EMSA-e i drugih relevantnih organizacija**

1. Za potrebe ispunjavanja svojih obveza iz članka 3.c stavka 4. i članka 3.g, 3.gd, 3.ge, 3.gf, 3.gg i 18.a Komisija, nadležna država članica i upravljačka tijela nadležna za brodarsko društvo mogu zatražiti pomoć od EMSA-e ili neke druge relevantne organizacije te u tu svrhu mogu sklopiti sve odgovarajuće sporazume s tim organizacijama.

2. Komisija, uz pomoć EMSA-e, nastoji razviti odgovarajuće alate i smjernice za olakšavanje i koordinaciju aktivnosti verifikacije i izvršenja u vezi s primjenom ove Direktive na pomorski promet. U mjeri u kojoj je to izvedivo takve smjernice i alati stavljaju se na raspolaganje državama članicama i verifikatorima u svrhu dijeljenja informacija i boljeg osiguranja strogog izvršenja nacionalnih mjera kojima se prenosi ova Direktiva.

▼ **B***Članak 19.***Registri**▼ **M4**

1. Emisijske jedinice izdane od 1. siječnja 2012. nadalje vode se u Registru ► **M9** Unije ◀ za provedbu postupaka povezanih s održavanjem računata otvorenih u državi članici te s dodjelom, predavanjem i poništavanjem emisijskih jedinica u skladu s ► **M9** aktima ◀ Komisije iz stavka 3.

Svaka država članica može provoditi postupke odobrene u skladu s UNFCCC-om ili Kyotskim protokolom.

▼ B

2. Bilo koja osoba može držati emisijske jedinice. Registar je dostupan javnosti i sadržava odvojene račune za bilježenje emisijskih jedinica koje drži pojedina osoba, koja izdaje ili prenosi ili kojoj se izdaju ili prenose emisijske jedinice.

▼ M9

3. Komisija je ovlaštena donositi delegirane akte u skladu s člankom 23. radi dopune ove Direktive utvrđivanjem svih potrebnih zahtjeva u pogledu Registra Unije za razdoblje trgovanja koje započinje 1. siječnja 2013. i za naknadna razdoblja u obliku standardiziranih elektroničkih baza podataka koje sadrže uobičajene podatkovne elemente za praćenje izdavanja, držanja, prijenosa i poništenja emisijskih jedinica, ako je primjenjivo, kao i radi osiguranja javnog pristupa i povjerljivosti prema potrebi. Ti delegirani akti sadržavaju i odredbe kojima se stavljaju na snagu pravila o uzajamnom priznavanju emisijskih jedinica iz sporazumâ o povezivanju sustavâ trgovanja emisijama.

▼ M4

4. ► **M9** Akti ◀ iz stavka 3. sadržavaju odgovarajuće modalitete za Registar ► **M9** Unije ◀, za poduzimanje transakcija i drugih postupaka za provedbu dogovora koji se spominju u članku 25. stavku 1.b. Ti ► **M9** akti ◀ također obuhvaćaju postupke za izmjene i izvanredno upravljanje Registrom ► **M9** Unije ◀ u vezi s pitanjima iz stavka 1. ovog članka. Ona mora sadržavati odgovarajuće modalitete kako bi registar ► **M9** Unije ◀ mogao osigurati da inicijative država članica koje se odnose na poboljšanje učinkovitosti, upravljanje administrativnim troškovima i mjere kontrole kvalitete budu moguće.

▼ B*Članak 20.***Središnji administrator**

1. Komisija određuje središnjeg administratora za vođenje neovisnog dnevnika transakcija i bilježenje izdavanja, prijenosa i poništenja emisijskih jedinica.

2. Središnji administrator automatski provjerava svaku transakciju u registrima kroz neovisnu evidenciju transakcija da bi osigurao da ne bude nepravilnosti u izdavanju, prijenosu i poništenju emisijskih jedinica.

3. Ako se tijekom automatske provjere otkriju nepravilnosti, središnji administrator obavještuje dotičnu državu članicu ili države članice koje ne registriraju predmetnu transakciju ili bilo koju daljnju transakciju vezanu uz dotične emisijske jedinice dok se ne otklone nepravilnosti.

*Članak 21.***Izvješćivanje država članica**

1. Svake godine države članice Komisiji podnose izvješće o primjeni ove Direktive. ► **M4** U tom izvješću posebna se pozornost posvećuje dodjeli emisijskih jedinica, radu registara, primjeni mjera za provedbu

▼ B

praćenja i izvješćivanja, verifikacije i akreditacije te pitanjima vezanima uz usklađenost s ovom Direktivom te za eventualni fiskalni tretman emisijskih jedinica. ◀ Prvo se izvješće šalje Komisiji do 30. lipnja 2005. ▶ **M9** Izvješće se sastavlja na temelju upitnika ili nacрта koje Komisija donosi u obliku provedbenih akata. Ti provedbeni akti donose se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2. ◀ Upitnik ili nacrt šalju se državama članicama najkasnije šest mjeseci prije isteka roka za predaju prvog izvješća.

2. Na temelju izvješća iz stavka 1. Komisija objavljuje izvješće o primjeni ove Direktive u roku od tri mjeseca nakon što primi izvješća od država članica.

▼ M4

3. Komisija organizira razmjenu informacija između nadležnih tijela država članica o promjenama vezanima uz izdavanje emisijskih jedinica, korištenje jedinica ERU i CER u okviru ▶ **M9** EU sustava trgovanja emisijama ◀, rad registara, praćenje, izvješćivanje, verifikaciju, akreditaciju, informacijske tehnologije i usklađenost s ovom Direktivom.

▼ M9

4. Svake tri godine u izvješću iz stavka 1. posebna se pažnja posvećuje i istovjetnim mjerama donesenim za mala postrojenja koja su isključena iz EU sustava trgovanja emisijama. Pitanje istovjetnih mjera donesenih za mala postrojenja uzima se u obzir i pri razmjeni informacija iz stavka 3.

▼ M1*Članak 21.a***Potpora aktivnostima za povećanje kapaciteta**

U skladu s UNFCCC-om, Kyotskim protokolom i svakom od naknadnih odluka koje su usvojene za njihovu provedbu, Komisija i države članice nastoje pružiti potporu aktivnostima za povećanje kapaciteta u zemljama u razvoju i zemljama u tranziciji, kako bi im pomogle u potpunosti iskoristiti mehanizam zajedničke provedbe i mehanizam čistog razvoja na način koji podupire njihove strategije održivog razvoja i olakšale sudjelovanje tijela u izradi i provedbi projekata iz mehanizma zajedničke provedbe i mehanizma čistog razvoja.

▼ M9*Članak 22.***Izmjene prilogâ**

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 23. u vezi s izmjenom, prema potrebi, prilogâ ovoj Direktivi, uz iznimku prilogâ I., II.a i II.b, s obzirom na izvješća iz članka 21. i iskustvo primjene ove Direktive. Prilozi IV. i V. mogu se izmijeniti kako bi se poboljšali praćenje, izvješćivanje i verifikacija emisija.

▼ **M9***Članak 22.a***Postupak odbora**

1. Komisiji pomaže Odbor za klimatske promjene osnovan člankom 26. Uredbe (EU) 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾. Navedeni odbor je odbor u smislu Uredbe (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽²⁾.

2. Pri upućivanju na ovaj stavak primjenjuje se članak 5. Uredbe (EU) br. 182/2011.

Ako odbor ne da nikakvo mišljenje, Komisija ne donosi nacrt provedbenog akta i primjenjuje se članak 5. stavak 4. treći podstavak Uredbe (EU) br. 182/2011.

*Članak 23.***Izvršavanje delegiranja ovlasti**

1. Ovlast za donošenje delegiranih akata dodjeljuje se Komisiji podložno uvjetima utvrđenima u ovom članku.

▼ **M15**

2. Ovlast za donošenje delegiranih akata iz članka 3.c stavka 6., članka 3.d stavka 3., članka 10. stavka 4., članka 10.a stavaka 1., 8. i 8.a, članka 10.b stavka 5., članka 12. stavka 3.b, članka 19. stavka 3., članka 22., članka 24. stavka 3., članka 24.a stavka 1., članka 25.a stavka 1., članka 28.c i članka 30.j stavka 1. dodjeljuje se Komisiji na neodređeno vrijeme počevši od 8. travnja 2018.

3. Europski parlament ili Vijeće u svakom trenutku mogu opozvati delegiranje ovlasti iz članka 3.c stavka 6., članka 3.d stavka 3., članka 10. stavka 4., članka 10.a stavka 1., 8. i 8.a, članka 10.b stavka 5., članka 12. stavka 3.b, članka 19. stavka 3., članka 22., članka 24. stavka 3., članka 24.a stavka 1., članka 25.a stavka 1., članka 28.c i članka 30.j. stavka 1. Odlukom o opozivu prekida se delegiranje ovlasti koje je u njoj navedeno. Opoziv počinje proizvoditi učinke sljedećeg dana od dana objave spomenute odluke u *Službenom listu Europske unije* ili na kasniji dan naveden u spomenutoj odluci. On ne utječe na valjanost delegiranih akata koji su već na snazi.

⁽¹⁾ Uredba (EU) br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. svibnja 2013. o mehanizmu za praćenje i izvješćivanje o emisijama stakleničkih plinova i za izvješćivanje o drugim informacijama u vezi s klimatskim promjenama na nacionalnoj razini i razini Unije te stavljanju izvan snage Odluke br. 280/2004/EZ (SL L 165, 18.6.2013., str. 13.).

⁽²⁾ Uredba (EU) br. 182/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2011. o utvrđivanju pravila i općih načela u vezi s mehanizmima nadzora država članica nad izvršavanjem provedbenih ovlasti Komisije (SL L 55, 28.2.2011., str. 13.).

▼ **M9**

4. Prije donošenja delegiranog akta Komisija se savjetuje sa stručnjacima koje je imenovala svaka država članica u skladu s načelima utvrđenima u Međuinstitucijskom sporazumu o boljoj izradi zakonodavstva od 13. travnja 2016 ⁽¹⁾.

5. Čim donese delegirani akt, Komisija ga istodobno priopćuje Europskom parlamentu i Vijeću.

▼ **M15**

6. Delegirani akt donesen na temelju članka 3.c stavka 6., članka 3.d stavka 3., članka 10. stavka 4., članka 10.a stavka 1., 8. ili 8.a, članka 10.b stavka 5., članka 12. stavka 3.b, članka 19. stavka 3., članka 22, članka 24. stavka 3., članka 24.a stavka 1., članka 25.a stavka 1., članka 28.c ili članka 30.j stavka 1. stupa na snagu samo ako Europski parlament ili Vijeće u roku od dva mjeseca od priopćenja tog akta na njega ne podnesu nikakav prigovor ili ako su prije isteka tog roka i Europski parlament i Vijeće obavijestili Komisiju da neće podnijeti prigovore. Taj se rok produljuje za dva mjeseca na inicijativu Europskog parlamenta ili Vijeća.

▼ **M4***Članak 24.***Postupci za jednostrano uključivanje dodatnih djelatnosti i plinova**▼ **M9**

1. Od 2008. države članice mogu u skladu s ovom Direktivom primjenjivati trgovanje emisijskim jedinicama na djelatnosti i stakleničke plinove koji nisu navedeni u Prilogu I., uzimajući u obzir sve relevantne kriterije, a posebno učinke na unutarnje tržište, moguća narušavanja tržišnog natjecanja, okolišni integritet EU sustava trgovanja emisijama i pouzdanost planiranog sustava praćenja i izvješćivanja, pod uvjetom da uključivanje takvih djelatnosti i stakleničkih plinova odobri Komisija, u skladu s delegiranim aktima koje je Komisija ovlaštena donijeti u skladu s člankom 23.

▼ **M4**

2. Kad se uključivanje dodatnih djelatnosti i plinova odobri, Komisija može istodobno odobriti izdavanje dodatnih emisijskih jedinica i ovlastiti druge države članice za uključivanje tih dodatnih djelatnosti i plinova.

3. Na inicijativu Komisije ili na zahtjev neke države članice mogu se donijeti ► **M9** akti ◀ o praćenju i izvješćivanju o emisijama vezanima uz djelatnosti, postrojenja i stakleničke plinove koji nisu navedeni kao kombinacija u Prilogu I. ako to praćenje i izvješćivanje mogu biti obavljeni s dovoljnom točnošću.

▼ **M9**

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 23. radi dopune ove Direktive u tu svrhu.

⁽¹⁾ SL L 123, 12.5.2016., str. 1.

▼ M4*Članak 24.a***Usklađena pravila za projekte koji smanjuju emisije**▼ M9

1. Uz uključivanja predviđena člankom 24., Komisija može donijeti mjere za izdavanje emisijskih jedinica ili jedinica emisija poveznih s projektima kojima upravljaju države članice i kojima se smanjuju emisije stakleničkih plinova, koje nisu obuhvaćene EU sustavom trgovanja emisijama.

Takve mjere moraju biti usklađene s aktima donesenima na temelju bivšeg članka 11.b stavka 7. kako je bio na snazi prije 8. travnja 2018. Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 23. radi dopune ove Direktive utvrđivanjem postupka koji treba slijediti.

▼ M4

Takve mjere ne smiju imati za posljedicu dvostruko brojanje smanjenja emisija niti ometati poduzimanje drugih mjera u okviru politike smanjivanja emisija koje nisu obuhvaćene ► M9 EU sustavom trgovanja emisijama ◀. Mjere se donose samo u slučajevima kad te emisije nije moguće uključiti u skladu s člankom 24., a pri sljedećem preispitivanju ► M9 EU sustav trgovanja emisijama ◀ razmatra se usklađivanje obuhvaćenosti tih emisija u cijeloj ► M9 Uniji ◀.

▼ M9

_____

▼ M4

3. Država članica može odbiti izdati emisijske jedinice ili jedinice emisija za određene vrste projekata koji smanjuju emisije stakleničkih plinova na njezinom teritoriju.

Takvi se projekti provode na temelju suglasnosti države članice u kojoj se projekt odvija.

▼ B*Članak 25.***Veze s ostalim sustavima trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova**

1. Potrebno je sklopiti sporazume s trećim zemljama utvrđenima u Prilogu B Kyotskom protokolu, koje su ratificirale Protokol, u svrhu uzajamnog priznavanja emisijskih jedinica između ► M9 EU sustava trgovanja emisijama ◀ i drugih sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova, u skladu s pravilima iz članka 300. Ugovora.

▼ M4

1.a. Mogu se sklopiti sporazumi o međusobnom priznavanju emisijskih jedinica između ► M9 EU sustava trgovanja emisijama ◀ i sukladnih obveznih sustava trgovanja emisijama stakleničkih plinova, koji imaju utvrđena ograničenja apsolutnih emisija u drugim zemljama, odnosno saveznim ili regionalnim entitetima.

1.b. S trećim zemljama, odnosno sa saveznim ili regionalnim entitetima, mogu se sklopiti neobvezujući sporazumi o administrativnoj i tehničkoj koordinaciji u vezi s emisijskim jedinicama u ► M9 EU sustavu trgovanja emisijama ◀ ili drugim obveznim sustavima za trgovanje emisijama stakleničkih plinova koji imaju utvrđena ograničenja apsolutnih emisija.

▼ M9
_____**▼ M2***Članak 25.a***Mjere trećih zemalja za smanjivanje utjecaja zrakoplovstva na klimatske promjene**

1. ► **M9** Ako treća zemlja donese mjere za smanjenje učinka koje na klimatske promjene imaju letovi koji započinju u toj trećoj zemlji i završavaju u Uniji, Komisija nakon savjetovanja s tom trećom zemljom i s državama članicama u okviru Odbora iz članka 22.a stavka 1. razmatra mogućnosti za osiguravanje optimalnog međudjelovanja između EU sustava trgovanja emisijama i mjera te zemlje.

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 23. radi izmjene Priloga I. ovoj Direktivi kako bi se omogućilo da letovi koji započinju u dotičnoj trećoj zemlji budu izuzeti iz zrakoplovnih djelatnosti navedenih u Prilogu I. ili kako bi se predvidjele druge izmjene zrakoplovnih djelatnosti navedenih u Prilogu I., izuzev u pogledu područja primjene, koje su nužne zbog sporazuma sklopljenog na temelju članka 218. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. ◀

Komisija može Europskom parlamentu i Vijeću predložiti i bilo kakve druge izmjene ove Direktive.

Isto tako, Komisija može prema potrebi davati preporuke Vijeću za otvaranje pregovora s ciljem zaključivanja sporazuma s predmetnim trećim zemljama, u skladu s člankom 300. stavkom 1. Ugovora.

▼ M14

2. Unija i njezine države članice i dalje nastoje postići dogovore o globalnim mjerama za smanjivanje emisija stakleničkih plinova iz zrakoplovstva u skladu s ciljevima Uredbe (EU) 2021/1119 i Pariškog sporazuma. U svjetlu takvih dogovora, Komisija razmatra postoji li potreba za izmjenama ove Direktive s obzirom na njezinu primjenu na operatere zrakoplova.

3. Komisija donosi provedbeni akt u kojem se navode države osim zemalja EGP-a, Švicarske i Ujedinjene Kraljevine za koje se smatra da primjenjuju CORSIA-u za potrebe ove Direktive, s referentnim vrijednostima iz 2019. za razdoblje od 2021. do 2023. i referentnim vrijednostima od 85 % emisija iz 2019. za svaku godinu od 2024. Taj provedbeni akt donosi se u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2.

4. U odnosu na emisije koje su ispuštene do 31. prosinca 2026. iz letova prema državama ili iz država koje su navedene u provedbenom aktu donesenom na temelju stavka 3. ovog članka, od operatera zrakoplova ne zahtijeva se predaja emisijskih jedinica u skladu s člankom 12. stavkom 3. u pogledu tih emisija.

▼ M14

5. U odnosu na emisije koje su ispuštene do 31. prosinca 2026. iz letova između EGP-a i država koje nisu navedene u provedbenom aktu donesenom na temelju stavka 3. ovog članka, osim letova u Švicarsku i u Ujedinjenu Kraljevinu, od operatera zrakoplova ne zahtijeva se predaja emisijskih jedinica u skladu s člankom 12. stavkom 3. u pogledu tih emisija.

6. U odnosu na emisije iz letova u najmanje razvijene zemlje i male otočne države u razvoju kako ih definiraju Ujedinjeni narodi i letova iz tih zemalja i država, osim onih navedenih u provedbenom aktu donesenom na temelju stavka 3. ovog članka i onih država čiji je BDP po stanovniku jednak ili veći od prosjeka Unije, od operatera zrakoplova ne zahtijeva se predaja emisijskih jedinica u skladu s člankom 12. stavkom 3. u pogledu tih emisija.

7. Ako Komisija utvrdi da je tržišno natjecanje znatno narušeno, primjerice narušavanje koje je uzrokovala treća zemlja koja blaže primjenjuje CORSIA-u u svojem domaćem pravu ili ne izvršava odredbe CORSIA-e jednako prema svim operaterima zrakoplova, što šteti operaterima zrakoplova koji posjeduju svjedodžbu o sposobnosti zračnog prijevoza koju je izdala država članica ili koji su registrirani u državi članici, uključujući najudaljenije regije te pridružena i druga područja te države članice, Komisija donosi provedbene akte radi izuzimanja tih operatera zrakoplova od zahtjeva u vezi s neutralizacijom kako je utvrđeno u članku 12. stavku 9. u pogledu emisija iz letova u te države i iz tih država. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2.

8. Ako operateri zrakoplova koji posjeduju svjedodžbu o sposobnosti zračnog prijevoza koju je izdala država članica ili koji su registrirani u državi članici, uključujući najudaljenije regije te pridružena i druga područja te države članice, obavljaju letove između dviju različitih država navedenih u provedbenom aktu donesenom u skladu sa stavkom 3. ovog članka, uključujući letove između Švicarske, Ujedinjene Kraljevine i država navedenih u provedbenom aktu donesenom u skladu sa stavkom 3. ovog članka, i ako te države dopuštaju operaterima zrakoplova upotrebu drugih jedinica osim jedinica koje se nalaze na popisu donesenom u skladu s člankom 11.a stavkom 8., Komisija je ovlaštena za donošenje provedbenih akata kojima se tim operaterima zrakoplova dopušta upotreba dodatnih vrsta jedinica uz one koje su na tom popisu ili kojima se dopušta da za te operatere nisu obvezujući uvjeti iz članka 11.a stavaka 2. i 3. u pogledu emisija iz takvih letova. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2.

▼ B*Članak 26.***Izmjene Direktive 96/61/EZ**

U članku 9. stavku 3. Direktive 96/61/EZ dodaju se sljedeći podstavci:

▼B

„Ako su emisije stakleničkog plina iz nekog postrojenja navedene u Prilogu I. Direktivi 2003/87/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. listopada 2003. o uspostavi sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova unutar Zajednice i o izmjeni Direktive Vijeća 96/61/EZ (*) u vezi s bilo kojom aktivnošću koja se obavlja u tom postrojenju, dozvola ne sadrži graničnu vrijednost emisije za izravnu emisiju tog plina, osim ako je potrebno osigurati da ne dođe do značajnijeg lokalnog onečišćenja.

Za djelatnosti utvrđene u Prilogu I. Direktivi 2003/87/EZ, države članice mogu odlučiti da ne propišu zahtjeve koji se odnose na energetska učinkovitost s obzirom na jedinice za izgaranje ili druge jedinice koje ispuštaju ugljikov dioksid.

Prema potrebi, nadležna tijela izmjenjuju dozvolu ovisno o slučaju.

Tri prethodna podstavka ne primjenjuju se na postrojenja koja su privremeno isključena iz sustava trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkog plina u Zajednici, u skladu s odredbama članka 27. Direktive 2003/87/EZ.

(*) SL L 275, 25.10.2003., str. 32.”

▼M4*Članak 27.***Izuzeće malih postrojenja koja podliježu jednakim mjerama**

1. Po savjetovanju s operaterom, države članice mogu iz ► **M9** EU sustava trgovanja emisijama ◀ isključiti postrojenja koja su nadležno tijelo izvijestila o emisijama manjim od 25 000 tona ekvivalenta ugljikovog dioksida, pri čemu se u njima odvija proces izgaranja i imaju nazivnu ulaznu toplinsku snagu ispod 35 MW, bez emisija iz biomase, tijekom svake od tri godine koje prethode obavijesti iz točke (a) i na koja se primjenjuju mjere za postizanje ekvivalentnog doprinosa smanjenju emisija ako predmetna država članica ispuni sljedeće uvjete:

- (a) ako Komisiju obavijesti o svakom takvom postrojenju, navodeći ekvivalentne mjere kojima se postiže jednaki doprinos smanjenju emisija i koje se primjenjuju na to postrojenje, prije roka za dostavu popisa postrojenja u skladu s člankom 11. stavkom 1., a najkasnije kad taj popis bude dostavljen Komisiji;
- (b) ako potvrdi da je utvrđen postupak praćenja na temelju kojeg se ocjenjuje je li tijekom bilo koje kalendarske godine neko postrojenje emitiralo 25 000 tona ili više ekvivalenta ugljikovog dioksida, ne računajući emisije iz biomase. Države članice mogu u skladu s člankom 14. dopustiti primjenu pojednostavnjenog postupka praćenja, izvješćivanja i verificiranja za postrojenja čije prosječne godišnje verificirane emisije u razdoblju između 2008. i 2010. godine ne prelaze 5 000 tona;

▼ M4

- (c) ako potvrdi, u slučaju da bilo koje postrojenje u bilo kojoj kalendar-skoj godini emitira 25 000 tona ili više ekvivalenta ugljikovog dioksida, ne računajući emisije iz biomase, ili u slučaju da mjere za postizanje ekvivalentnog doprinosa smanjenju emisija koje se primjenjuju na postrojenje prestanu važiti, da će to postrojenje ponovno biti uključeno u ► **M9** EU sustav trgovanja emisijama ◀;
- (d) ako informacije navedene u točkama (a), (b) i (c) objavi za javnu raspravu.

Ako poduzmu ekvivalentne mjere, isto se tako mogu izuzeti i bolnice.

2. Ako nakon razdoblja od tri mjeseca od datuma objave za javnu raspravu Komisija unutar daljnjih šest mjeseci ne uloži prigovor, isključenje se smatra odobrenim.

Nakon predaje emisijskih jedinica za razdoblje tijekom kojega je postrojenje u ► **M9** EU sustavu trgovanja emisijama ◀ postrojenje se isključuje, a država članica za to postrojenje više ne izdaje besplatne emisijske jedinice u skladu s člankom 10.a.

3. Kad se postrojenje u skladu sa stavkom 1. točkom (c) ponovno uključi u ► **M9** EU sustav trgovanja emisijama ◀, sve emisijske jedinice izdane u skladu s člankom 10.a dodjeljuju se počevši od godine ponovnog uključivanja. Emisijske jedinice izdane tim postrojenjima odbijaju se od količine koju država članica u kojoj se postrojenje nalazi treba prodati na dražbi u skladu s člankom 10. stavkom 2.

▼ M9

Svako takvo postrojenje ostaje u EU sustavu trgovanja emisijama u preostalom razdoblju iz članka 11. stavka 1. tijekom kojeg je ponovno uvedeno.

▼ M4

4. Za postrojenja koja tijekom razdoblja od 2008. do 2012. nisu bila uključena u ► **M9** EU sustav trgovanja emisijama ◀, mogu se primjenjivati pojednostavnjeni zahtjevi u pogledu praćenja, izvješćivanja i verifikacije za utvrđivanje emisija tijekom tri godine prije obavijesti u skladu sa stavkom 1. točkom (a).

▼ M9*Članak 27.a***Neobvezno isključenje postrojenja koja emitiraju manje od 2 500 tona**

1. Države članice mogu iz EU sustava trgovanja emisijama isključiti postrojenja koja su nadležno tijelo dotične države članice izvijestila o emisijama manjim od 2 500 tona ekvivalenta ugljikovog dioksida, ne računajući emisije iz biomase, tijekom svake od tri godine koje prethode obavijesti iz točke (a), pod uvjetom da dotična država članica:

- (a) obavijesti Komisiju o svakom takvom postrojenju prije roka za dostavu popisa postrojenja u skladu s člankom 11. stavkom 1. ili najkasnije kad taj popis bude dostavljen Komisiji;

▼ **M9**

- (b) potvrdi da su utvrđeni pojednostavnjeni postupci praćenja na temelju kojih se ocjenjuje je li tijekom bilo koje kalendarske godine neko postrojenje emitiralo 2 500 tona ili više ekvivalenta ugljikovog dioksida, ne uzimajući u obzir emisije iz biomase;
- (c) potvrdi da će, ako bilo koje postrojenje u bilo kojoj kalendarskoj godini emitira 2 500 tona ili više ekvivalenta ugljikovog dioksida, ne uzimajući u obzir emisije iz biomase, to postrojenje ponovno biti uključeno u EU sustav trgovanja emisijama; i
- (d) stavi informacije navedene u točkama (a), (b) i (c) na raspolaganje javnosti.

2. Ako se postrojenje ponovno uključi u EU sustav trgovanja emisijama u skladu sa stavkom 1. točkom (c) ovog članka, sve emisijske jedinice dodijeljene u na temelju članka 10.a odobravaju se počevši od godine ponovnog uključanja u sustav. Emisijske jedinice dodijeljene takvom postrojenju oduzimaju se od količine koju u skladu s člankom 10. stavkom 2. na dražbi prodaje država članica u kojoj se nalazi postrojenje.

3. Države članice mogu iz EU sustava trgovanja emisijama isključiti i pričuvne ili pomoćne jedinice s manje od 300 radnih sati godišnje u svakoj od triju godina koje prethode obavijesti iz stavka 1. točke (a) pod istim uvjetima kao što je utvrđeno u stavcima 1. i 2.

▼ **M4***Članak 28.***Prilagodbe primjenjive nakon što ►M9 Unija ◀ odobri međunarodni sporazum o klimatskim promjenama**

1. U roku od tri mjeseca nakon što ►M9 Unija ◀ potpiše međunarodni sporazum o klimatskim promjenama koji do 2020. godine treba dovesti do obveznog smanjenja emisija stakleničkih plinova za više od 20 % u usporedbi s razinama iz 1990., što se odražava i u obvezi smanjenja od 30 % utvrđenoj na zasjedanju Europskog vijeća u ožujku 2007., Komisija podnosi izvješće u kojem ocjenjuje sljedeće elemente:

- (a) vrstu mjera dogovorenih u okviru međunarodnih pregovora, kao i obveze u pogledu smanjenja emisija koja se mogu usporediti sa smanjenjima u okviru ►M9 Unije ◀ i na koja su se obvezale druge razvijene zemlje, te obveze gospodarski naprednijih zemalja u razvoju u pogledu odgovarajućeg doprinosa smanjenju emisija, u skladu s njihovim odgovornostima i mogućnostima;
- (b) implikacije međunarodnog sporazuma o klimatskim promjenama i, posljedično, opcije koje su potrebne na razini ►M9 Unije ◀ da bi se ostvario pomak na ambicioznije ciljno smanjenje od 30 % na uravnotežen, transparentan i pravedan način, uzimajući u obzir djelatnosti obavljene u prvom obvezujućem razdoblju prema Kyotskom protokolu;

▼ M4

- (c) konkurentnost industrija ► M9 Unije ◀ s obzirom na rizike od ► C2 izmještanja emisija ugljika ◀;
- (d) utjecaj međunarodnog sporazuma o klimatskim promjenama na druge gospodarske sektore unutar ► M9 Unije ◀;
- (e) ► C2 utjecaj na poljoprivredni sektor ◀ ► M9 Unije ◀, uključujući rizik od ► C2 izmještanja emisija ugljika ◀;
- (f) odgovarajuće modalitete za uključivanje emisija i uklanjanja vezanih uz korištenje zemljišta, prenamjenu korištenja zemljišta i šumarstvo u ► M9 Uniji ◀;
- (g) pošumljavanje, ponovno pošumljavanje, sprečavanje odšumljavanja i degradacije šuma u trećim zemljama u slučaju uspostavljanja bilo kakvog sustava u ovom kontekstu koji je međunarodno priznan;
- (h) potrebu za dodatnim politikama i mjerama na razini ► M9 Unije ◀ s obzirom na obveze ► M9 Unije ◀ i pojedinačnih država članica u pogledu smanjivanja emisija stakleničkih plinova.

2. Na temelju izvješća iz stavka 1. Komisija, prema potrebi, upućuje Europskom parlamentu i Vijeću zakonodavni prijedlog o izmjeni ove Direktive u skladu sa stavkom 1. kako bi nakon što ► M9 Unija ◀ odobri međunarodni sporazum o klimatskim promjenama stupila na snagu direktiva o izmjeni s obzirom na ispunjavanje obveza smanjivanja emisija u okviru tog sporazuma.

Takav se prijedlog mora temeljiti na načelima transparentnosti, gospodarske učinkovitosti i isplativosti, kao i pravednosti i solidarnosti pri raspodjeli mjera koje treba poduzeti svaka država članica.

3. Taj prijedlog, prema potrebi omogućava operaterima da uz jedinice emisija predviđene ovom Direktivom koriste jedinice CER i ERU ili neke druge odobrene jedinice emisija iz trećih zemalja koje su ratificirale međunarodni sporazum o klimatskim promjenama.

4. Prijedlog prema potrebi isto tako uključuje sve druge mjere potrebne za postizanje obveznih smanjenja u skladu sa stavkom 1. na transparentan, uravnotežen i pravedan način te posebno uključuje i provedbene mjere putem kojih se operaterima omogućuje korištenje dodatnih vrsta jedinica emisija iz projekata u okviru ► M9 EU sustava trgovanja emisijama ◀ uz one navedene u stavcima 2. do 5. članka 11.a, odnosno kojima se takvim operaterima prema potrebi omogućuje korištenje drugih mehanizama uspostavljenih u okviru međunarodnog sporazuma o klimatskim promjenama.

5. Prijedlog uključuje i odgovarajuće prijelazne i suspenzivne mjere za razdoblje do stupanja na snagu međunarodnog sporazuma o klimatskim promjenama.

▼ **M14***Članak 28.a***Odstupanja koja se primjenjuju prije obvezne provedbe globalne tržišno utemeljene mjere ICAO-a**

1. Odstupajući od članka 12. stavka 3., članka 14. stavka 3. i članka 16., države članice smatraju zahtjeve utvrđene u tim odredbama ispunjenima i ne poduzimaju nikakve radnje protiv operatera zrakoplova u pogledu:

- (a) svih emisija iz letova u zračne luke smještene u državama izvan EGP-a i iz njih, uz iznimku letova u zračne luke smještene u Ujedinjenoj Kraljevini ili Švicarskoj, svake kalendarske godine od 1. siječnja 2021. do 31. prosinca 2026., podložno preispitivanju iz članka 28.b;
- (b) svih emisija iz letova između zračne luke smještene u nekoj od najudaljenijih regija u smislu članka 349. UFEU-a i zračne luke smještene u nekoj drugoj regiji EGP-a svake kalendarske godine od 1. siječnja 2013. do 31. prosinca 2023., podložno preispitivanju iz članka 28.b.

Za potrebe članaka 11.a, 12. i 14., verificirane emisije iz letova koji ne obuhvaćaju one iz prvog podstavka ovog stavka smatraju se verificiranim emisijama operatera zrakoplova.

2. Odstupajući od članka 3.d. stavka 3., količina emisijskih jedinica koje će svaka država članica ponuditi na dražbi za razdoblje od 1. siječnja 2013. do 31. prosinca 2026. smanjuje se tako da odgovara njezinu udjelu pripisanih emisija iz zrakoplovstva iz letova koji ne podliježu odstupanjima predviđenima u stavku 1. točkama (a) i (b) ovog članka.

3. Odstupajući od članka 3.g, operateri zrakoplova nisu obvezni podnijeti planove praćenja s utvrđenim mjerama za praćenje i prijavljivanje emisija u pogledu letova koji podliježu odstupanjima predviđenima u stavku 1. točkama (a) i (b) ovog članka.

4. Odstupajući od članaka 3.g, 12., 15. i 18.a, ako su ukupne godišnje emisije operatera zrakoplova manje od 25 000 tona CO₂ ili ako su ukupne godišnje emisije operatera zrakoplova manje od 3 000 tona CO₂ iz letova koji nisu navedeni u stavku 1. točkama (a) i (b) ovog članka, njegove emisije smatraju se verificiranim emisijama ako su utvrđene alatom za male emitente koji je odobren na temelju Uredbe Komisije (EU) br. 606/2010⁽¹⁾ i koji je Eurocontrol dopunio podacima iz svojeg programa za podršku sustavu trgovanja emisijama. Države članice mogu provoditi pojednostavnjene postupke za nekomercijalne operatere zrakoplova ako takvi postupci ne pružaju ništa manje preciznosti od alata za male emitente.

⁽¹⁾ Uredba Komisije (EU) br. 606/2010 od 9. srpnja 2010. o odobravanju pojednostavljenog alata Europske agencije za sigurnost zračnog prometa (Eurocontrol) za procjenu potrošnje goriva određenih operatora zrakoplova koji su mali emitenti (SL L 175, 10.7.2010., str. 25.).

▼ M14

5. Stavak 1. ovog članka primjenjuje se na zemlje s kojima je postignut sporazum u skladu s člankom 25. ili 25.a samo u skladu s uvjetima takvog sporazuma.

*Članak 28.b***Izvrješćivanje i preispitivanje koje obavlja Komisija u vezi s provedbom globalne tržišno utemeljene mjere ICAO-a**

1. Komisija prije 1. siječnja 2027., a nakon toga svake tri godine izvješćuje Europski parlament i Vijeće o napretku u pregovorima ICAO-a o provedbi globalne tržišno utemeljene mjere koja se treba primjenjivati na emisije od 2021., a posebice u vezi sa sljedećim:

- (a) relevantnim instrumentima ICAO-a, uključujući standarde i preporučene prakse, kao i napretkom u provedbi svih elemenata skupa mjera ICAO-a radi postizanja dugoročnog željenog globalnog cilja donesenog na 41. skupštini ICAO-a;
- (b) preporukama koje je u vezi s globalnom tržišno utemeljenom mjerom odobrilo Vijeće ICAO-a, uključujući sve moguće promjene referentnih vrijednosti;
- (c) uspostavom globalnog registra;
- (d) domaćim mjerama koje su treće zemlje poduzele za provedbu globalne tržišno utemeljene mjere koju treba primjenjivati na emisije od 2021.;
- (e) razinom sudjelovanja trećih zemalja u neutralizaciji u okviru CORSIA-e, uključujući posljedice njihovih rezervi u pogledu tog sudjelovanja; i
- (f) drugim relevantnim međunarodnim kretanjima i primjenjivim instrumentima, kao i napretkom u smanjenju ukupnih učinaka zrakoplovstva na klimatske promjene.

U skladu s globalnim pregledom stanja iz Pariškog sporazuma Komisija također izvješćuje o naporima koji se ulažu u ostvarivanje dugoročnog željenog globalnog cilja smanjenja CO₂ emisija iz sektora zrakoplovstva na nultu neto razinu do 2050., procijenjenog u skladu s kriterijima iz prvog podstavka, točaka od (a) do (f).

2. Komisija do 1. srpnja 2026. podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću u kojem procjenjuje okolišni integritet globalne tržišno utemeljene mjere ICAO-a, uključujući njezinu opću ambiciju u vezi s ciljevima iz Pariškog sporazuma, razinu sudjelovanja u neutralizaciji u okviru CORSIA-e, njezinu izvršivost, transparentnost, sankcije za neusklađenost, postupke za sudjelovanje javnosti, kvalitetu jedinica za neutralizaciju emisija, praćenje, izvrješćivanje i verifikaciju emisija, registre, odgovornost te pravila o upotrebi biogoriva. Komisija to izvješće objavljuje također do 1. srpnja 2026.

▼ **M14**

3. Uz Komisijino izvješće iz stavka 2., ako je primjereno, prilaže se zakonodavni prijedlog radi izmjene ove Direktive, na način koji je u skladu s ciljem Pariškog sporazuma u pogledu temperature, obvezom Unije u pogledu smanjenja emisija stakleničkih plinova u cijelom gospodarstvu za 2030. i ciljem postizanja klimatske neutralnosti najkasnije do 2050., i s ciljem očuvanja okolišnog integriteta i djelotvornosti klimatskog djelovanja Unije. Popratni prijedlog, prema potrebi, uključuje primjenu EU sustava trgovanja emisijama na odlazne letove iz zračnih luka smještenih u državama EGP-a do zračnih luka smještenih izvan EGP-a od siječnja 2027. i isključuje dolazne letove iz zračnih luka smještenih izvan EGP-a ako se u izvješću iz stavka 2., pokaže da:

- (a) skupština ICAO-a do 31. prosinca 2025. nije ojačala CORSIA-u u skladu s postizanjem svojeg dugoročnog željenog globalnog cilja radi postizanja ciljeva Pariškog sporazuma; ili
- (b) države navedene u provedbenom aktu donesenom na temelju članka 25.a stavka 3. predstavljaju manje od 70 % emisija iz međunarodnog zrakoplovstva na temelju najnovijih dostupnih podataka.

U priloženom prijedlogu se također, prema potrebi, operaterima zrakoplova dopušta da odbiju sve troškove nastale neutralizacijom u okviru CORSIA-e na tim linijama kako bi se izbjeglo dvostruko naplaćivanje. Ako uvjeti iz prvog podstavka, točaka (a) i (b) ovog stavka nisu ispunjeni, prijedlogom se mijenja ova Direktiva, prema potrebi, kako bi se EU sustav trgovanja emisijama nastavio primjenjivati samo na letove unutar EGP-a, na letove u Švicarsku i Ujedinjenu Kraljevinu te na letove u države koje nisu navedene u provedbenom aktu donesenom na temelju članka 25.a stavka 3.

▼ **M9***Članak 28.c***Odredbe za praćenje, izvješćivanje i verifikaciju u svrhu globalne tržišno utemeljene mjere**

Komisija je ovlaštena donijeti delegirane akte u skladu s člankom 23. radi dopune ove Direktive u pogledu odgovarajućeg praćenja, izvješćivanja i verifikacije emisija u svrhu provedbe globalne tržišno utemeljene mjere ICAO-a za sve linije koje su njome obuhvaćene. Ti delegirani akti temelje se na relevantnim instrumentima koji se donose u okviru ICAO-a, njima se izbjegava bilo kakvo narušavanje tržišnog natjecanja, usklađene su s načelima sadržanima u aktima iz članka 14. stavka 1. te se njima osigurava da se podnesena izvješća o emisijama verificiraju u skladu s načelima i kriterijima za verifikaciju utvrđenima u članku 15.

▼ **M15***Članak 29.***Izvješće za osiguravanje boljeg funkcioniranja tržišta ugljika**

Ako redovita izvješća o tržištu ugljika iz članka 10. stavaka 5. i 6. sadržavaju dokaze da tržište ugljika ne funkcionira pravilno, Komisija u roku od tri mjeseca o tome podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću. Izvješću se prema potrebi mogu priložiti zakonodavni prijedlozi čiji je cilj povećanje transparentnosti i integriteta tržišta ugljika, uključujući povezana tržišta izvedenica, te korektivne mjere za poboljšanje njegova funkcioniranja te unapređenje sprečavanja i otkrivanja aktivnosti zlouporabe tržišta.

*Članak 29.a***Mjere u slučaju prekomjernih fluktuacija cijena**

1. Ako je prosječna cijena emisijskih jedinica za prethodnih šest kalendarskih mjeseci više od 2,4 puta veća od prosječne cijene emisijskih jedinica za prethodno dvogodišnje referentno razdoblje, 75 milijuna emisijskih jedinica oslobađa se iz rezerve za stabilnost tržišta u skladu s člankom 1. stavkom 7. Odluke (EU) 2015/1814.

Cijena emisijskih jedinica iz prvog podstavka ovog stavka jest, za emisijske jedinice obuhvaćene poglavljima II. i III., cijena s dražbi provedenih u skladu s delegiranim aktima donesenima na temelju članka 10. stavka 4.

Prethodno dvogodišnje referentno razdoblje iz prvog podstavka jest dvogodišnje razdoblje koje završava prije prvog mjeseca razdoblja od šest kalendarskih mjeseci iz tog podstavka.

Ako je ispunjen uvjet iz prvog podstavka ovog stavka, a stavak 2. nije primjenjiv, Komisija u *Službenom listu Europske unije* o tome objavljuje obavijest u kojoj navodi datum kada je uvjet ispunjen.

Komisija u prva tri radna dana svakog mjeseca objavljuje prosječnu cijenu emisijskih jedinica za prethodnih šest kalendarskih mjeseci i prosječnu cijenu emisijskih jedinica za prethodno dvogodišnje referentno razdoblje. Ako uvjet iz prvog podstavka nije ispunjen, Komisija objavljuje i razinu koju bi prosječna cijena emisijskih jedinica trebala dosegnuti u sljedećem mjesecu kako bi se uvjet iz tog podstavka ispunio.

2. Ako je uvjet za oslobađanje emisijskih jedinica iz rezerve za stabilnost tržišta na temelju stavka 1. ispunjen, uvjet iz tog stavka ne smatra se ponovno ispunjenim najmanje dvanaest mjeseci nakon završetka prethodnog oslobađanja.

3. Detaljni mehanizmi za primjenu mjera iz stavka 1. i 2. ovog članka utvrđuju se u delegiranim aktima iz članka 10. stavka 4.

▼ M9*Članak 30.***Preispitivanje s obzirom na provedbu Pariškog sporazuma i kretanja u vezi s tržištima ugljika u drugim velikim gospodarstvima****▼ M15**

1. Ova Direktiva redovito se preispituje s obzirom na međunarodna kretanja i uložene napore za postizanje dugoročnih ciljeva Pariškog sporazuma i sve relevantne obveze koje proistječu iz konferencija strana Okvirne konvencije Ujedinjenih naroda o promjeni klime.

2. Mjere potpore određenim energetske intenzivnim industrijama koje mogu podlijegati izmještanju emisija ugljika iz članaka 10.a i 10.b ove Direktive također se preispituju s obzirom na mjere klimatske politike u drugim velikim gospodarstvima. Komisija s time u vezi ujedno razmatra bi li trebalo dodatno uskladiti mjere koje se odnose na nadoknadu neizravnih troškova. Mjere primjenjive na sektore obuhvaćene CBAM-om preispituju se u svjetlu primjene Uredbe (EU) 2023/956. Prije 1. siječnja 2028., kao i svake dvije godine nakon toga u okviru svojih izvješća Europskom parlamentu i Vijeću u skladu s člankom 30. stavkom 6. te uredbe, Komisija procjenjuje učinak CBAM-a na rizik od izmještanja emisija ugljika, među ostalim u odnosu na izvoz.

U izvješću se procjenjuje potreba za poduzimanjem dodatnih mjera, uključujući zakonodavne mjere, za rješavanje rizika od izmještanja emisija ugljika. Izvješću se prema potrebi prilaže zakonodavni prijedlog.

3. Komisija izvješćuje Europski parlament i Vijeće u kontekstu svakog globalnog pregleda stanja dogovorenog u okviru Pariškog sporazuma, posebno u pogledu potrebe za dodatnim politikama i mjerama Unije s ciljem potrebnih smanjenja stakleničkih plinova Unije i njezinih država članica, među ostalim vezano za linearni faktor iz članka 9. ove Direktive. Komisija prema potrebi može podnijeti zakonodavne prijedloge Europskom parlamentu i Vijeću radi izmjene ove Direktive, posebno kako bi se osigurala usklađenost s ciljem klimatske neutralnosti utvrđenim u članku 2. stavku 1. Uredbe (EU) 2021/1119 i klimatskim ciljevima Unije utvrđenima u članku 4. te uredbe. Pri izradi zakonodavnih prijedloga Komisija u tu svrhu razmatra, među ostalim, predviđeni okvirni proračun Unije za stakleničke plinove za razdoblje od 2030. do 2050. kako je navedeno u članku 4. stavku 4. te uredbe.

▼ M9

4. Komisija prije 1. siječnja 2020. predstavlja ažuriranu analizu učinaka zrakoplovstva koji nisu povezani s emisijama CO₂, kojoj se prema potrebi prilaže prijedlog o najboljem načinu hvatanja ukoštac s tim učincima.

▼ M15

5. Komisija do 31. srpnja 2026. izvješćuje Europski parlament i Vijeće o sljedećim pitanjima, popraćeno prema potrebi zakonodavnim prijedlogom i procjenom učinka:

▼ M15

- (a) kako bi se mogle uzeti u obzir negativne emisije koje proizlaze iz stakleničkih plinova koji su uklonjeni iz atmosfere te sigurno i trajno uskladišteni i kako bi se te negativne emisije mogle obuhvatiti trgovanjem emisijama, ako je to primjereno, uključujući jasno područje primjene i stroge kriterije za takvo obuhvaćanje i zaštitne mjere kako bi se osiguralo da se takvim uklanjanjima ne neutraliziraju potrebna smanjenja emisija u skladu s klimatskim ciljevima Unije utvrđenima u Uredbi (EU) 2021/1119;
- (b) izvedivost snižavanja praga ukupne nazivne ulazne toplinske snage od 20 MW za djelatnosti iz Priloga I. od 2031.;
- (c) jesu li sve emisije stakleničkih plinova obuhvaćene ovom Direktivom stvarno uzete u obzir i je li djelotvorno dvostruko računanje; posebno, ocjenjuje uzimanje u obzir emisija stakleničkih plinova za koje se smatra da su uhvaćene i iskorištene u proizvodnju na način različit od onog iz članka 12. stavka 3.b.

6. Pri preispitivanju ove Direktive Komisija u skladu sa stavcima 1., 2. i 3. ovog članka analizira kako se mogu uspostaviti veze između EU sustava trgovanja emisijama i drugih tržišta ugljika, a da se pritom ne ometa postizanje cilja klimatske neutralnosti i klimatskih ciljeva Unije utvrđenih u Uredbi (EU) 2021/1119.

7. Komisija do 31. srpnja 2026. podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću u kojem ocjenjuje izvedivost uključivanja postrojenja spalionica komunalnog otpada u EU sustav trgovanja emisijama, među ostalim radi njihova uključivanja od 2028. i procjene moguće potrebe za mogućnošću da se država članica izuzme od sudjelovanja do 31. prosinca 2030. U tom pogledu Komisija uzima u obzir važnost svih sektora koji doprinose smanjenju emisija te moguće preusmjerenju otpada prema njegovu zbrinjavanju odlaganjem na odlagališta u Uniji i izvoz otpada u treće zemlje. Osim toga, Komisija uzima u obzir relevantne kriterije kao što su učinci na unutarnje tržište, moguće narušavanje tržišnog natjecanja, integritet okoliša, usklađenost s ciljevima Direktive 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ te pouzdanost i točnost u pogledu praćenja i izračuna emisija. Komisija prema potrebi i ne dovodeći u pitanje članak 4. te direktive, prilaže tom izvješću zakonodavni prijedlog radi primjene odredaba ovog poglavlja na dozvole za emisije stakleničkih plinova te dodjelu i izdavanje dodatnih emisijskih jedinica za postrojenja spalionice komunalnog otpada te kako bi se spriječilo moguće preusmjerenje otpada.

⁽¹⁾ Direktiva 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenoga 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L 312, 22.11.2008., str. 3.).

▼ M15

U izvješću iz prvog podstavka Komisija također ocjenjuje mogućnost uključivanja u EU sustav trgovanja emisijama drugih procesa gospodarenja otpadom, posebno odlagališta otpada koja stvaraju emisije metana i didušikova oksida u Uniji. Komisija prema potrebi tom izvješću može priložiti zakonodavni prijedlog za uključivanje drugih takvih procesa gospodarenja otpadom u EU sustav trgovanja emisijama.

▼ M14

8. Komisija 2026. u izvješće predviđeno u članku 10. stavku 5. uključuje sljedeće elemente:

- (a) evaluaciju učinaka letova kraćih od 1 000 km na okoliš i klimu i razmatranje mogućnosti za smanjenje tih učinaka, uključujući ispitivanje dostupnih alternativnih načina javnog prijevoza i povećanu upotrebu održivih zrakoplovnih goriva;
- (b) evaluaciju učinaka na okoliš i klimu letova koje obavljaju operateri izuzeti na temelju točke (h) ili (k) iz unosa „Zrakoplovstvo” u stupcu „Djelatnosti” u tablici u Prilogu I. te razmatranja mogućnosti smanjenja tih učinaka;
- (c) evaluaciju socijalnih učinaka ove Direktive u sektoru zrakoplovstva, među ostalim na radnu snagu u tom sektoru i troškove putovanja zrakoplovom; i
- (d) evaluaciju zračne povezanosti otoka i udaljenih područja, uključujući razmatranje konkurentnosti i izmještanja ugljika, kao i učinaka na okoliš i klimu.

Izvješće predviđeno u članku 10. stavku 5., prema potrebi, također se uzima u obzir pri budućoj reviziji ove Direktive.

▼ M15

CHAPTER IVa

Sustav trgovanja emisijama za sektore zgrada i cestovnog prometa te dodatne sektore

*Članak 30.a***Područje primjene**

Odredbe ovog poglavlja primjenjuju se na emisije, dozvole za emisije stakleničkih plinova, izdavanje i predaju emisijskih jedinica, praćenje, izvješćivanje i verifikaciju u pogledu djelatnosti iz Priloga III. Ovo poglavlje ne primjenjuje se na emisije obuhvaćene poglavljima II. i III.

▼ **M15***Članak 30.b***Dozvole za emisije stakleničkih plinova**

1. Države članice osiguravaju da od 1. siječnja 2025. nijedan regulirani subjekt ne obavlja djelatnost iz Priloga III. osim ako ima dozvolu koju je izdalo nadležno tijelo u skladu sa stavcima 2. i 3. ovog članka.

2. Zahtjev za dozvolu za emisije stakleničkih plinova iz ovog poglavlja, koji regulirani subjekt podnosi nadležnom tijelu na temelju stavka 1. ovog članka, sadržava barem opis:

- (a) reguliranog subjekta;
- (b) vrste goriva koja pušta u potrošnju i koja se upotrebljavaju za izgaranje u sektorima iz Priloga III. te sredstava putem kojih ta goriva pušta u potrošnju;
- (c) krajnje upotrebe ili krajnjih upotreba goriva puštenih u potrošnju za djelatnost iz Priloga III.;
- (d) mjera planiranih za praćenje emisija i izvješćivanje o njima u skladu s provedbenim aktima iz članaka 14. i 30.f;
- (e) netehničkog sažetka informacija iz točaka od (a) do (d) ovog stavka.

3. Nadležno tijelo izdaje dozvolu za emisije stakleničkih plinova kojom se reguliranom subjektu iz stavka 1. ovog članka daje odobrenje za djelatnost iz Priloga III. ako smatra da subjekt može pratiti emisije koje odgovaraju količinama goriva koje se u skladu s Prilogom III. puštaju u potrošnju i izvješćivati o njima.

4. Dozvole za emisije stakleničkih plinova sadržavaju barem sljedeće:

- (a) naziv i adresu reguliranog subjekta;
- (b) opis sredstava putem kojih regulirani subjekt goriva pušta u potrošnju u sektorima obuhvaćenima ovim poglavljem;
- (c) popis goriva koja regulirani subjekt pušta u potrošnju u sektorima obuhvaćenima ovim poglavljem;
- (d) plan praćenja koji ispunjava zahtjeve utvrđene u provedbenim aktima iz članka 14.;
- (e) zahtjeve izvješćivanja utvrđene u provedbenim aktima iz članka 14.;

▼ M15

- (f) obvezu predaje emisijskih jedinica izdanih na temelju ovog poglavlja u visini ukupnih emisija u svakoj kalendarskoj godini, verificiranih u skladu s člankom 15., do roka utvrđenog u članku 30.e stavku 2.

5. Države članice mogu reguliranim subjektima dopustiti ažuriranje planova praćenja bez mijenjanja dozvole. Regulirani subjekti dužni su nadležnom tijelu podnijeti sve ažurirane planove praćenja na odobrenje.

6. Regulirani subjekt obavješćuje nadležno tijelo o svim planiranim promjenama prirode svoje djelatnosti ili goriva koje pušta u potrošnju, što može zahtijevati ažuriranje dozvole za emisije stakleničkih plinova. Nadležno tijelo prema potrebi ažurira dozvolu u skladu s provedbenim aktima iz članka 14. Ako dođe do promjene osobe reguliranog subjekta obuhvaćenog ovim poglavljem, nadležno tijelo ažurira dozvolu te unosi naziv i adresu novog reguliranog subjekta.

*Članak 30.c***Količina emisijskih jedinica na razini Unije**

1. Količina emisijskih jedinica na razini Unije koja se od 2027. svake godine izdaje na temelju ovog poglavlja linearno se smanjuje počevši od 2024. Vrijednost za 2024. definira se kao granične vrijednosti emisija za 2024. godinu koje su izračunane na temelju referentnih emisija iz članka 4. stavka 2. Uredbe (EU) 2018/842 Europskog parlamenta i Vijeća⁽¹⁾ za sektore obuhvaćene ovim poglavljem i primjenom putanje linearnog smanjenja za sve emisije u okviru područja primjene te uredbe. Količina se nakon 2024. svake godine smanjuje za linearni faktor smanjenja od 5,10 %. Komisija do 1. siječnja 2025. objavljuje količinu emisijskih jedinica na razini Unije za 2027.

2. Količina emisijskih jedinica na razini Unije koja se od 2028. svake godine izdaje na temelju ovog poglavlja linearno se smanjuje od 2025. na temelju prosječnih emisija o kojima je izviješteno na temelju ovog poglavlja za godine od 2024. do 2026. Količina emisijskih jedinica smanjuje se za linearni faktor smanjenja od 5,38 %, osim ako se primjenjuju uvjeti utvrđeni u točki 1. Priloga III.a, u kojem slučaju se količina smanjuje za linearni faktor smanjenja prilagođen u skladu s pravilima utvrđenima u točki 2. Priloga III.a. Komisija do 30. lipnja 2027. mora objaviti količinu emisijskih jedinica na razini Unije za 2028. i prema potrebi prilagođeni linearni faktor smanjenja.

⁽¹⁾ Uredba (EU) 2018/842 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2018. o obvezujućem godišnjem smanjenju emisija stakleničkih plinova u državama članicama od 2021. do 2030. kojim se doprinosi mjerama u području klime za ispunjenje obveza u okviru Pariškog sporazuma i izmjeni Uredbe (EU) br. 525/2013 (SL L 156, 19.6.2018., str. 26.).

▼ M15

3. Količina emisijskih jedinica na razini Unije izdanih na temelju ovog poglavlja prilagođava se za svaku godinu od 2028. kako bi se nadoknadila količina emisijskih jedinica predanih u slučajevima u kojima nije bilo moguće izbjeći dvostruko računanje emisija ili ako su emisijske jedinice predane za emisije koje nisu obuhvaćene ovim poglavljem kako je navedeno u članku 30.f stavku 5. Prilagodba odgovara ukupnoj količini emisijskih jedinica obuhvaćenih ovim poglavljem koje su nadoknađene u relevantnoj godini izvješćivanja u skladu s provedbenim aktima iz članka 30.f stavka 5. drugog podstavka.

4. Država članica koja na temelju članka 30.j jednostrano proširi djelatnost iz Priloga III. na sektore koji nisu navedeni u tom Prilogu osigurava da dotični regulirani subjekt do 30. travnja relevantne godine relevantnom nadležnom tijelu podnese propisno potkrijepljeno izvješće u skladu s odredbama članka 30.f. Ako su dostavljeni podaci propisno potkrijepljeni, nadležno tijelo o tome obavješćuje Komisiju do 30. lipnja relevantne godine. Količina emisijskih jedinica koje se izdaju na temelju stavka 1. ovog članka prilagođava se uzimajući u obzir propisno potkrijepljena izvješća koja su podnijeli regulirani subjekti.

*Članak 30.d***Prodaja emisijskih jedinica na dražbi za djelatnost iz Priloga III.**

1. Emisijske jedinice obuhvaćene ovim poglavljem prodaju se na dražbi od 2027., osim ako se ne unose u rezervu za stabilnost tržišta utvrđenu Odlukom (EU) 2015/1814. Emisijske jedinice obuhvaćene ovim poglavljem na dražbi se prodaju odvojeno od emisijskih jedinica obuhvaćenih poglavljima II. i III. ove Direktive.

2. Emisijske jedinice iz ovog poglavlja počinju se prodavati na dražbi 2027., i to količina koja odgovara 130 % količine za prodaju na dražbi za 2027. utvrđene na temelju količine emisijskih jedinica na razini Unije za tu godinu te pojedinačnih udjela koji će biti prodani na dražbi i količina za prodaju na dražbi u skladu sa stavcima od 3. do 6. ovog članka. Dodatnih 30 % za prodaju na dražbi upotrebljava se samo za predaju emisijskih jedinica na temelju članka 30.e stavka 2. i mogu se prodati na dražbi do 31. svibnja 2028. Dodatnih 30 % oduzima se od količina za prodaju na dražbi za razdoblje od 2029. do 2031. Uvjeti za prodaje na dražbi predviđene u ovom stavku utvrđuju se u skladu sa stavkom 7. ovog članka i člankom 10. stavkom 4.

U skladu s člankom 1.a stavkom 3. Odluke (EU) 2015/1814 600 milijuna emisijskih jedinica obuhvaćenih ovim poglavljem 2027. postaju sredstva u rezervi za stabilnost tržišta.

3. Na dražbi se prodaje 150 milijuna emisijskih jedinica izdanih na temelju ovog poglavlja i svi prihodi od tih dražbi stavljaju se na raspolaganje Socijalnom fondu za klimatsku politiku uspostavljenom Uredbom (EU) 2023/955 do 2032.

▼ M15

4. Od preostale količine emisijskih jedinica i kako bi se, zajedno s prihodima od emisijskih jedinica iz stavka 3. ovog članka i članka 10.a stavka 8.b ove Direktive, ostvario maksimalan iznos od 65 000 000 000 EUR, Komisija osigurava da se na dražbi proda dodatna količina emisijskih jedinica obuhvaćenih ovim poglavljem i da se prihodi od tih dražbi stave na raspolaganje Socijalnom fondu za klimatsku politiku uspostavljenom Uredbom (EU) 2023/955, do 2032.

Komisija osigurava da se emisijske jedinice namijenjene Socijalnom fondu za klimatsku politiku iz stavka 3. ovog članka i ovog stavka prodaju na dražbi u skladu s načelima i modalitetima iz članka 10. stavka 4. i s delegiranim aktima donesenima na temelju tog članka.

Prihodi od prodaje na dražbi emisijskih jedinica iz stavka 3. ovog članka i ovog stavka čine vanjske namjenske prihode u skladu s člankom 21. stavkom 5. Uredbe (EU, Euratom) 2018/1046 i upotrebljavaju se u skladu s pravilima koja se primjenjuju na Socijalni fond za klimatsku politiku.

Godišnji iznos dodijeljen Socijalnom fondu za klimatsku politiku u skladu s člankom 10.a stavkom 8.b, stavkom 3. ovog članka i ovim stavkom ne smije premašiti:

- (a) za 2026., 4 000 000 000 EUR;
- (b) za 2027., 10 900 000 000 EUR;
- (c) za 2028., 10 500 000 000 EUR;
- (d) za 2029., 10 300 000 000 EUR;
- (e) za 2030., 10 100 000 000 EUR;
- (f) za 2031., 9 800 000 000 EUR;
- (g) za 2032., 9 400 000 000 EUR.

Ako se sustav trgovanja emisijama uspostavljen u skladu s ovim poglavljem odgodi do 2028. na temelju članka 30.k, maksimalni iznos koji se stavlja na raspolaganje Socijalnom fondu za klimatsku politiku u skladu s prvim podstavkom ovog stavka iznosi 54 600 000 000 EUR. U tom slučaju godišnji iznosi dodijeljeni Socijalnom fondu za klimatsku politiku ne premašuju kumulativno 4 000 000 000 EUR za godine 2026. i 2027., a za razdoblje od 1. siječnja 2028. do 31. prosinca 2032. relevantni godišnji iznos ne smije premašiti:

- (a) za 2028., 11 400 000 000 EUR;
- (b) za 2029., 10 300 000 000 EUR;
- (c) za 2030., 10 100 000 000 EUR;
- (d) za 2031., 9 800 000 000 EUR;
- (e) za 2032., 9 000 000 000 EUR.

▼ M15

Članak 10.a stavak 8.b ove Direktive, stavak 3. ovog članka i ovaj stavak nisu primjenjivi ako se utvrdi da prihod ostvaren prodajom na dražbi iz stavka 5. ovog članka čini vlastita sredstva u skladu s člankom 311. trećim stavkom UFEU-a.

5. Države članice na dražbi prodaju ukupnu količinu emisijskih jedinica obuhvaćenih ovim poglavljem nakon oduzimanja količina iz stavaka 3. i 4. ovog članka te je raspodjeljuju među sobom u udjelima koji su jednaki udjelu referentnih emisija iz članka 4. stavka 2. Uredbe (EU) 2018/842 za kategorije izvora emisija iz drugog odlomka podtočka (b), (c) i (d) Priloga III. ovoj Direktivi za prosjek dotične države članice u razdoblju od 2016. do 2018. nakon sveobuhvatnog preispitivanja u skladu s člankom 4. stavkom 3. te uredbe.

6. Države članice određuju način na koji će upotrijebiti prihode ostvarene prodajom emisijskih jedinica iz stavka 5. ovog članka na dražbi, osim za prihode koji čine vanjske namjenske prihode u skladu sa stavkom 4. ovog članka ili prihode koji su utvrđeni kao vlastita sredstva u skladu s člankom 311. trećim stavkom UFEU-a i uneseni u proračun Unije. Države članice upotrebljavaju svoje prihode ili ekvivalent financijske vrijednosti tih prihoda za jednu ili više svrha iz članka 10. stavka 3. ove Direktive, dajući prednost aktivnostima koje mogu doprinijeti rješavanju socijalnih aspekata trgovanja emisijama u skladu s ovim poglavljem, ili za jednu ili više sljedećih svrha:

- (a) mjere za doprinošenje dekarbonizaciji grijanja i hlađenja zgrada ili smanjenju energetske potrebe zgrada, uključujući integraciju obnovljivih izvora energije i povezanih mjera u skladu s člankom 7. stavkom 11. te člancima 12. i 20. Direktive 2012/27/EU, kao i mjere za pružanje financijske potpore kućanstvima s niskim dohotkom u zgradama s najlošijim svojstvima;
- (b) mjere za ubrzanje uvođenja vozila s nultom stopom emisija ili pružanje financijske potpore uvođenju potpuno interoperabilne infrastrukture punjenja gorivom i punjenja strujom za vozila s nultom stopom emisija, ili mjere za poticanje prelaska na javni prijevoz i poboljšanje multimodalnosti ili za pružanje financijske potpore za rješavanje socijalnih aspekata u pogledu korisnika prijevoza s niskim i srednjim dohotkom;
- (c) financiranje svojih socijalnih planova za klimatsku politiku u skladu s člankom 15. Uredbe (EU) 2023/955;
- (d) pružanje financijske naknade krajnjim potrošačima goriva u slučajevima u kojima nije bilo moguće izbjeći dvostruko računanje emisija ili ako su emisijske jedinice predane za emisije koje nisu obuhvaćene ovim poglavljem kako je navedeno u članku 30.f stavku 5.

▼ M15

Smatra se da države članice ispunjavaju odredbe ovog stavka ako imaju i primjenjuju politike fiskalne ili financijske potpore ili regulatorne politike kojima se potiče davanje financijske potpore, pri čemu je ta potpora uspostavljena u svrhe navedene u prvom podstavku ovog stavka i vrijednost joj je jednaka prihodima iz tog podstavka, ostvarenima prodajom na dražbi emisijskih jedinica iz ovog poglavlja.

Države članice obavješćuju Komisiju o upotrebi prihoda i mjerama poduzetima u skladu s ovim stavkom uključivanjem tih informacija u svoja izvješća koja podnose u skladu s Uredbom (EU) 2018/1999.

7. Članak 10. stavci 4. i 5. primjenjuju se na emisijske jedinice izdane na temelju ovog poglavlja.

*Članak 30.e***Prijenos, predaja i poništavanje emisijskih jedinica**

1. Članak 12. primjenjuje se na emisije, regulirane subjekte i emisijske jedinice obuhvaćene ovim poglavljem, uz iznimku stavaka 3. i 3.a, stavka 4. druge i treće rečenice te stavka 5. tog članka. U tu svrhu:

- (a) svako upućivanje na emisije smatra se upućivanjem na emisije obuhvaćene ovim poglavljem;
- (b) svako upućivanje na operatere postrojenja smatra se upućivanjem na regulirane subjekte obuhvaćene ovim poglavljem;
- (c) svako upućivanje na emisijske jedinice smatra se upućivanjem na emisijske jedinice obuhvaćene ovim poglavljem.

2. Države članice osiguravaju da od 1. siječnja 2028. regulirani subjekt svake godine do 31. svibnja preda određenu količinu emisijskih jedinica obuhvaćenih ovim poglavljem, odnosno u visini ukupnih emisija reguliranog subjekta u prethodnoj kalendarskoj godini, verificiranih u skladu s člancima 15. i 30.f., koje odgovaraju količini goriva puštenih u potrošnju u skladu s Prilogom III., te da se te emisijske jedinice potom ponište.

3. Do 31. prosinca 2030., odstupajući od stavaka 1. i 2. ovog članka, ako regulirani subjekt s poslovnim nastanom u određenoj državi članici podliježe nacionalnom porezu na ugljik koji je na snazi za godine od 2027. do 2030. i koji obuhvaća djelatnost iz Priloga III., nadležno tijelo dotične države članice može izuzeti taj regulirani subjekt od obveze predaje emisijskih jedinica na temelju stavka 2. ovog članka za određenu referentnu godinu, pod uvjetom da:

▼ M15

- (a) predmetna država članica obavijesti Komisiju do 31. prosinca 2023. o tom nacionalnom porezu na ugljik, a nacionalni propis kojim se utvrđuju porezne stope primjenjive za godine od 2027. do 2030. do tog je trenutka stupio na snagu; dotična država članica obavješćuje Komisiju o svim kasnijim promjenama nacionalnog poreza na ugljik;
- (b) za referentnu godinu, nacionalni porez na ugljik dotične države članice koji je taj regulirani subjekt stvarno platio viši je od prosječne konačne dražbovne cijene sustava trgovanja emisijama uspostavljenog u skladu s ovim poglavljem;
- (c) regulirani subjekt u potpunosti ispunjava obveze iz članka 30.b o dozvolama za emisije stakleničkih plinova i članka 30.f o praćenju svojih emisija, izvješćivanju o njima i njihovoj verifikaciji;
- (d) dotična država članica do 31. svibnja godine nakon referentne godine Komisiju obavijesti o primjeni svakog takvog izuzeća i odgovarajućoj količini emisijskih jedinica koje treba poništiti u skladu s točkom (g) ovog podstavka te delegiranim aktima donesenima na temelju članka 10. stavka 4.;
- (e) Komisija ne uloži prigovor na primjenu odstupanja na temelju neusklađenosti prijavljene mjere s uvjetima utvrđenima u ovom stavku, i to u roku od tri mjeseca od obavijesti iz točke (a) ovog podstavka ili u roku od mjesec dana od obavijesti za relevantnu godinu iz točke (d) ovog podstavka;
- (f) predmetna država članica ne prodaje na dražbi količinu emisijskih jedinica iz članka 30.d stavka 5. za određenu referentnu godinu dok se količina emisijskih jedinica koje treba poništiti u skladu s ovim stavkom ne utvrdi u skladu s točkom (g) ovog podstavka; dotična država članica ne prodaje nijedan dio dodatne količine emisijskih jedinica na dražbi u skladu s člankom 30.d stavkom 2. prvim podstavkom;
- (g) dotična država članica poništi količinu emisijskih jedinica iz ukupne količine emisijskih jedinica iz članka 30.d stavka 5. koje prodaje na dražbi za referentnu godinu, koja je jednaka verificiranim emisijama tog reguliranog subjekta u skladu s ovim poglavljem za referentnu godinu; ako je količina emisijskih jedinica koja preostaje za prodaju na dražbi u referentnoj godini koja slijedi nakon primjene točke (f) ovog podstavka manja od količine emisijskih jedinica koje se poništavaju u skladu s ovim stavkom, dotična država članica osigurava da do kraja godine koja slijedi nakon referentne godine poništi količinu emisijskih jedinica koja odgovara toj razlici; i

▼ **M15**

- (h) dotična država članica obveže se da će u trenutku prve obavijesti iz točke (a) ovog podstavka za jednu ili više mjera navedenih ili spomenutih u članku 30.d stavku 6. prvom podstavku upotrijebiti iznos jednak prihodom na koje bi se članak 30.d stavak 6. primjenjivao da nije bilo tog odstupanja. Primjenjuje se članak 30.d stavak 6. drugi i treći podstavak, a Komisija osigurava da su informacije primljene na temelju njih u skladu s preuzetom obvezom iz ove točke.

Količina emisijskih jedinica koje treba poništiti na temelju prvog podstavka točke (g) ovog stavka ne utječe na vanjske namjenske prihode utvrđene na temelju članka 30.d stavka 4. ove Direktive ili, ako su utvrđena na temelju članka 311. trećeg stavka UFEU-a, na vlastita sredstva proračuna Unije u skladu s Odlukom Vijeća (EU, Euratom) 2020/2053 ⁽¹⁾ iz prihoda dobivenih od prodaje emisijskih jedinica na dražbi u skladu s člankom 30.d ove Direktive.

4. Bolnice koje nisu obuhvaćene poglavljem III. mogu dobiti financijsku naknadu za troškove koji su im preneseni zbog predaje emisijskih jedinica u skladu s ovim poglavljem. U tu se svrhu odredbe ovog poglavlja koje se primjenjuju na slučajeve dvostrukog računanja primjenjuju *mutatis mutandis*.

Članak 30.f

Praćenje emisija, izvješćivanje o njima i njihova verifikacija te akreditacija

1. Članci 14. i 15. primjenjuju se na emisije, regulirane subjekte i emisijske jedinice obuhvaćene ovim poglavljem. U tu svrhu:

- (a) svako upućivanje na emisije smatra se upućivanjem na emisije obuhvaćene ovim poglavljem;
- (b) svako upućivanje na djelatnost navedenu u Prilogu I. smatra se upućivanjem na djelatnost iz Priloga III.;
- (c) svako upućivanje na operatere smatra se upućivanjem na regulirane subjekte obuhvaćene ovim poglavljem;
- (d) svako upućivanje na emisijske jedinice smatra se upućivanjem na emisijske jedinice obuhvaćene ovim poglavljem;
- (e) upućivanje na datum u članku 15. smatra se upućivanjem na 30. travnja.

⁽¹⁾ Odluka Vijeća (EU, Euratom) 2020/2053 od 14. prosinca 2020. o sustavu vlastitih sredstava Europske unije te o stavljanju izvan snage Odluke 2014/335/EU, Euratom (SL L 424, 15.12.2020., str. 1.).

▼ M15

2. Države članice osiguravaju da svaki regulirani subjekt za svaku kalendarsku godinu od 2025. prati emisije koje odgovaraju količinama goriva puštenih za potrošnju u skladu s Prilogom III. One također osiguravaju i da svaki regulirani subjekt o tim emisijama izvjesti nadležno tijelo u sljedećoj godini, počevši od 2026., u skladu s provedbenim aktima iz članka 14. stavka 1.

3. Od 1. siječnja 2028. države članice osiguravaju da svaki regulirani subjekt do 30. travnja svake godine do 2030. prijavi prosječni udio troškova povezanih s predajom emisijskih jedinica u skladu s ovim poglavljem koji je prenio potrošačima za prethodnu godinu. Komisija donosi provedbene akte o zahtjevima i predlošcima za ta izvješća. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2. Komisija ocjenjuje podnesena izvješća i godišnje izvješćuje Europski parlament i Vijeće o svojim nalazima. Ako Komisija utvrdi da postoje neprimjerene prakse u pogledu prijenosa troškova ugljika, izvješću se prema potrebi mogu priložiti zakonodavni prijedlozi za rješavanje takvih neprimjerenih praksi.

4. Države članice osiguravaju da svaki regulirani subjekt koji 1. siječnja 2025. ima dozvolu u skladu s člankom 30.b izvjesti do 30. travnja 2025. o svojim povijesnim emisijama za 2024.

5. Države članice osiguravaju da regulirani subjekti mogu pouzdano i točno po vrsti goriva identificirati i dokumentirati točne količine goriva puštenog u potrošnju koje se upotrebljavaju za izgaranje u sektorima iz Priloga III., kao i krajnju upotrebu goriva koja su regulirani subjekti pustili u potrošnju. Države članice poduzimaju odgovarajuće mjere za ograničavanje rizika od dvostrukog računanja emisija obuhvaćenih ovim poglavljem i emisija iz poglavlja II. i III., kao i rizika predaje emisijskih jedinica za emisije koje nisu obuhvaćene ovim poglavljem.

Komisija donosi provedbene akte u pogledu detaljnih pravila za izbje-gavanje dvostrukog računanja i predaje emisijskih jedinica za emisije koje nisu obuhvaćene ovim poglavljem, kao i za pružanje financijske naknade krajnjim potrošačima goriva u slučajevima kada se takvo dvostruko računanje ili predaja ne može izbjeći. Ti se provedbeni akti donose u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2. Izračun financijske naknade krajnjim potrošačima goriva temelji se na prosječnoj cijeni emisijskih jedinica na dražbama koje se provode u skladu s delegiranim aktima donesenima na temelju članka 10. stavka 4. u relevantnoj godini izvješćivanja.

6. Načela praćenja emisija obuhvaćenih ovim poglavljem i izvješćivanja o njima utvrđena su u dijelu C Priloga IV.

▼ M15

7. Kriteriji za verifikaciju emisija obuhvaćenih ovim poglavljem utvrđeni su u dijelu C Priloga V.

8. Države članice mogu dopustiti pojednostavnjene mjere praćenja, izvješćivanja i verifikacije za regulirane subjekte čije godišnje emisije koje odgovaraju količinama goriva puštenih u potrošnju iznose manje od 1 000 tona ekvivalenta CO₂, u skladu s provedbenim aktima iz članka 14. stavka 1.

*Članak 30.g***Upravljanje**

Članci 13. i 15.a, članak 16. stavci 1., 2., 3., 4. i 12., članci 17., 18., 19., 20., 21., 22., 22.a, 23. i 29. primjenjuju se na emisije, regulirane subjekte i emisijske jedinice obuhvaćene ovim poglavljem. U tu svrhu:

- (a) svako upućivanje na emisije smatra se upućivanjem na emisije obuhvaćene ovim poglavljem;
- (b) svako upućivanje na operatere smatra se upućivanjem na regulirane subjekte obuhvaćene ovim poglavljem;
- (c) svako upućivanje na emisijske jedinice smatra se upućivanjem na emisijske jedinice obuhvaćene ovim poglavljem.

*Članak 30.h***Mjere u slučaju prekomjernog porasta cijena**

1. Ako je tijekom više od tri uzastopna mjeseca prosječna cijena emisijskih jedinica na dražbama koje se provode u skladu s delegiranim aktima donesenima na temelju članka 10. stavka 4. ove Direktive više od dvostruko veća od prosječne cijene emisijskih jedinica tijekom prethodnih šest uzastopnih mjeseci na dražbama za emisijske jedinice obuhvaćene ovim poglavljem, 50 milijuna emisijskih jedinica obuhvaćenih ovim poglavljem oslobađaju se iz rezerve za stabilnost tržišta u skladu s člankom 1.a stavkom 7. Odluke (EU) 2015/1814.

Za godine 2027. i 2028. uvjeti iz prvog podstavka ispunjeni su ako je tijekom više od tri uzastopna mjeseca prosječna cijena emisijskih jedinica za više od 1,5 puta veća od prosječne cijene emisijskih jedinica tijekom referentnog razdoblja od šest prethodnih uzastopnih mjeseci.

2. Ako prosječna cijena emisijskih jedinica iz stavka 1. ovog članka tijekom razdoblja od dva uzastopna mjeseca premaši cijenu od 45 EUR, 20 milijuna emisijskih jedinica obuhvaćenih ovim poglavljem oslobađa se iz rezerve za stabilnost tržišta u skladu s člankom 1.a stavkom 7. Odluke (EU) 2015/1814. Primjenjuje se indeksacija utemeljena na europskom indeksu potrošačkih cijena za 2020. Emisijske jedinice oslobađaju se putem mehanizma predviđenog ovim stavkom do 31. prosinca 2029.

▼ M15

3. Ako je prosječna cijena emisijskih jedinica iz stavka 1. ovog članka više od tri puta veća od prosječne cijene emisijskih jedinica tijekom prethodnih šest uzastopnih mjeseci, 150 milijuna emisijskih jedinica obuhvaćenih ovim poglavljem oslobađa se iz rezerve za stabilnost tržišta u skladu s člankom 1.a stavkom 7. Odluke (EU) 2015/1814.

4. Ako je uvjet iz stavka 2. ispunjen istog dana kao i uvjet iz stavka 1. ili 3., dodatne emisijske jedinice oslobađaju se samo na temelju stavka 1. ili 3.

5. Komisija prije 31. prosinca 2029. podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću u kojem ocjenjuje je li mehanizam iz stavka 2. djelotvoran i treba li ga zadržati. Komisija prema potrebi Europskom parlamentu i Vijeću uz to izvješće prilaže zakonodavni prijedlog za izmjenu ove Direktive radi prilagodbe tog mehanizma.

6. Ako je ispunjen jedan ili više uvjeta iz stavka 1., 2. ili 3. i doveo do oslobađanja emisijskih jedinica, dodatne emisijske jedinice smiju se osloboditi u skladu s ovim člankom tek 12 mjeseci nakon toga.

7. Ako je u drugoj polovini razdoblja od 12 mjeseci iz stavka 6. ovog članka ponovno ispunjen uvjet iz stavka 2. ovog članka, Komisija uz pomoć Odbora osnovanog člankom 44. Uredbe (EU) 2018/1999 ocjenjuje djelotvornost mjere i može provedbenim aktom odlučiti da se stavak 6. ovog članka ne primjenjuje. Taj se provedbeni akt donosi u skladu s postupkom ispitivanja iz članka 22.a stavka 2. ove Direktive.

8. Ako je ispunjen jedan ili više uvjeta iz stavka 1., 2. ili 3., a stavak 6. nije primjenjiv, Komisija u *Službenom listu Europske unije* odmah objavljuje obavijest o datumu na koji je ispunjen taj uvjet odnosno na koju su ispunjeni ti uvjeti.

9. Države članice koje podliježu obvezi dostavljanja plana korektivnih mjera u skladu s člankom 8. Uredbe (EU) 2018/842 uzimaju u obzir učinke oslobađanja dodatnih emisijskih jedinica u skladu sa stavkom 2. ovog članka tijekom prethodne dvije godine pri razmatranju dodatnih mjera koje treba provesti kako je navedeno u članku 8. stavku 1. prvom podstavku točki (c) te uredbe kako bi ispunile svoje obveze na temelju te uredbe.

▼ **M15***Članak 30.i***Preispitivanje ovog poglavlja**

Komisija je dužna do 1. siječnja 2028. izvijestiti Europski parlament i Vijeće o provedbi odredbi ovog poglavlja u pogledu njihove djelotvornosti, upravljanja i praktične primjene, uključujući primjenu pravila iz Odluke (EU) 2015/1814. Komisija prema potrebi tom izvješću prilaže zakonodavni prijedlog radi izmjene ovog poglavlja. Komisija do 31. listopada 2031. ocjenjuje izvedivost uključivanja sektora obuhvaćenih Prilogom III. ovoj Direktivi u EU sustav trgovanja emisijama koji obuhvaća sektore navedene u Prilogu I. ovoj Direktivi.

*Članak 30.j***Postupci za jednostrano proširenje djelatnosti iz Priloga III. na druge sektore koji ne podliježu poglavljima II. i III.**

1. Države članice od 2027. mogu proširiti djelatnost iz Priloga III., na sektore koji nisu navedeni u tom prilogu i time primjenjivati trgovanje emisijama u skladu s ovim poglavljem u tim sektorima, uzimajući u obzir sve relevantne kriterije, a posebno učinke na unutarnje tržište, moguće narušavanje tržišnog natjecanja, okolišni integritet sustava trgovanja emisijama uspostavljenog u skladu s ovim poglavljem i pouzdanost planiranog sustava praćenja i izvješćivanja, pod uvjetom da je Komisija odobrila proširenje djelatnosti iz tog Priloga.

Komisija je ovlaštena za donošenje delegiranih akata u skladu s člankom 23. radi dopune ove Direktive u vezi s odobrenjem proširenja iz prvog podstavka ovog stavka, odobrenjem izdavanja dodatnih emisijskih jedinica i ovlašćivanjem drugih država članica za proširenje djelatnosti iz Priloga III. Komisija također može, pri donošenju takvih delegiranih akata, dopuniti proširenje dodatnim pravilima kojima se uređuju mjere za rješavanje mogućih slučajeva dvostrukog računanja, među ostalim za izdavanje dodatnih emisijskih jedinica za kompenzaciju emisijskih jedinica predanih za uporabu goriva u djelatnostima navedenima u Prilogu I. Sve financijske mjere država članica u korist poduzeća iz sektora ili podsektora koji su izloženi stvarnom riziku od izmještanja emisija ugljika, zbog znatnih neizravnih troškova nastalih zbog troškova emisija stakleničkih plinova ugrađenih u cijene goriva zbog jednostranog proširenja, moraju biti u skladu s pravilima o državnim potporama i ne smiju uzrokovati neopravdana narušavanja tržišnog natjecanja na unutarnjem tržištu.

2. Dodatne emisijske jedinice izdane u skladu s odobrenjem na temelju ovog članka prodaju se na dražbi u skladu sa zahtjevima utvrđenima u članku 30.d. Neovisno o članku 30.d stavcima od 1. do 6., države članice koje su jednostrano proširile djelatnost iz Priloga III. u skladu s ovim člankom određuju upotrebu prihoda ostvarenih od prodaje tih dodatnih emisijskih jedinica na dražbi.

▼ **M15***Članak 30.k***Odgoda trgovanja emisijama za sektore zgrada i cestovnog prometa te dodatne sektore do 2028. u slučaju iznimno visokih cijena energije**

1. Komisija do 15. srpnja 2026. u *Službenom listu Europske unije* objavljuje obavijest o tome je li ispunjen jedan ili oba sljedeća uvjeta:

- (a) prosječna cijena plina u okviru virtualne točke trgovanja TTF (Title Transfer Facility) za šest kalendarskih mjeseci koji završavaju 30. lipnja 2026. viša je od prosječne cijene plina u okviru TTF-a u veljači i ožujku 2022.;
- (b) prosječna cijena sirove nafte Brent za šest kalendarskih mjeseci koji završavaju 30. lipnja 2026. više je nego dvostruko veća od prosječne cijene sirove nafte Brent tijekom pet prethodnih godina; petogodišnje referentno razdoblje petogodišnje je razdoblje koje završava prije prvog mjeseca razdoblja od šest kalendarskih mjeseci.

2. Ako je ispunjen jedan ili oba uvjeta iz stavka 1., primjenjuju se sljedeća pravila:

- (a) odstupajući od članka 30.c stavka 1., prva godina za koju se utvrđuje količina emisijskih jedinica na razini Unije jest 2028. i, odstupajući od članka 30.c stavka 3., prva godina za koju je količina emisijskih jedinica na razini Unije prilagođena jest 2029.;
- (b) odstupajući od članka 30.d stavaka 1. 2., početak prodaje emisijskih jedinica iz ovog poglavlja na dražbi odgađa se za 2028.;
- (c) odstupajući od članka 30.d stavka 2., dodatni iznos emisijskih jedinica za prvu godinu dražbi oduzima se od količina za prodaju na dražbi za razdoblje od 2030. do 2032., a početna sredstva u rezervi za stabilnost tržišta stvaraju se 2028.;
- (d) odstupajući od članka 30.e stavka 2., rok za početnu predaju emisijskih jedinica odgađa se do 31. svibnja 2029. za ukupne emisije u 2028.;
- (e) odstupajući od članka 30.i, rok u kojem Komisija mora izvijestiti Europski parlament i Vijeće odgađa se do 1. siječnja 2029.

▼ **M15**

POGLAVLJE IV.b

Znanstveni savjeti i vidljivost financiranja*Članak 30.l***Znanstveni savjeti**

Europski znanstveni savjetodavni odbor za klimatske promjene („Savjetodavni odbor”) osnovan u skladu s člankom 10.a Uredbe (EZ) br. 401/2009 Europskog parlamenta i Vijeća ⁽¹⁾ može, na vlastitu inicijativu, pružati znanstvene savjete i izdavati izvješća u vezi s ovom Direktivom. Komisija uzima u obzir relevantne savjete i izvješća Savjetodavnog odbora, posebno u pogledu:

- (a) potrebe za dodatnim politikama i mjerama Unije radi osiguranja usklađenosti s ciljevima i ciljnim vrijednostima iz članka 30. stavka 3. ove Direktive;
- (b) potrebe za dodatnim politikama i mjerama Unije s obzirom na sporazume o globalnim mjerama u okviru Međunarodne organizacije civilnog zrakoplovstva (ICAO) kako bi se smanjio utjecaj zrakoplovstva na klimu te s obzirom na ambicije i okolišni integritet globalne tržišne mjere IMO-a iz članka 3.gg ove Direktive.

*Članak 30.m***Informiranje, komunikacija i promidžba**

1. Komisija osigurava vidljivost financiranja iz prihoda od prodaje na dražbi u okviru EU sustava trgovanja emisijama iz članka 10.a stavka 8. na sljedeće načine:

- (a) osiguravanjem da korisnici takvog financiranja navode podrijetlo tih sredstava i osiguraju vidljivost Unijina financiranja, posebice pri promicanju projekata i njihovih rezultata, pružanjem koherentnih, djelotvornih i razmjernih ciljanih informacija različitoj publici, među ostalim medijima i javnosti; i
- (b) osiguravanjem da primatelji takvih sredstava upotrebljavaju odgovarajuću oznaku koja glasi „(su)financirano iz EU sustava trgovanja emisijama (Inovacijski fond)”, kao i amblem Unije i iznos financiranja; ako upotreba takve oznake nije izvediva, Inovacijski fond mora biti spomenut u svim komunikacijskim aktivnostima, među ostalim i na oglasnim pločama na strateškim mjestima koja su vidljiva javnosti.

Komisija u delegiranom aktu iz članka 10.a stavka 8. utvrđuje potrebne zahtjeve kako bi se osigurala vidljivost financiranja iz Inovacijskog fonda, uključujući zahtjev navođenja tog fonda.

⁽¹⁾ Uredba (EZ) br. 401/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o Europskoj agenciji za okoliš i Europskoj informacijskoj i promatračkoj mreži za okoliš (SL L 126, 21.5.2009., str. 13.).

▼ M15

2. Države članice osiguravaju vidljivost financiranja iz prihoda od dražbi u okviru EU sustava trgovanja emisijama iz članka 10.d na način koji odgovara onome iz stavka 1. prvog podstavka točaka (a) i (b) ovog članka, uključujući zahtjevom navođenja Modernizacijskog fonda.

3. Uzimajući u obzir nacionalne okolnosti, države članice nastoje osigurati vidljivost izvora financiranja djelovanja ili projekata koji se financiraju iz prihoda od dražbi u okviru EU sustava trgovanja emisijama za koje određuju upotrebu u skladu s člankom 3.d stavkom 4., člankom 10. stavkom 3. i člankom 30.d stavkom 6.

▼ M2

POGLAVLJE V.

ZAVRŠNE ODREDBE

▼ B*Članak 31.***Provedba**

1. Države članice, najkasnije do 31. prosinca 2003., donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom. One o tome odmah obavješćuju Komisiju. Komisija o tim zakonima i drugim propisima obavješćuje druge države članice.

Kada države članice donose ove mjere, te mjere prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Načine tog upućivanja određuju države članice.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva. Komisija o tome obavješćuje ostale države članice.

*Članak 32.***Stupanje na snagu**

Ova Direktiva stupa na snagu na dan objave u *Službenom listu Europske unije*.

*Članak 33.***Adresati**

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

▼ **M4**

PRILOG I.

KATEGORIJE DJELATNOSTI NA KOJE SE ODNOSI OVA DIREKTIVA

▼ **M15**

1. Ova Direktiva ne obuhvaća postrojenja ili dijelove postrojenja koji služe za istraživanje, razvoj i ispitivanje novih proizvoda i procesa. Postrojenja u kojima tijekom prethodnog relevantnog petogodišnjeg razdoblja iz članka 11. stavka 1. drugog podstavka emisije nastale izgaranjem biomase u skladu s kriterijima utvrđenima na temelju članka 14. u prosjeku doprinose više od 95 % ukupnih prosječnih emisija stakleničkih plinova nisu obuhvaćena ovom Direktivom.

▼ **M4**

2. Dolje navedene pragovne vrijednosti općenito se odnose na proizvodne kapacitete ili proizvedene količine. Ako više djelatnosti koje se obavljaju u istom postrojenju pripada u istu kategoriju, kapaciteti tih djelatnosti se zbrajaju.

▼ **M15**

3. Ako se ukupna nazivna ulazna toplinska snaga nekog postrojenja računa kako bi se odlučilo o njegovu uključivanju u EU sustav trgovanja emisijama, zbraja se nazivna ulazna toplinska snaga svih tehničkih jedinica od kojih se postrojenje sastoji, a u kojima dolazi do izgaranja goriva. Te jedinice mogu obuhvaćati sve vrste kotlova, plamenika, turbina, grijača, peći, spalionica, peći za kalciniranje, komornih peći, pećnica, sušilica, motora, gorivih ćelija, CLC jedinica, baklji te jedinica za toplinsko ili katalitičko naknadno izgaranje. Za taj izračun ne uzimaju se u obzir jedinice nazivne ulazne toplinske snage manje od 3 MW.

▼ **M4**

4. Ako se jedinica koristi za obavljanje djelatnosti za koju prag nije izražen kao nazivna ulazna toplinska snaga, pragovna vrijednost za tu djelatnost ima prednost pri odlučivanju o uključivanju u ► **M9** EU sustav trgovanja emisijama ◀.
5. Kad se utvrdi da je prag kapaciteta bilo koje djelatnosti u ovom Prilogu prekoračen, sve jedinice u kojima se odvija izgaranje goriva, osim jedinica za spaljivanje opasnog i komunalnog otpada, uključuju se u dozvolu za emisije stakleničkih plinova.
6. Od 1. siječnja 2012. uključuju se svi letovi sa slijetanjem u i polijetanjem iz zračnih luka koje se nalaze na teritoriju države članice na koju se odnosi Ugovor.

Djelatnosti	Staklenički plinovi
▼ M15 Izgaranje goriva u postrojenjima ukupne nazivne ulazne toplinske snage veće od 20 MW (osim postrojenja za spaljivanje opasnog ili komunalnog otpada) Od 1. siječnja 2024. izgaranje goriva u postrojenjima za spaljivanje komunalnog otpada ukupne nazivne ulazne toplinske snage veće od 20 MW, za potrebe članaka 14. i 15.	Ugljikov dioksid
Rafiniranje nafte, ako se upotrebljavaju jedinice za izgaranje ukupne nazivne ulazne snage veće od 20 MW	Ugljikov dioksid
▼ M4 Proizvodnja koksa	Ugljikov dioksid

▼ M4

Djelatnosti	Staklenički plinovi
-------------	---------------------

Pečenje ili sinteriranje, kao i peletiziranje metalnih ruda (uključujući sulfidne rude)

Ugljikov dioksid

▼ M15

Proizvodnja željeza ili čelika (primarno ili sekundarno taljenje), uključujući kontinuirano lijevanje, kapaciteta većeg od 2,5 tona na sat

Ugljikov dioksid

▼ M4

Proizvodnja i prerada nebojenih kovina (uključujući željezne slitine) kod kojih se koriste jedinice za izgaranje ukupne nazivne ulazne toplinske snage iznad 20 MW. Prerada između ostalog uključuje valjaonice, jedinice za predgrijavanje, peći za žarenje, kovačnice, lijevaonice, jedinice za prevlačenje i dekapiranje

Ugljikov dioksid

▼ M15

Proizvodnja primarnog aluminija ili aluminijeva oksida

Ugljikov dioksid i perfluorogljici

▼ M4

Proizvodnja sekundarnog aluminija za koju se koriste jedinice za izgaranje ukupne nazivne ulazne toplinske snage iznad 20 MW

Ugljikov dioksid

Proizvodnja i prerada obojenih kovina, uključujući proizvodnju slitina, rafiniranje, lijevanje u lijevaonicama itd. za koje se koriste jedinice za izgaranje čija je ukupna nazivna ulazna toplinska snaga (uključujući goriva koja se koriste kao redukcijska sredstva) iznad 20 MW

Ugljikov dioksid

Proizvodnja cementnog klinkera u rotacijskim pećima proizvodnog kapaciteta iznad 500 tona na dan ili u drugim pećima proizvodnog kapaciteta iznad 50 tona na dan.

Ugljikov dioksid

Proizvodnja vapna ili kalciniranje dolomita ili magnezita u rotacijskim ili drugim pećima proizvodnog kapaciteta iznad 50 tona na dan

Ugljikov dioksid

Proizvodnja stakla uključujući staklenu vunu kapaciteta taljenja iznad 20 tona na dan

Ugljikov dioksid

Proizvodnja keramičkih proizvoda pečenjem, posebno krovnog crijepa, cigle, vatrostalne cigle, keramičkih pločica, kamenine ili porculana, proizvodnog kapaciteta iznad 75 tona na dan

Ugljikov dioksid

▼ **M4**

Djelatnosti	Staklenički plinovi
-------------	---------------------

Proizvodnja izolacijskih materijala od mineralne vune uz korištenje stakla, kamena ili troske, kapaciteta taljenja iznad 20 tona na dan

Ugljikov dioksid

▼ **M15**

Sušenje ili kalciniranje gipsa ili proizvodnja gipsanih ploča i drugih proizvoda od gipsa proizvodnog kapaciteta za kalcinirani gips ili sušeni sekundarni gips iznad ukupno 20 tona na dan

Ugljikov dioksid

▼ **M4**

Proizvodnja papirne kaše od drva ili drugih vlaknastih materijala

Ugljikov dioksid

Proizvodnja papira ili kartona, proizvodnog kapaciteta iznad 20 tona na dan

Ugljikov dioksid

▼ **M15**

Proizvodnja čađe koja uključuje karbonizaciju organskih tvari kao što su ulja, katrani, ostaci nakon krekiranja i destilacije, proizvodnog kapaciteta iznad 50 tona na dan

Ugljikov dioksid

▼ **M4**

Proizvodnja dušične kiseline

Ugljikov dioksid i dušikov oksid

Proizvodnja adipinske kiseline

Ugljikov dioksid i dušikov oksid

Proizvodnja glioksala i glioksilne kiseline

Ugljikov dioksid i dušikov oksid

Proizvodnja amonijaka

Ugljikov dioksid

Proizvodnja na veliko organskih kemikalija, uz primjenu procesa krekiranja, reforminga, djelomične ili potpune oksidacije ili sličnih procesa, proizvodnog kapaciteta iznad 100 tona na dan

Ugljikov dioksid

▼ **M15**

Proizvodnja vodika (H₂) i sintetskog plina proizvodnog kapaciteta iznad 5 tona na dan

Ugljikov dioksid

▼ **M4**

Proizvodnja natrijevog karbonata (Na₂CO₃) i natrijevog bikarbonata (NaHCO₃)

Ugljikov dioksid

Hvatanje stakleničkih plinova iz postrojenja na koje se odnosi ova Direktiva radi transporta i geološkog skladištenja na lokaciji odobrenoju u skladu s Direktivom 2009/31/EZ

Ugljikov dioksid

▼ **M15**

Transport stakleničkih plinova u svrhu geološkog skladištenja na lokaciji odobrenoju u skladu s Direktivom 2009/31/EZ, osim emisija obuhvaćenih nekom drugom djelatnošću iz ove Direktive

Ugljikov dioksid

▼ **M4**

Djelatnosti	Staklenički plinovi
<p>Geološko skladištenje stakleničkih plinova na lokaciji odobrenoj u skladu s Direktivom 2009/31/EZ</p>	<p>Ugljikov dioksid</p>
<p>Zrakoplovstvo</p> <p>► M14 Letovi između aerodroma smještenih u dvjema različitim državama navedenim u provedbenom aktu donesenom na temelju članka 25.a stavka 3. i letovi između Švicarske ili Ujedinjene Kraljevine i država navedenih u provedbenom aktu donesenom na temelju članka 25.a stavka 3. te, za potrebe članka 12. stavaka 6. i 8. i članka 28.c, svi drugi letovi između aerodroma smještenih u dvjema različitim trećim zemljama koje obavljaju operateri zrakoplova koji ispunjavaju sve sljedeće uvjete:</p> <p>(a) operateri zrakoplova posjeduju svjedodžbu o sposobnosti zračnog prijevoza koju je izdala država članica ili su registrirani u državi članici, uključujući najudaljenije regije te pridružena i druga područja te države članice; i</p> <p>(b) od 1. siječnja 2021. godišnje proizvode više od 10 000 tona emisija CO₂ iz upotrebe zrakoplova s najvećom certificiranom masom pri uzlijetanju većom od 5 700 kg kojima obavljaju letove obuhvaćene ovim Prilogom, osim onih koji započinju i završavaju u istoj državi članici, uključujući najudaljenije regije iste države članice;. za potrebe ove točke ne uzimaju se u obzir emisije iz sljedećih vrsta letova:</p> <ul style="list-style-type: none"> i. državnih letova; ii. humanitarnih letova; iii. medicinskih letova; iv. vojnih letova; v. vatrogasnih letova; vi. letova koji su prethodili nekom humanitarnom, medicinskom ili vatrogasnom letu ili mu uslijedili, pod uvjetom da su se takvi letovi obavljali istim zrakoplovom i da su bili potrebni kako bi se obavile povezane humanitarne, medicinske ili vatrogasne aktivnosti ili da bi se nakon tih aktivnosti zrakoplov premjestio na sljedeću aktivnost. ◀ 	<p>Ugljikov dioksid</p>

▼ **M4**

Djelatnosti	Staklenički plinovi
<p>Letovi sa slijetanjem u i polijetanjem iz zračnih luka koje se nalaze na teritoriju države članice na koju se odnosi Ugovor.</p> <p>Ova djelatnost ne uključuje:</p> <p>(a) letove koji se obavljaju isključivo radi prijevoza, po službenoj zadaći, vladajućeg monarha i članova njegove uže obitelji, šefa države, predsjednika i članova vlade, države koja nije država članica, ako je to potkrijepljeno odgovarajućim indikatorom statusa u planu leta;</p> <p>(b) vojne letove koji se obavljaju vojnim zrakoplovima te carinske i policijske letove;</p> <p>(c) letove vezane uz potragu i spašavanje, letove u svrhu gašenja požara, humanitarne letove i letove za potrebe hitne medicinske službe, koje odobri odgovarajuće nadležno tijelo;</p> <p>(d) letove koji se obavljaju isključivo prema vizualnim pravilima letenja kako je utvrđeno u Prilogu 2. Čikaškoj konvenciji;</p> <p>(e) letove koji završavaju u zračnoj luci iz koje je predmetni zrakoplov poletio i tijekom kojih nije bilo slijetanja;</p> <p>(f) vježbovni letovi koji se provode isključivo radi stjecanja dozvole ili licencije ako se radi o letačkoj posadi te ako je to popraćeno odgovarajućom napomenom u planu leta, pod uvjetom da ti letovi ne služe za prijevoz putnika i/ili tereta, niti za prazni ili tehnički let zrakoplova;</p> <p>(g) letove koji se obavljaju isključivo u svrhu znanstvenog istraživanja ili u svrhu provjere, testiranja ili certificiranja zrakoplova, opreme zrakoplova ili zemaljske opreme;</p> <p>(h) letove koji se obavljaju zrakoplovima čija je najveća certificirana uzletna masa ispod 5 700 kg;</p> <p>(i) letove koji se obavljaju u okviru obveza javnih službi, propisanih u skladu s Uredbom (EEZ) br. 2408/92 na linijama u najudaljenijim regijama, kako je navedeno u članku 299. stavku 2. Ugovora, ili na linijama gdje ponuđeni kapaciteti ne premašuju ► M14 50 000 ◀ sjedala na godinu;</p>	

▼ **M4**

Djelatnosti	Staklenički plinovi
<p>(j) letove koji bi, kad ne bi bilo ove točke, pripadali u ovu djelatnost, ako ih obavlja operator u komercijalnom zračnom prijevozu:</p> <ul style="list-style-type: none"> — koji ostvari manje od 243 leta po razdoblju tijekom tri uzastopna četveromjesečna razdoblja, ili — čije ukupne godišnje emisije iz svih letova iznose manje od 10 000 tona. <p>► M11 Letovi iz točaka (l) i (m) ili letovi koji se obavljaju isključivo radi prijevoza, po službenoj zadaći, vladajućih monarha i članova njihove uže obitelji, šefova države, predsjednika i članova vlada neke države članice, po ovoj se točki ne smiju isključiti; ◀</p> <p>► M11 (k) od 1. siječnja 2013. do 31. prosinca 2030., letove koji bi, kad ne bi bilo ove točke, pripadali u ovu djelatnost, a koje obavlja nekomercijalni operator zrakoplova koji izvršava letove s ukupnim godišnjim emisijama manjima od 1 000 tona godišnje (uključujući emisije iz letova iz točaka (l) i (m)); ◀</p> <p>► M10 (l) letove iz zračnih luka u Švicarskoj prema zračnim lukama u EGP-u; ◀</p> <p>► M11 (m) letove iz zračnih luka u Ujedinjenoj Kraljevini prema zračnim lukama u EGP-u. ◀</p>	
<p>Pomorski promet</p> <p>Djelatnosti pomorskog prometa obuhvaćene Uredbom (EU) 2015/757 uz iznimku djelatnosti pomorskog prometa obuhvaćenih člankom 2. stavkom 1.a te, do 31. prosinca 2026., člankom 2. stavkom 1.b te uredbe</p>	<p>Ugljikov dioksid;</p> <p>od 1. siječnja 2026., metan i didušikov oksid</p>

▼ **M15**

▼B

PRILOG II.

STAKLENIČKI PLINOVI IZ ČLANAKA 3. I 30.

Ugljikov dioksid (CO₂)

Metan (CH₄)

Didušikov oksid (N₂O)

Fluorougljikovodici (HFC-i)

Perfluorougljici (PFC-i)

Sumporov heksafluorid (SF₆)

▼ M4

PRILOG II.a

Povećanje postotka emisijskih jedinica koje države članice prodaju na dražbi u skladu s člankom 10. stavkom 2. točkom (a) radi smanjenja emisija i prilagodbe utjecaju klimatskih promjena, s ciljem solidarnosti i rasta unutar ► M9 Unije ◀

Udjel države članice

▼ M9

_____

▼ M4

Bugarska	53 %
Češka	31 %
Estonija	42 %
Grčka	17 %
Španjolska	13 %

▼ A1

Hrvatska	26 %
----------	------

▼ M9

_____

▼ M4

Cipar	20 %
Latvija	56 %
Litva	46 %

▼ M9

_____

▼ M4

Mađarska	28 %
Malta	23 %
Poljska	39 %
Portugal	16 %
Rumunjska	53 %
Slovenija	20 %
Slovačka	41 %

▼ M9

_____

▼ **M15***PRILOG II.b*

DIO A

RASPODJELA SREDSTAVA IZ MODERNIZACIJSKOG FONDA U
SKLADU S ČLANKOM 10. STAVKOM 1. TREĆIM PODSTAVKOM

	Udio
Bugarska	5,84 %
Češka	15,59 %
Estonija	2,78 %
Hrvatska	3,14 %
Latvija	1,44 %
Litva	2,57 %
Mađarska	7,12 %
Poljska	43,41 %
Rumunjska	11,98 %
Slovačka	6,13 %

DIO B

RASPODJELA SREDSTAVA IZ MODERNIZACIJSKOG FONDA U
SKLADU S ČLANKOM 10. STAVKOM 1. ČETVRTIM PODSTAVKOM

	Udio
Bugarska	4,9 %
Češka	12,6 %
Estonija	2,1 %
Grčka	10,1 %
Hrvatska	2,3 %
Latvija	1,0 %
Litva	1,9 %
Mađarska	5,8 %
Poljska	34,2 %
Portugal	8,6 %
Rumunjska	9,7 %
Slovačka	4,8 %
Slovenija	2,0 %

▼ M4▼ M15

PRILOG III.

DJELATNOST OBUHVAĆENA POGLAVLJEM IV.a

Djelatnost	Staklenički plinovi
<p>Puštanje u potrošnju goriva koja se upotrebljavaju za izgaranje u sektorima zgrada i cestovnog prometa te dodatnim sektorima. Ta djelatnost ne uključuje:</p> <p>(a) puštanje u potrošnju goriva koja se upotrebljavaju u djelatnostima navedenima u Prilogu I., osim ako se upotrebljavaju za izgaranje u djelatnostima transporta stakleničkih plinova u svrhu geološkog skladištenja kako je utvrđeno u tablici (redak dvadeset sedmi tog Priloga) ili se upotrebljavaju za izgaranje u postrojenjima koja su isključena na temelju članka 27.a;</p> <p>(b) puštanje u potrošnju goriva kod kojih je emisijski faktor nula;</p> <p>(c) puštanje u potrošnju opasnog i komunalnog otpada koji se koristi kao gorivo.</p> <p>Sektori zgrada i cestovnog prometa obuhvaćaju sljedeće izvore emisija, definirane u Smjernicama IPCC-a za nacionalne inventare stakleničkih plinova iz 2006., uz potrebne izmjene tih definicija kako slijedi:</p> <p>(a) kombinirana proizvodnja toplinske i električne energije (kogeneracija) (oznaka kategorije izvora 1A1a ii) i toplane (oznaka kategorije izvora 1A1a iii) u mjeri u kojoj toplinu za kategorije iz točaka (c) i (d) ovog odlomka proizvode izravno ili putem mreža centraliziranog grijanja;</p>	Ugljikov dioksid
<p>(b) cestovni prijevoz (oznaka kategorije izvora 1A3b), osim upotrebe poljoprivrednih vozila na asfaltiranim cestama;</p> <p>(c) komercijalni/institucionalni sektor (oznaka kategorije izvora 1A4a);</p> <p>(d) stambeni prostori (oznaka kategorije izvora 1A4b).</p> <p>Dodatni sektori obuhvaćaju sljedeće izvore emisija, definirane u Smjernicama IPCC-a za nacionalne inventare stakleničkih plinova iz 2006.:</p> <p>(a) energetske industrije (oznaka kategorije izvora 1A1), isključujući kategorije definirane u drugom odlomku točki (a) ovog Priloga;</p> <p>(b) proizvodna industrija i građevinarstvo (oznaka kategorije izvora 1A2).</p>	

▼ **M15***PRILOG III.a***PRILAGODBA LINEARNOG FAKTORA SMANJENJA U SKLADU S ČLANKOM 30.c STAVKOM 2.**

1. Ako su prosječne emisije o kojima je izviješteno u skladu s poglavljem IV.a za godine od 2024. do 2026. za više od 2 % veće od vrijednosti za 2025. utvrđene u skladu s člankom 30.c stavkom 1. i ako te razlike nisu posljedica razlike manje od 5 % između emisija o kojima je izviješteno u skladu s poglavljem IV.a i podataka iz inventara za emisije stakleničkih plinova u Uniji za 2025. iz kategorija izvora prema UNFCCC-u za sektore obuhvaćene poglavljem IV.a, linearni faktor smanjenja računa se prilagodbom linearnog faktora smanjenja iz članka 30.c stavka 1.
2. Prilagođeni linearni faktor smanjenja u skladu s točkom 1. određuje se kako slijedi:

$$\text{LRF}_{\text{adj}} = 100\% * [\text{MRV}_{[2024-2026]} - (\text{ESR}_{[2024]} - 6 * \text{LRF}_{[2024]} * \text{ESR}_{[2024]})] / (5 * \text{MRV}_{[2024-2026]}), \text{ pri čemu:}$$

LRF_{adj} je prilagođeni linearni faktor smanjenja,

$\text{MRV}_{[2024-2026]}$ je prosjek verificiranih emisija iz poglavlja IV.a za godine od 2024. do 2026.,

$\text{ESR}_{[2024]}$ je vrijednost emisija za 2024. utvrđena u skladu s člankom 30.c stavkom 1. za sektore obuhvaćene poglavljem IV.a,

$\text{LRF}_{[2024]}$ je linearni faktor smanjenja iz članka 30.c stavka 1.

▼ B*PRILOG IV.***NAČELA ZA PRAĆENJE I IZVJEŠĆIVANJE IZ ČLANKA 14. STAVKA 1.****▼ M2****DIO A – Praćenje i izvješćivanje o emisijama iz stacionarnih postrojenja****▼ B****Praćenje emisija ugljikovog dioksida**

Emisije se prate na temelju izračuna ili na temelju mjerenja.

Proračun

Proračunavanje emisija obavlja se korištenjem formule:

Podaci o djelatnosti × faktor emisije × faktor oksidacije.

Podaci o djelatnostima (korišteno gorivo, ritam proizvodnje itd.) prate se na temelju podataka o opskrbi postrojenja ili na temelju mjerenja.

Koriste se prihvaćeni faktori emisije. Faktori emisije specifični za pojedinu djelatnost prihvatljivi su za sva goriva. Standardni faktori prihvatljivi su za sva goriva osim za nekomercijalna goriva (otpadna goriva poput pneumatskih guma i plinova koji nastaju u industrijskom procesu). Standardni faktori koji ovise o ležištu ugljena te oni koji su specifični za EU ili oni koji su specifični za pojedinu državu kad je riječ o prirodnom plinu, dodatno se razrađuju. Standardne vrijednosti koje je razvio IPCC (Međuvladino tijelo za klimatske promjene) prihvatljive su za rafinerijske proizvode. ► **M15** Emisijski faktor za biomasu koja je u skladu s kriterijima održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova za upotrebu biomase utvrđenima Direktivom (EU) 2018/2001, uz sve potrebne prilagodbe za primjenu u okviru ove Direktive, kako je utvrđeno u provedbenim aktima iz članka 14. ove Direktive, jednak je nuli. ◀

Ako faktor emisije ne uzima u obzir činjenicu da dio ugljena nije oksidiran, koristi se dodatni faktor oksidacije. Ako su faktori emisije specifični za pojedinu djelatnost proračunati i već uzimaju u obzir oksidaciju, faktor oksidacije ne mora se primjenjivati.

Koriste se standardni faktori oksidacije utvrđeni u skladu s Direktivom 96/61/EZ, osim ako operater može dokazati da su točniji faktori specifični za djelatnost.

▼ M15

Primjenjuju se standardni faktori oksidacije utvrđeni u skladu s Direktivom 2010/75/EU, osim ako operater može dokazati da su točniji faktori specifični za djelatnost.

▼ B

Zasebni proračun obavlja se za svaku djelatnost, postrojenje i za svako gorivo.

Mjerenje

Za mjerenje emisija koriste se standardizirane ili prihvaćene metode, a nadopunjava ih dodatni proračun emisija.

Praćenje emisija drugih stakleničkih plinova**▼ M9**

Upotrebljavaju se standardizirane ili prihvaćene metode koje razvija Komisija u suradnji sa svim relevantnim dionicima i koje se donose u skladu s člankom 14. stavkom 1.

▼ B**Izveščivanje o emisijama**

Svaki operater uključuje sljedeće informacije u izvješće o postrojenju:

A. podatke kojima se identificira postrojenje, uključujući:

- naziv postrojenja,
- njegovu adresu, s poštanskim brojem i državom,
- vrstu i broj djelatnosti iz Priloga I. koje se obavljaju u postrojenju,
- adrese, brojeve telefona i telefaksa, adresu elektroničke pošte osobe za kontakt, i
- ime vlasnika postrojenja te matičnog društva, ako postoji;

B. za svaku djelatnost iz Priloga I. koja se obavlja na mjestu za koje se proračunavaju emisije:

- podatke o djelatnosti,
- faktore emisije,
- faktore oksidacije,
- ukupne emisije, i
- stupanj nesigurnosti;

C. za svaku djelatnost iz Priloga I. koja se obavlja na mjestu za koje se obavlja mjerenje emisija:

- ukupne emisije,
- informacije o pouzdanosti metoda mjerenja, i
- stupanj nesigurnosti;

D. za emisije od izgaranja, u izvješću se navodi i faktor oksidacije, osim ako je oksidacija već uzeta u obzir pri utvrđivanju faktora emisije specifičnog za djelatnost.

Države članice donose mjere za koordiniranje zahtjeva povezanih s izvješćivanjem s bilo kakvim drugim postojećim zahtjevima za izvješćivanje s ciljem smanjivanja opterećenja koje trpe poduzeća zbog podnošenja izvješća.

▼ M2**DIO B – Praćenje i izvješćivanje o emisijama iz zrakoplovstva****Praćenje emisija ugljičnog dioksida**

Emisije se prate na temelju izračuna. Emisije se izračunavaju pomoću formule:

Potrošnja goriva × emisijski faktor

Potrošnja goriva obuhvaća gorivo koje potroši pomoćni generator. Kad god je moguće koristi se stvarna potrošnja goriva po svakom letu, koja se izračunava prema sljedećoj formuli:

Količina goriva sadržana u spremnicima zrakoplova po završetku punjenja gorivom za određeni let – količina goriva sadržana u spremnicima zrakoplova po završetku punjenja gorivom za sljedeći let + punjenje gorivom za taj sljedeći let.

▼ M2

Ako podaci o stvarnoj potrošnji goriva nisu raspoloživi, podaci o potrošnji goriva procjenjuju se na temelju najboljih raspoloživih podataka uz primjenu standardizirane metode po razinama.

Primjenjuju se standardni emisijski faktori IPCC-a uzeti iz Smjernica IPCC-a za izradu popisa stakleničkih plinova iz 2006. ili kasnije dopune tih smjernica, osim u slučajevima kada su točniji emisijski faktori koje su za određene djelatnosti utvrdili nezavisni akreditirani laboratoriji uz primjenu prihvaćenih analitičkih metoda. ► **M15** Faktor emisije za biomasu koja je u skladu s kriterijima održivosti i uštede emisija stakleničkih plinova za upotrebu biomase utvrđenima Direktivom (EU) 2018/2001, uz sve potrebne prilagodbe za primjenu u okviru ove Direktive, kako je utvrđeno u provedbenim aktima iz članka 14. ove Direktive, jednak je nuli. ◀ ► **M14** Emisijski faktor za kerozin za mlazne motore (Jet A1 ili Jet A) iznosi 3,16 (t CO₂/t goriva). ◀

▼ M14

Emisije iz obnovljivih goriva nebiološkog podrijetla u kojima se upotrebljava vodik iz obnovljivih izvora u skladu s člankom 25. Direktive (EU) 2018/2001 ocjenjuju se nultom stopom emisija za operatere zrakoplova koji ih upotrebljavaju do donošenja provedbenog akta iz članka 14. stavka 1. ove Direktive.

▼ M2

Za svaki let i za svako gorivo radi se zaseban izračun.

Izvjешćivanje o emisijama

Svaki operater zrakoplova u svoje izvješće u skladu s člankom 14. stavkom 3. mora navesti sljedeće informacije:

A. Podatke za identifikaciju operatera zrakoplova, koji uključuju:

- ime operatera zrakoplova,
- državu članicu koja je za njega nadležna,
- njegovu adresu, uključujući poštanski broj i zemlju i, ako nije ista, njegovu kontakt adresu u nadležnoj državi članici,
- brojeve registracija zrakoplova i tipove zrakoplova korištenih za obavljanje zrakoplovnih djelatnosti navedenih u Prilogu I. kojima se bavio operater zrakoplova u razdoblju na koje se izvješće odnosi,
- broj certifikata i tijelo koje je izdalo svjedodžbu o sposobnosti i poslovnu dozvolu u skladu s kojima je operater zrakoplova obavio zrakoplovne djelatnosti navedene u Prilogu I.,
- adresu, broj telefona, faksa i adresu elektroničke pošte kontakt osobe, i
- ime vlasnika zrakoplova.

B. Za svaku vrstu goriva za koju se izračunavaju emisije:

- potrošnju goriva,
- emisijski faktor,
- ukupna količina skupnih emisija iz svih letova obavljenih tijekom razdoblja obuhvaćenog izvješćem, u okviru djelatnosti navedenih u Prilogu I. kojima se bavi operater zrakoplova,

▼ M2

- skupne emisije iz:
  - svih letova obavljenih tijekom razdoblja obuhvaćenog izvješćem, u okviru djelatnosti navedenih u Prilogu I. kojima se bavi operater zrakoplova, s uzlijetanjem iz zračne luke smještene na državnom području države članice i slijetanjem u zračnu luku smještenu na državnom području iste države članice,
  - svih ostalih letova obavljenih tijekom razdoblja obuhvaćenog izvješćem, u okviru djelatnosti navedenih u Prilogu I. kojima se bavi operater zrakoplova,
- skupne emisije iz svih letova obavljenih tijekom razdoblja obuhvaćenog izvješćem, u okviru djelatnosti navedenih u Prilogu I. kojima se bavi operater zrakoplova:
  - s polijetanjem iz svake države članice, i
  - iz treće zemlje sa slijetanjem u svaku državu članicu,
- faktor nesigurnosti.

Praćenje podataka o tonskim kilometrima za potrebe članaka 3.e i 3.f

U svrhu podnošenja zahtjeva za dodjelu emisijskih jedinica u skladu s člankom 3.e stavkom 1. ili člankom 3.f stavkom 2., količina zrakoplovnih djelatnosti računa se u tonskim kilometrima pomoću sljedeće formule:

tonski kilometri = udaljenost × korisni teret

gdje:

„udaljenost” znači udaljenost velikog kruga između polazne zračne luke i dolazne zračne luke plus dodatni fiksni faktor od 95 km; i

„korisni teret” znači ukupnu masu tereta, pošte ili putnika koji se prevoze.

Kod izračuna korisnog tereta:

- broj putnika je broj osoba u zrakoplovu, bez članova posade,
- operater zrakoplova može odabrati hoće li za putnike i prijavljenu prtljagu primijeniti stvarnu ili standardnu masu koja je navedena u dokumentaciji o masi i ravnoteži za relevantne letove ili pridruženu vrijednost od 100 kg za svakog putnika i njegovu prijavljenu prtljagu.

Podnošenje podataka o tonskim kilometrima u smislu članaka 3.e i 3.f

Svaki operater zrakoplova u svom zahtjevu u skladu s člankom 3.e stavkom 1. ili člankom 3.f stavkom 2. mora navesti sljedeće informacije:

A. Podatke za identifikaciju operatera zrakoplova, koji obuhvaćaju:

- ime operatera zrakoplova,

▼ M2

- njegovu nadležnu državu članicu,
- njegovu adresu, uključujući poštanski broj, zemlju i, ako nije ista, njegovu kontakt adresu u nadležnoj državi članici,
- brojeve registracija zrakoplova i vrste zrakoplova korištene tijekom godine, obuhvaćene zahtjevom za obavljanje zrakoplovnih djelatnosti iz Priloga I. kojima se bavi operater zrakoplova,
- broj certifikata i tijelo koje je izdalo svjedodžbu o sposobnosti i poslovnu dozvolu u skladu s kojima je operater zrakoplova obavio zrakoplovne djelatnosti navedene u Prilogu I.,
- adresu, broj telefona, faksa i adresu elektronske pošte kontakt osobe i
- ime vlasnika zrakoplova.

B. Podatke o tonskim kilometrima:

- broj letova po paru zračnih luka,
- broj putničkih kilometara po paru zračnih luka,
- odabranu metodu za izračun mase putnika i prijavljene prtljage,
- ukupan broj tonskih kilometara za sve letove obavljene tijekom godine na koju se izvješće odnosi, koji spadaju u zrakoplovne djelatnosti navedene u Prilogu I. kojima se bavi predmetni operater zrakoplova.

▼ M15**DIO C****Praćenje emisija koje odgovaraju djelatnosti iz Priloga III. i izvješćivanje o njima****Praćenje emisija**

Emisije se prate na temelju izračuna.

Izračun

Emisije se računaju korištenjem sljedeće formule:

gorivo pušteno u potrošnju × emisijski faktor

Gorivo pušteno u potrošnju obuhvaća količinu goriva koju je regulirani subjekt pustio u potrošnju.

Primjenjuju se zadani emisijski faktori IPCC-a preuzeti iz Smjernica IPCC-a za inventare iz 2006. ili naknadnih ažuriranja tih smjernica, osim ako su točniji emisijski faktori specifični za gorivo koje su utvrdili neovisni akreditirani laboratoriji primjenom prihvaćenih analitičkih metoda.

▼ M15

Za svaki regulirani subjekt i za svako gorivo provodi se zasebni izračun.

Izveščivanje o emisijama

Svaki regulirani subjekt u svoje izvješće uključuje sljedeće informacije:

A. identifikacijske podatke o reguliranom subjektu, uključujući:

- naziv reguliranog subjekta,
- njegovu adresu, s poštanskim brojem i državom,
- vrstu goriva koja pušta u potrošnju i svoje djelatnosti u okviru kojih goriva pušta u potrošnju, uključujući korištenu tehnologiju,
- adresu, broj telefona i telefaksa, e-adresu e osobe za kontakt, i
- ime vlasnika reguliranog subjekta te matičnog društva, ako postoji;

B. za svaku vrstu goriva puštenog u potrošnju koje se upotrebljava za izgaranje u sektorima iz Priloga III., za koju se računaju emisije:

- količinu goriva puštenog u potrošnju,
- emisijske faktore,
- ukupne emisije,
- krajnju potrošnju goriva puštenog u potrošnju, i
- stupanj nesigurnosti.

Države članice donose mjere za koordiniranje zahtjeva izvješćivanja sa svim drugim postojećim zahtjevima izvješćivanja kako bi se smanjilo opterećenje koje poduzeća trpe zbog izvješćivanja.

▼ B*PRILOG V.***KRITERIJI ZA VERIFIKACIJU IZ ČLANKA 15.****▼ M2****DIO A – verifikacija emisija iz stacionarnih postrojenja****▼ B****Opća načela**

1. Emisije od svake djelatnosti navedene u Prilogu I. podložne su verifikaciji.
2. Proces verifikacije uključuje razmatranje izvješća u skladu s člankom 14., stavkom 3. i praćenja tijekom prethodne godine. U postupku verifikacije provjeravaju se pouzdanost, vjerodostojnost i točnost sustava za praćenje te podataka u izvješću i informacija koje se odnose na emisije, a posebno:
  - (a) podataka iz izvješća o djelatnostima te povezanim mjerenjima i proračunima;
  - (b) izbora i primjene faktora emisije;
  - (c) proračuna obavljenih da bi se utvrdile ukupne emisije; i
  - (d) ako je korišteno mjerenje, prikladnosti izabranih metoda mjerenja te njihove primjene.
3. Emisije u izvješću mogu biti verificirane samo ako pouzdani i vjerodostojni podaci i informacije omogućuju utvrđivanje emisija uz visoki stupanj sigurnosti. Visoki stupanj sigurnosti zahtijeva od operatera da dokaže:
  - (a) da u podacima u izvješću nema nedosljednosti;
  - (b) da je prikupljanje podataka obavljeno u skladu s primjenjivim znanstvenim standardima; i
  - (c) da su odgovarajući podaci o postrojenju potpuni i dosljedni.
4. Verifikator ima pristup svim mjestima i informacijama povezanim s predmetom verifikacije.
5. Verifikator uzima u obzir je li postrojenje registrirano u skladu sa sustavom Zajednice za upravljanje okolišem i reviziju (EMAS).

Metodologija**Strateška analiza**

6. Verifikacija se temelji na strateškoj analizi svih djelatnosti obavljenih u postrojenju. To podrazumijeva da verifikator ima pregled nad svim djelatnostima i njihovom važnosti za emisije.

Analiza procesa

7. Verifikacija dostavljenih informacija, ako je potrebno, obavlja se na mjestu na kojem se nalazi postrojenje. Verifikator se služi posjetima samom mjestu da bi utvrdio pouzdanost dostavljenih podataka i informacija.

Analiza rizika

8. Verifikator podnosi na procjenu pouzdanosti sve izvore emisija u postrojenju za svaki pojedini izvor koji pridonosi ukupnim emisijama postrojenja.

▼ B

9. Na temelju ove analize, verifikator izričito utvrđuje one izvore kod kojih postoji veliki rizik od pogreške i druge aspekte postupka praćenja i izvješćivanja koji bi mogli doprinijeti pogreškama pri utvrđivanju ukupnih emisija. Riječ je posebno o izboru faktora emisije i proračunima koji su potrebni za utvrđivanje razine emisija iz pojedinačnih izvora. Posebna se pozornost posvećuje onim izvorima s velikim rizikom pojave pogreške i spomenutim aspektima postupka praćenja.
10. Verifikator uzima u obzir sve učinkovite metode za kontrolu rizika koje primjenjuje operater s ciljem smanjivanja stupnja nesigurnosti.

Izvj e š ć e

11. Verifikator priprema izvješće o procesu provjere u kojem se navodi je li izvješće iz članka 14. stavka 3. zadovoljavajuće. U tom se izvješću navode i svi relevantni aspekti u vezi s obavljenim poslom. Izjava da je izvješće načinjeno u skladu s odredbama članka 14. stavka 3. zadovoljavajuće može se dati ako, prema mišljenju verifikatora, ukupne emisije nisu materijalno netočne.

Minimalni zahtjevi osposobljenosti verifikatora

12. Verifikator je neovisan o operateru, obavlja svoje aktivnosti ispravno, objektivno i profesionalno te razumije:
  - (a) odredbe ove Direktive te relevantne standarde i smjernice koje je Komisija prihvatila u skladu s člankom 14. stavkom 1.;
  - (b) zakonodavne, regulatorne i upravne zahtjeve povezane s djelatnostima koje verificira; i
  - (c) način izrade svih informacija povezanih sa svakim izvorom emisija u postrojenju, a posebno onih koje su povezane s prikupljanjem podataka, mjerenjem, proračunavanjem i izvješćivanjem.

▼ M2**DIO B – verifikacija emisija iz zrakoplovnih djelatnosti**

13. Na verifikaciju prijava emisija iz letova koji spadaju u zrakoplovne djelatnosti navedene u Prilogu I. primjenjuju se opća načela i metodologija utvrđeni u ovom Prilogu.

U tu svrhu:

- (a) u stavku 3. uputa na operatera tumači se kao uputa na operatera zrakoplova, a u točki (c) toga stavka, uputa na postrojenje tumači se kao uputa na zrakoplov korišten za obavljanje djelatnosti obuhvaćenih prijavom;
- (b) u stavku 5. uputa na postrojenje tumači se kao uputa na operatera zrakoplova;
- (c) u stavku 6. uputa na djelatnosti koje se obavljaju u postrojenju tumače se kao uputa na zrakoplovne djelatnosti obuhvaćene prijavom koje obavlja operater zrakoplova;
- (d) u stavku 7. uputa na lokaciju postrojenja tumači se kao uputa na lokacije koje operater zrakoplova koristi za obavljanje zrakoplovnih djelatnosti obuhvaćenih prijavom;
- (e) u staccima 8. i 9. upute na izvore emisija u postrojenju tumače se kao upute na zrakoplov za koji je odgovoran operater zrakoplova; i
- (f) u staccima 10. i 12. upute na operatera tumače se kao uputa na operatera zrakoplova.

▼ M2**Dodatne odredbe za verifikaciju prijava emisija iz zrakoplovstva**

14. Verifikator posebno provjerava sljedeće:

- (a) da su svi letovi koji spadaju u zrakoplovne djelatnosti navedene u Prilogu I. uzeti u obzir. Pri tome si verifikator pomaže podacima o vremenskom rasporedu i drugim podacima o prometu operatera zrakoplova, uključujući podatke koje je taj operater zatražio od Eurocontrola.
- (b) da se u cjelini podudaraju podaci o ukupnoj potrošnji goriva i podaci o gorivu koje je kupljeno ili drukčije nabavljeno za zrakoplov kojim se obavlja predmetna zrakoplovna djelatnost.

Dodatne odredbe za verifikaciju podataka o tonskim kilometrima u smislu članaka 3.e i 3.f

- 15. Opća načela i metodologija za verifikaciju prijava emisija u skladu s člankom 14. stavkom 3., kako je utvrđeno u ovom Prilogu, prema potrebi se na primjeren način primjenjuju na verifikaciju podataka o tonskim kilometrima u zračnom prometu.
- 16. Verifikator posebno provjerava jesu li u prijavi operatera u skladu s člancima 3.e stavkom 1. i 3.f stavkom 2. uzeti u obzir samo stvarno obavljene letovi koji spadaju u zrakoplovne djelatnosti navedene u Prilogu I. za koje je odgovoran predmetni operater zrakoplova. Pri obavljanju te zadaće verifikator se služi podacima o prometu operatera zrakoplova, uključujući podatke koje je od Eurocontrola zatražio taj operater. Osim toga, verifikator mora provjeriti jesu li količine korisnog tereta koje je prijavio operater zrakoplova u skladu sa zapisima o korisnom teretu koje taj operater vodi iz sigurnosnih razloga.

▼ M15**DIO C****Verifikacija emisija koje odgovaraju djelatnosti iz Priloga III.**

Opća načela

- 1. Emisije koje odgovaraju djelatnosti navedenoj u Prilogu III. podliježu verifikaciji.
- 2. Postupak verifikacije obuhvaća razmatranje izvješća u skladu s člankom 14. stavkom 3. i praćenja provedenog tijekom prethodne godine. U postupku verifikacije provjeravaju se pouzdanost, vjerodostojnost i točnost sustavâ za praćenje te podataka i informacija o emisijama u izvješću, a posebno o:
  - (a) gorivima puštenima u potrošnju o kojima je izviješteno i povezanim izračunima;
  - (b) odabiru i primjeni emisijskih faktora;
  - (c) izračunima kojima se utvrđuju ukupne emisije.
- 3. Emisije u izvješću mogu biti verificirane samo ako pouzdani i vjerodostojni podaci i informacije omogućuju utvrđivanje emisija uz visoki stupanj sigurnosti. Visoki stupanj sigurnosti zahtijeva od reguliranog subjekta da dokaže:

▼ M15

- (a) da u podacima u izvješću nema nedosljednosti;
  - (b) da je prikupljanje podataka provedeno u skladu s primjenjivim znanstvenim standardima; i
  - (c) da su odgovarajuće evidencije reguliranog subjekta potpune i dosljedne.
4. Verifikator ima pristup svim mjestima i informacijama povezanim s predmetom verifikacije.
  5. Verifikator uzima u obzir je li regulirani subjekt registriran u okviru sustava upravljanja okolišem i neovisnog ocjenjivanja Unije (EMAS).

Metodologija

Strateška analiza

6. Verifikacija se temelji na strateškoj analizi svih količina goriva koja je regulirani subjekt pustio u potrošnju. To podrazumijeva da verifikator ima pregled svih djelatnosti u okviru kojih regulirani subjekt pušta goriva u potrošnju i njihove važnosti za emisije.

Analiza procesa

7. Verifikacija podnesenih podataka i informacija obavlja se prema potrebi na lokaciji reguliranog subjekta. Verifikator obavlja provjere na licu mjesta kako bi utvrdio pouzdanost podataka i informacija u izvješću.

Analiza rizika

8. Verifikator podnosi podatke o svim načinima na koje regulirani subjekt pušta goriva u potrošnju radi procjene pouzdanosti podataka o ukupnim emisijama reguliranog subjekta.
9. Na temelju te analize verifikator izričito utvrđuje sve elemente kod kojih postoji veliki rizik od pogreške i druge aspekte postupka praćenja i izvješćivanja koji bi mogli doprinijeti pogreškama pri utvrđivanju ukupnih emisija. Riječ je posebno o izračunima koji su potrebni za utvrđivanje razine emisija iz pojedinačnih izvora. Posebna se pozornost posvećuje elementima s velikim rizikom od pogreške i spomenutim aspektima postupka praćenja.
10. Verifikator uzima u obzir sve učinkovite metode za kontrolu rizika koje primjenjuje regulirani subjekt s ciljem smanjivanja stupnja nesigurnosti.

Izvješće

11. Verifikator priprema izvješće o postupku provjere u kojem navodi je li izvješće na temelju članka 14. stavka 3. zadovoljavajuće. U tom se izvješću navode i sva pitanja bitna za obavljeni posao. Izjava da je izvješće izrađeno u skladu s člankom 14. stavkom 3. zadovoljavajuće može se dati ako verifikator smatra da ukupne emisije nisu značajno netočne.

▼ M15

Minimalni zahtjevi osposobljenosti verifikatora

12. Verifikator je neovisan o reguliranom subjektu, obavlja svoje aktivnosti temeljito, objektivno i profesionalno te razumije:
  - (a) odredbe ove Direktive te relevantne standarde i smjernice koje je Komisija donijela na temelju članka 14. stavka 1.;
  - (b) zakonodavne, regulatorne i upravne zahtjeve povezane s djelatnostima koje verificira; i
  - (c) način izrade svih informacija povezanih sa svim načinima na koje regulirani subjekt pušta goriva u potrošnju, a posebno onih koje su povezane s prikupljanjem, mjerenjem i izračunom podataka te izvješćivanjem o njima.